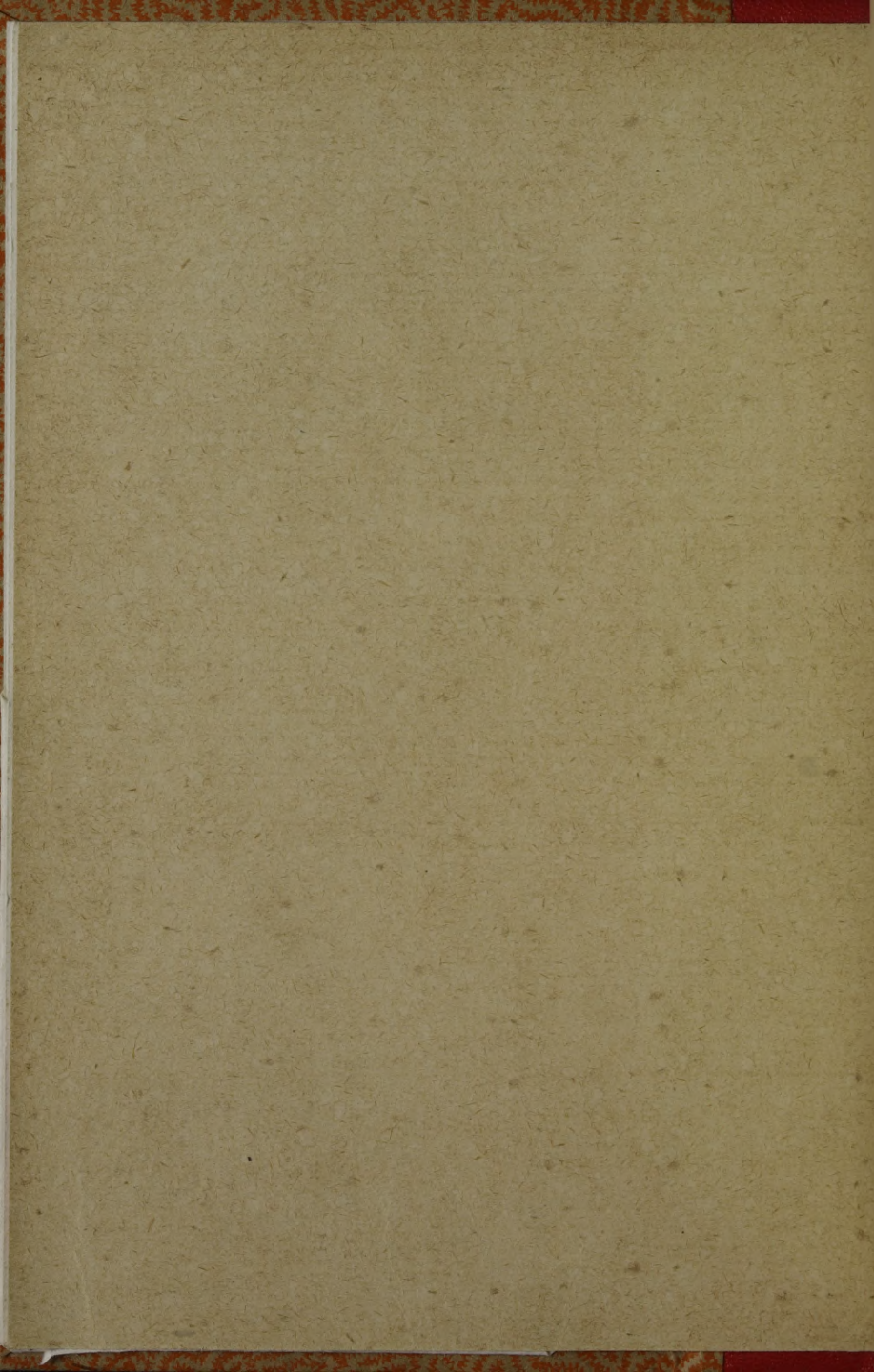

MILJONARS NERRA LOMĀ

EDGARS
VOLLESS

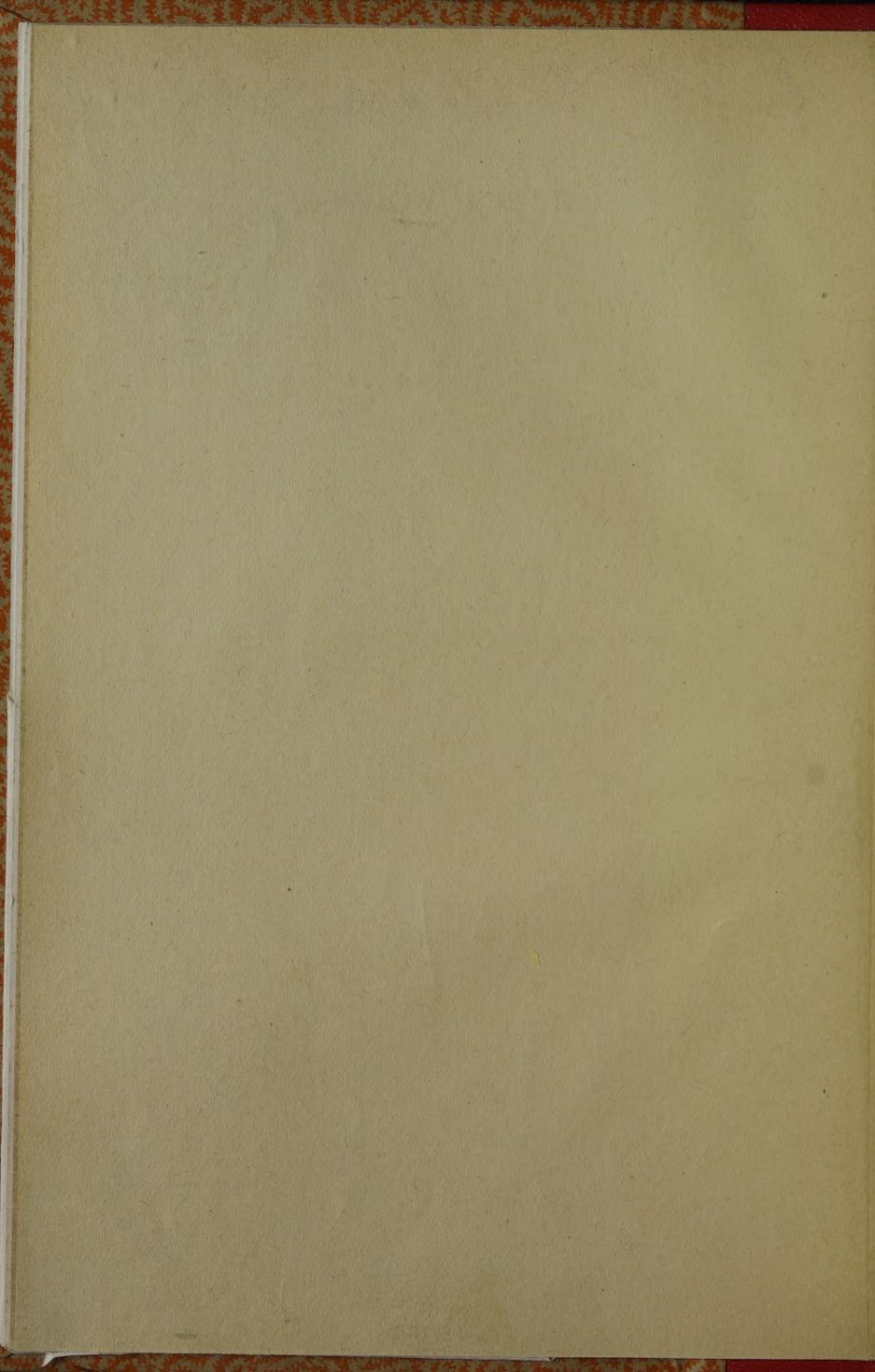

NAV NEKĀ SAISTOŠĀK
PAR VOLLESA ROMĀNI

~~L~~ 62-3
L 404 m/f

412

L
A

Edgars Volless

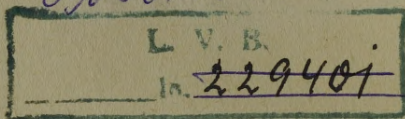
MILJONĀRS NERRA LOMĀ

Romans

Tulkojis
E. FELDMANIS

IZDEVNIECĪBA „GRĀMATU DRAUGS“
RĪGĀ, PĒTERBAZNĪCAS LAUKUMĀ 37
1 9 3 0

0309068828

LA
9380

Iespiests
„Grāmatu Drauga” spiestuvē
Pēterbaznīcas laukumā 25-27

1913. gada 4. marta pēcpusdienā, monsieur Trebolino, Francijas slepenpolicijas priekšnieks, domīgs sēdēja savā kabinetā. Lielo rakstāmgalda sēdēkli viņš bija piebīdījis pie kamīna, kurā jautri sprēgāja gaiša liesma. Diena bija nepatīkami dzestra, un visu Parīzi klāja balta sniega sega.

Francija patreiz pārdzīvoja samērā mierīgu laiku, kad nekādi sevišķi svarīgi noziegumi neuztrauca tās sabiedrību. Pateicība par to pienācās galvenokārt šim ģeniālajam italim, kurš savas spējas ziedoja franču tautas mieram un drošībai.

Noziegumi bija ievērojami mazinājušies. „Septiņu banku“ noslēpums nupat bija laimīgi atrisināts, un monsieur Trebolino netraucēts varēja baudīt savu atpūtu. Garlaicības mocīts, viņš pēdējā laikā bija sācis nodarboties arī ar mazāk svarīgām lietām, ko parasti veica viņa apakšnieki. Arī patreiz viņš pārdomāja vienu no šādiem gadījumiem. Neizprotamā kārtā šī lieta daudz vairāk saistīja pie sevis viņa ievērību, nekā tas citkārt mēdza būt, un pie tāda spējīga noziedznieku apkarotāja, kāds bija viņš, šim apstāklim bija sevišķa nozīme.

Monsieur Trebolino nospieda zvana podziņu, un tūlīn istabā ienāca viņa sekretārs.

— Ataicināt šurp monsieur Lekontu, — priekšnieks sacīja, nenovērdams skata no kamīna liesmas.

Mirkli vēlāk pie durvīm tika pieklauvēts un uz sliekšņa parādījās Lekonts, kurš jau bija izraudzīts par sava priekšnieka pēcnācēju, gadījumam, ja monsieur Trebolino kādreiz atstātu savu vietu.

— Sēstaties, — lielais detektīvs sacīja, laipni uzsmaidīdams savam palīgam. — Vai esat kādreiz dzirdējis par „Noziedznieku klubu“, kas pastāv šeit, jūsu skaistajā Parīzē?

Lekonts piekrītoši pamāja ar galvu.

— Tas ir ļoti interesants klubs, — Trebolino turpināja. — Tomēr viņš sagādā man zināmas rūpes, un man šķiet, ka būtu lietderīgāk to iznīcināt — šie studenti ir velnišķi nemierīga tauta.

— Ceru, ka tā lieta izjuks pati no sevis, — Lekonts piezīmēja.

Trebolino savilka lūpas kā cilvēks, kas jau pārdomājis visas varbūtības un nonācis pie kāda noteikta slēdziena.

Ko jūs vispārīgi zināt par šo klubu? — viņš jautāja.

— Tikai to, kas zināms arī jums, — Lekonts atbildēja, sildīdams rokas pie kamīna. — Šajā klubā apvienojies pulciņš studentu. Savās sapulcēs tie nodarbojas ar visām tām blēnām — svinīgiem rituāliem, zvērestiem un tukšu salmu kulšanu, — kuŗas tik ļoti mīl visas slepenās biedrības un ložas. Šīs sanāksmes tiek noturētas dažādās slepenās vietās, kuŗas policijai arvienu jau zināmas vismaz nedēļu agrāk.

Lekonts iesmējās, un Trebolino piekrīzdams, pamāja ar galvu.

— Katrs šī kluba loceklis nodod svinīgu zvērestu, pārkāpt kādu no Francijas likumiem, — Lekonts turpināja. — Līdz šim viņi savu naidu pret likumiem izrādījuši vienīgi caur to, ka apvainojuši darbiem kādu žandarmu.

— Jā, viņi bija iesvieduši to Sēnā, — Trebolino piebilda.

— Un viņu ārā velkot, divi no šiem nabaga ļaundarjiem tikko nenoslīka, Mēs iesēdinājām tos uz divām dienām un bez tam uzlikām viņiem simts franku lielu naudas sodu.

— Vai vairāk nekas nav gadījies?

— Nē — vismaz nekā svarīga. Viņu tā saucāmie noziegumi aprobežojās ar nekaitīgu blēņošanu.

Bet priekšnieks nebija apmierināts.

— Tomēr būs labāk, ja darīsim galu šim nejēdzībām, — viņš sacīja. — Es saprotu studentus — viņu tradīcijas un jaunības pārgalvību, bet patreiz man sagādā galvas sāpes viens no šī kluba locekļiem, kāds Villets.

Lekonts saprotoši pamāja ar galvu.

— Šis Villets, — priekšnieks turpināja, — ir kas līdzīgs māksliniekam. Viņš dzīvo kopā ar kādu jaunu amerikāni Komstoku Bellu.

— Dzīvoja, — Lekonts viņu pārlaboja. — Mistery Bells ir ļoti bagāts cilvēks un dzīvo pats pēc saviem ieskatiem. Turklāt viņam ir attīstīta gaume, bet Villets dzer.

— Tā tad viņi izšķīrušies? — Trebolino domīgi aplūkoja gredzēnu savā pirkstā. — To es nebiju vēl dzirdējis. Man tikai zināms, ka tie abi nozvērējušies, sagādāt mums kādu sevišķi nepatīkamu pārsteigumu. Jūs saprotat mani? Es nerunāju par žandarmu iepēršanu vai ielas pulksteņu sadauzīšanu, bet gan par īstu noziegumu — par slepkavību.

Viņš strauji piecēlās.

— Šādos apstākļos vispareizākais ir — jau laikus spert soļus nelaiemes novēršanai. Tā lieta kļūst nolādēti nopietna! Lai Latīņu kvartāls pameklē sev citas izpriecas. Man ļoti patīk jauni studenti — viņi mēdz būt krietni zēni. Jaunībā jau gadās kādreiz pārcirst pār mēru, bet tomēr nedrīkst aizmirst arī robežas. Tā tad, monsieur Lekont, pānteresējaties par šo lietu tuvāk, un tad ziņojat man.

Lekonts atstāja priekšnieka kabinetu, klusībā pie sevis smaidīdams. Viņš ļoti labi pazina visus studentus, kas bija „Noziedznieku kluba“ locekļi. Laiku pa laikam viņš mēdza sastapties ar tiem un pavadīt viņu sabiedrībā vakaru, un dīvainā kluba aprindas to uzlūkoja kā savu cilvēku. Vēl to pašu vakaru viņš pēc biroja slēgšanas devās uz „Noziedznieku klubu“.

— Labvakar, prokurora kungs! — no visām pusēm viņu apsveica jautras balsis. Viens no studentiem atdeva viņam savu vietu pie lielā galda, bet kāds cits — skaists,

patīkams jauneklis — novāca pie malas traukus, kas at-
radās viņa krēsla priekšā.

Lekonts to aplūkoja ar neparastu interesi. Tas bija
liela auguma, slaiks cilvēks ar atlēta muskuļiem un lie-
lām, pelēkām, labsirdīgām acīm.

— Jūs esat atnācis īstā laikā, lai kā policijas priekš-
stāvis nodotu savu spriedumu. Mēs patreiz pārrunājam
interesantu jautājumu par privātīpašuma un anarchisma
stāvokli Francijā. Mūsu draugs, — viņš pamāja uz kādu
jaunu franci ar izspurūšiem matiem un mežonīgi noaugušu
bārdi, — nupat apgalvoja, ka policista nonāvēšanu die-
višķais Aristotels pilnīgi attaisnotu.

— Es piederu pie stoīķu skolas, — Lekonts mierīgi
atbildēja. — Bet kāds tam visam būtu mērķis?

— Mēs vēlamies anarchiju, — jauneklis ar sajaukto
bārdi dedzīgi iesaucās. — Tā ir vienīgā īstā valsts iekārta.
Likums...

— Nu jā, un bez tam jums taču ir sarkanās acis, —
jaunais policists viņu smaidīdams pārtrauca. un ielēja sev
glāzē vīnu.

— Esmu mierā debatēt ar jums par to, — students
atsāka, kad Lekonta piezīmes izsauktie smieklī bija maz-
liet norimuši. Mans draugs Villets... — Viņš norādīja uz
kādu jaunekli ar drūmu, nogurušu skatu, tad turpināja
savu runu, pieminēdams Villeta piedzīvojumus un atziņas,
kas, pēc viņa domām, neapšaubāmi pierādot anarchisma
lietderību.

— Vai šis Villets ir arī jūsu draugs, monsieur Bell? —
Lekonts klusu jautāja.

Students, kas sēdēja viņam līdzās, saņauca uzacis.

— Kā jūs to domājat? — viņš dzestri jautāja.

Lekonts paraustīja plecus.

— Mums reizēm gadās šo to dzirdēt, — viņš sacīja, —
sevišķi, kas attiecas uz „Noziedznieku klubu“.

Komstoks Bells uzmeta viņam nedrošu, gandrīz nobi-
jušos skatu.

— Visa šī lieta taču ir tikai joks... — viņš iesāka, bet

tūlīņ atkal apklusā, un Lekontam, neraugoties uz visām pūlēm, vairs neizdevās atjaunot šo sarunu.

Lekonts ieklausījās citu klātesošo sarunā. Tur kāds students bija uzstādījis jautājumu, kas atrada dzīvu atbalsi visos kluba biedros.

Lekonts noraidoši atkratīja galvu.

— Nē, viņš nav miris — īstam policistam nepietiek ar to, ka viņu pabāž zem ūdens, lai to aizraidītu uz viņpasauli. Jā, kungi, pie šīs pašas reizes gribu jums aizrādīt, ka ir pienācis pēdējais laiks izbeigt jūsu „Noziedznieku kluba“ darbību — tādas ir arī policijas prezidenta domas.

— Un nākotnē? — Villets skarbā balsī iesaucās. Līdz šim viņš nemaz nebija piedalījies sarunās.

Lekonts uzlūkoja viņu. Šīs sejas nedabīgais bālums jau no pirmā acu uzmetiena bija viņam uzkritis. Tikai pašos vaigu galos bija pa sārtam, apaļam laukumiņam, kas liecināja par vieglprātīgo dzīvi, kādu veda šis jauneklis.

Villets bija nokratījis savu miegainību, un dzīvi lūkojās visapkārt.

— Tā tad mums, kungi, nāksies slēgt savu klubu, — viņš sacīja paceltā balsī. — Bet šī kluba garam būs mājot viņa locekļu sirdīs mūžīgi!

Lekontam, kuŗš vēroja Komstoku Bellu, likās, ka tā seja kļuva mazliet bālāka, kad iedzērušais Villets turpināja savu runu.

— Palūkojaties turp, uz misteru Bellu! — Villets palocījās pret savu kaimiņu, pie tam tik neveikli, ka droši vien būtu pakritis, ja anarchists to nesaturētu.

— Mister Bells ir amerikānis, caur un cauri kapitālists, un vēl nesen tas bija mans domu biedrs noziedzību lietās. Bet nu mēs vairs nevaram saprasties — mister Bells ir pārāk apdomīgs un pārāk labi audzināts. — To viņš piebilda ar ironisku pieskaņu balsī. — Jā gan, tu skaities pie buržuazijas, mans mīlais Bakchus! Viņš neprot baudīt dzīvi pilniem malkiem — bet taisni tā taču ir studentu vecā priekšrocība. Un to viņš arī nespēj, jo ir pārāk bailīgs.

Pēdējos vārdus viņš izkļiedza skaļi, pārlicies pār galdu. Neviens nepiegrieza tam sevišķas vērības, jo visi jau zināja, cik neciešams kļuva Villets, kad tas bija piedzēries.

Komstoks Bells nekā neatbildēja, tikai uzmeta Ville-tam ciešu skatu.

Villets gribēja turpināt savu runu, kad pēkšņi atvē-rās durvis un kafejnīcā ienāca kāds svešs kungs. Pame-tis visapkārt meklējošu skatu, viņš devās tieši pie Le-konta.

— Atvainojat mani, kungi, vienu acumirkli, — poli-cists sacīja, pieceldamies un iedams pretim ienācējam. Brīdi viņi klusu sarunājās savā starpā. Studenti ievēroja, ka viņš sarunas vidū uztraukts iesaucās un pagriezās pret galdu, bet tad ātri atkal nomierinājās un pievērsās sveša-jam. Noklausījies līdz galam tā stāstā, viņš atgriezās pie studentiem, kas jautājoši lūkojās viņa sejā, kas pēkšņi bija kļuvusi ļoti nopietna.

— Kungi, — viņš sacīja, un viņa balss skanēja skar-bāk, nekā citkārt, — šo pēcpusdien Kuka ceļojumu birojā Operas laukumā kāds iedevis Anglijas piedesmit mārci-ņu banknotu — un šī naudaszīme izrādījies viltota!

Neviens neatbildēja. Kafejnīcā valdīja kapa klusums.

— Šo banknotu tur izdevis kāds students, un uz tās ar zīmuli bijuši uzrakstīti burti: „N. k.“. Te nu joki bei-dzas, un es uzaicinu to no jums, uz kuŗu krīt atbildība par šo nedarbu, rīt no rīta ierasties policijas valdē.

* *
*

Otrā dienā neviens neieradās Trebolino birojā. Vil-lets vēl tajā pašā vakarā bija saņēmis telegrammu ar uz-aicinājumu atgriezties Londonā, un ar to pašu vilcienu Parīzi bija atstājis arī Komstoks Bells.

Lekonts bija klāt pie viņu aizceļošanas, kaut aizbrau-cēji viņa neredzēja. Trīs dienas vēlāk viņš saņēma vēstuli, kuŗai bija pievienota Anglijas piedesmit mārciņu nau-

daszīme. Nebija uzrādīts ne nosūtītāja vārds, ne adrese, un aploksnē bez banknotas bija ielikta tikai maza, ar mašīnu rakstīta zīmīte: „Lūdzu nodot šo naudu Kuka birojam“.

Lekonts izstāstīja par šo gadījumu savam priekšniekam. Tas pamāja ar galvu.

— Uzlūkosim šo lietu kā nokārtotu. Nebūtu nekādas nozīmes sacelt viņas dēļ atklātu skandālu.

Viltoto banknotu viņš noglabāja sava rakstāmgalda atvilktnē un drīzi vien aizmirsā šo notikumu. —

Dažus gadus vēlāk, apcietinot kādu anarchistu, lielais detektīvs Trebolins tika nošauts. Viņa pēcnācējs atrada tā rakstāmgaldā Anglijas piedesmit mārciņu banknotu, kas neapšaubāmi bija viltota.

— To vajadzēs nosūtīt Anglijas valsts bankai, — viņš sacīja savam sekretāram.

Lekonts būtu varējis paskaidrot, kādā kārtā viltotā naudaszīme nokļuvusi Trebolino rokās, bet viņš tajā laikā atradās Lionā.

2

Terrers-klubā bija viesības, kurās piedalījās arī dāmas. Visa iela lielās, skaistās ēkas priekšā bija aizsprostota elegantiem limuzīniem. Tas ir viens no lepnākajiem klubiem, un šī gadskārtējā balle nozīmēja sezonas atklāšanu, kaut daži par tādu atzina vakaru, ko katru gadu sarīkoja Gardmoras hercogiene.

Vecākie kluba locekļi, kas visi bija vecpuiši un maz interesējās par skaisto dzimumu, tikko vairs varēja pazīt lielo pīlāru zāli. Daudzi nebija nemaz ieradusies, jo dāmu uzaicināšana kluba telpās tiem šķita itkā svētuma zaimošana. Veselu nedēļu pirms un pēc viesībām tie jutās dziļi nelaimīgi, jo bija spiesti uz laiciņu atteikties no savām ierašām. Visas spēļu telpas bija pārvērstas ēdamzālēs un viesu istabās, kur uz katra soļa nācās skatīt svešu viesmīļu sejas.

Tomēr šādi locekļi bija mazākumā; pārējiem tā bija liela svētku diena, uz kuŗu tie gatavojās jau nedēļām, un par kuŗu vēlāk izteicās ar vislielāko apmierinātību. Šie vakari pulcināja kluba telpās pašas sabiedrības virsotnes un visdaiļākās dāmas, kam citkārt nebija ne laika, ne arī patikšanas tur ierasties.

Šajā lietainajā vakarā Vensvorss Golds uzkāpa pa kluba greznajām marmora trepēm un lēni virzījās cauri elegantajam ļaužu pūlim, kas pildīja plašo vestibīlu. Viņš devās uz garderobes istabu, lai noliktu platmali, mēteli un galošas.

Vensvorss Golds bija neikdienišķs cilvēks ar neikdienišķām interesēm. Tas bija vidēja auguma cilvēks, gludi skūtu seju un vidū šķirtiemi matiem, kas bija sasukāti atpakaļ, kā prasīja galvaspilsētas mode. Kuplas uzacis apēnoja viņa pelēkās acis, kas caur pensnēja stikliem jautri lūkojās pasaulē.

Skaistu viņu nevarēja saukt, bet visā viņa būtņē bija kas tāds, kas apbūra dažu labu skaistuli. Bez tam visi pazina viņa augsto prāta attīstību.

Viņš bija amerikānis, un savas kļūdas tas atzina ar tādu vaļsirdību, ko viegli varēja nosaukt par nekaunību.

Anglijā viņš jau dzīvoja ilgus gadus. Viņš mīlēja angļus, un klaji atzina to ar laipnu, līdzjūtīgu smaidu un tādā balsī, itkā gribētu mierināt savus nabaga līdzcilvēkus, kam liktenis nav piešķīris augsto laimi piedzimt brīvajā Amerikā. Visur viņu pazina un labprāt ieredzēja, jo tas bija īsts amerikānis un patriots no galvas līdz kājām. Viņa vecvectēvs bija pierādījis savu patriotismu, sviezdams ar kiegoļa gabalu lordam Kornuellisam, vai izdarīdams kādu citu tamlīdzīgu varoņdarbu.

Viņa paša mīlestība pret tēviju neizpaudās ārišķībās — viņš nevalkāja Savienoto Valstu karodziņu pogcaurumā, vai apaļu, cietu voiloka platmali. Tāpat viņš arī nelika drēbniekam ar kokvilnas un audekla palīdzību nesamērīgi izpolstrēt savu uzvalku plecus, lai atgādinātu atlētu, kā to mēdz darīt visi jaunie amerikāņu studenti, un par ko Parīze tik labprāt pazobojas.

Golda patieso nodarbošanos zināja tikai tie nedaudzie izredzētie, ar kuriem kopā tas Terrers-klubā spēlēja bridžu. Vienu vai divas reizes nedēļā viņš ieradās Amerikas sūtniecībā „saņemt pastu“. Brīnišķā kārtā tas nereti notika pat pulkstens trijos rītā, un tādās reizēs viņa ekselesnces sūtnis pieņēma viņu, gērbies pidžamā un rītakurpēs, un stundām ilgi sarunājās ar savu tautieti.

Tāda saruna notika arī toreiz, kad kāda maza Dienvidamerikas republika, kuŗas nemierīgais un agresīvais raksturs visiem bija zināms, gribēja pieteikt karu kādai lielākai republikai, savai kaimiņienei. Šīs dienas svarīgākos notikumus varētu atzīmēt apmēram sekoši:

Pulkstens 5 pēcpusdienā senjors de Silva (viņa ekselesnces Furinas prezidenta privātsekretārs) ierodas Karltona viesnīcā.

Pulkstens 5.30 pēcpusdienā M. Dibeks (Beļģijas ieroču un municijas fabriku ģenerālpārstāvis) ierodas tajā pašā viesnīcā un notura slepenu apspriedi ar augšminēto privātsekretāru.

Pulkstens 8 vakarā viņi vakariņo atsevišķā kabinetā.

Pulkstens 2 naktī Vensvors S. Golds ierodas Amerikas sūtniecībā.

Pulkstens 5 rītā senjoru de Silvu apmeklē policijas inspektors Greisons (no Starptautiskās kriminālpolicijas sevišķās nodaļas).

Pulkstens 9 rītā senjors de Silva lielā steigā atstāj Londonu, lai dotos uz Parīzi.

Pulkstens 11 rītā inspektors Greisons ar Vensvorsu S. Goldu nejauši satiekas Temzas krastā un godbijīgi sveicina viens otru. —

Vensvorsam Goldam bija darīšanas visur. Viņa amats prasīja, lai tas zinātu visu, un to viņš tiešām arī zināja. Visu, ko tam gadījās dzirdēt, redzēt un novērot, viņš paturēja pie sevis, jo nebija neviena, kam viņš varētu pilnīgi uzticēties. Viņam nebija ne biroja, ne darbinieku, ne arī oficiālas vietas dienastā. Bet vestes kabatā tas nēsāja klāt mazu sidraba zvaigznīti, kuŗas izskats atstāja

milzīgu iespaidu uz zināmas šķiras ļaudīm. Viņam bija vislielākie sakari sabiedrības augstākajos slāņos, bet reizēm to varēja sastapt arī kopā ar vislaunākajiem noziedzniekiem. Un taisni tamdēļ viņš zināja visu. —

Nodevis garderobi, Golds atgriezās vestibilā un, uzkāpis pa platajām trepēm, atbalstījās pret balustrādes margām, no kurienes tam atklājās lielisks skats uz raibo ainu.

Lejā stāvēja Spānijas sūtnis ar savu skaisto meitu un patreiz sasveicinājās ar Itālijas konsulu. Golda skatam nepalika nepamanīta arī mistris Grendžera Kolleks, kas patreiz ienāca zālē, liela jaunekļu pulka pavadībā. Viņš apbrīnoja šo sievieti, kas, nevērodama citu dāmu niknos skatus un dzēlīgās piezīmes, mierīgi rādījās sabiedrībā tūliņ pēc tam, kad bija iztiesāta viņas neglītā laulības šķiršanas prāva.

Nu viņš ieraudzīja lejā arī Komstoku Bellu un paturēja to acīs, jo taisni šajā laikā Golds ļoti interesējās par šo jauno amerikāni. Bella atlētiskais stāvs un skaidrā, klasiskā seja spilgti atšķīrās lielā pūļa vidū. Atskaitot mazas ūsiņas, seja viņam bija gludi noskūta. Mati ap deniņiem tam bija jau iesirmi, kas viņa izskatu padarīja vēl interesantāku. Par viņu stāstīja, ka tas esot ļoti bagāts un tomēr neprecējies. Tamdēļ dāmu stiprā interese par viņu bija pilnīgi dabīga.

Golds stāvēja, ar elkoņiem atbalstījies uz margām, un acu nenovēzdam novēroja jaunekli, kurš tikai pavirši atbildēja uz daudzajiem sveicieniem, ko tam uzsauca paziņas. Klusa grūtsirdība bija lasāma viņa sejā, un sīkās rievīņas ap acīm lika to turēt vecāku par viņa trīsdesmit gadiem.

Bells patreiz bija pievērsies kādai lielākai kungu grupai, kas to draudzīgi apsveica. Tomēr viņš drīzi vien atdalījās no saviem paziņām un devās uz vienu no viesistabām.

— Dīvaini! — Golds domīgi noņūca pie sevis.

— Kas īsti jums šķiet tik dīvains? — viņam līdzās atskanēja kāda balss.

Golds pacēla galvu un ieraudzīja kādu kungu, kas arī bija atspiedies pret margām.

— Hallo, Helder! Vai tad jūs arī interesējaties par šādām lietām?

— Taisnību sakot, ne visai, — svešais atbildēja. — No vienas puses tās mani interesē, bet no otras — briesmīgi garlaiko. Bet nupat jūs teicāt, ka tas esot dīvaini, ko jūs ar to domājat?

Golds pasmaidīja un, noņēmis pensneju, cieši uzlūkoja Helderu.

— Jā gan, viss ir dīvains — dzīve un viss, kas viņā notiek. Dzišanās pēc izpriecām, godkāre, visādas neprātības — tas viss, lūkojoties no prātīga cilvēka viedokļa, ir nevajadzīgs un dīvains.

Helders, cik varēja vērot, arī bija amerikānis. Tas bija liela auguma, pilnīgs cilvēks, kuŗa izskats liecināja, ka tas prot dzīvot. Viņam bija apaļa seja, pabiezas lūpas un augsta piere, ko apēnoja īsi apcirpti, cirtaini mati.

Kornēlijs Helder Londonā bija plaši pazīstams cilvēks. Viņš labprāt mīlēja pazoboties par citiem, prata stāstīt diezgan seklas anekdotes un zināja bezgala daudz tenku, ko ar prieku atstāstīja pirmajam pretimnācējam.

— Ko jūs īsti saucat par „prātīga cilvēka viedokli?“ — viņš smiedamies jautāja.

— Tas ir tāda cilvēka viedoklis, kas neinteresējas par citu darīšanām.

— Tādā gadījumā tas, protams, nav jūsu viedoklis, jo jūs taču interesējaties par visu! Nesen man kāds apgalvoja, ka no Eiropas ačgārnās politikas jūs saprotot daudz vairāk, nekā pats Amerikas sūtnis.

Golds neatbildēja, bet turpināja lūkoties pūlī, kas kustējās lejā.

Viņš nevarēja ciest Helderu. Tas bija cilvēks, kuŗa raksturā Golds neredzēja nekā pievilcīga.

Klusēšana turpinājās labu brīdi. No lejas atplūda šurp sarunu un smieklu čaloņa.

— Vai redzējat Komstoku Bellu? — Helderš pēkšņi jautāja.

Golds piekrizdams pamāja ar galvu.

— Viņš izskatās maliet nemierīgs, itkā tam būtu kādas rūpes, — Helders turpināja.

Golds uzmeta viņam no sāniem ātru skatu.

— Vai jums tā šķiet? — viņš vienaldzīgi atjautāja.

— Pēc manām domām, viņš ir ļoti nervozs. Pie bagāta jaunekļa viņa stāvoklī tas ir diezgan dīvaini. Viņam taču atvērta visa pasaule!

— Jā, dažreiz jau gadās arī dīvainības.

— Es nesen runāju ar Viljē Lekontu, — Helders negaidot sacīja.

Golds kļuva uzmanīgāks. Viņš saprata, ka Helders nav vis uzsācis šo sarunu tikai laika pakavēšanai, bet ka tam ir kāds noteikts nolūks. Acīmredzot, lieta grozījās ap Komstoku Bellu.

— Ar ko jūs runājat?

— Ar Viljē Lekontu — jūs taču pazīstat viņu?

Golds ļoti labi pazina Lekontu un zināja, ka tas ir Parīzes kriminālpolicijas priekšnieks; bez pārspīlēšanas varētu teikt, ka Golds to pazina tikpat labi, kā savu brālī. Bet viņam bija daudz iemeslu šo savu draudzību noliegt.

— Nē, — viņš mierīgi atbildēja. — Nedomāju vis, ka būtu ar šo kungu kādreiz ticies, tomēr viņa vārds man liekas būt kur dzirdēts.

— Viņš ir Parīzes kriminālpolicijas priekšnieks. Viņš nupat bija šeit, un es viņu sastapu.

— Ļoti interesanti, — Golds piezīmēja. — Un ko tādu viņš jums pastāstīja?

— Viņš stāstīja man šo un to par Komstoku Bellu, — Helders atbildēja, cieši vērodams detektīva seju.

— Caur ko tad Komstoks Bells vērsis uz sevi drošības policijas uzmanību? Viņš taču nebūs kādu noslepka-vojis?

— Jūs taču negribēsāt teikt, ka neesat vēl nekā dzirdējis par šo lietu? — Helders neticīgi jautāja.

— Par nožēlošanu, tā tas tomēr ir. Bet ceru, ka jūs taču neliegsat man savu uzticību un atklāsāt šo svarīgo noslēpumu arī man?

— Vai tiešām jūs nezinat, ka Komstoks Bells senāk bijis „Noziedznieku kluba“ loceklis?

— „Noziedznieku klubs“? — Golds smiedamies atkārtoja. — Pirmo reizi dzirdu šādu nosaukumu.

Helders mirkli vilcinājās. Tuvumā stāvēja vairāki nepazīstami cilvēki, kas pār margām nolūkojās lejā plūstošā pūlī. Kāda jauna dāma, kas stāvēja tieši viņam līdzās, varēja sadzirdēt katru viņa vārdu, ja vien būtu ieklausījusies.

— Labi, pastāstīšu jums visu, kaut bīstos, ka jums pašam tas jau zināms labāk par mani — jūs taču zināt visu. Pirms dažiem gadiem, kad Bells Parīzē studēja, viņš kopā ar vairākiem citiem studentiem nodibināja „Noziedznieku klubu“. Tā bija vieglprātīgu zēnu pārgalvīga ideja, kādas mēdz ienākt galvā tikai jauniem studentiem. Ikviens kluba loceklis deva zvērestu pārkāpt kādu likumu, pie kam noziegumam katrā ziņā vajadzēja būt tādām, ka viņa atklāšanas gadījumā vainīgajam draudēja cietuma sods.

— Nekas, diezgan jautra nodarbošanās! Un cik no viņiem jau pakārti?

— Cik zinu, neviens. Pēc kāda atklāta skandāla policija klubu slēdza. Par laimi, kluba sarakstos viņa locekļi bija ievesti zem pieņemtiem vārdiem. Vienīgais smagais noziegums, ko bija pastrādājis viens no kluba locekļiem, palika neatrisināts, jo neizdevās uzzīmēt vainīgo.

— Tas cilvēks taču nebūs nodarbojies ar naudas viltošanu? — Golds nevainīgi iejautājās.

Helders pasmaidīja.

— Nu, redzat — tā tad jūs tomēr zināt šo lietu!

— Jūs domājat — attiecībā uz naudas viltošanu? — Golds atbildēja. — Jā, klausoties jūsu stāstā, tā pamazām atausa man atmiņā. Viens no šiem puisiem bija viltojis un izlaidis apgrozībā Anglijas piecdesmit mārciņu banknotu. Bet kāds gan tam visam sakars ar Komstoku Bellu?

— Man nejauši zināms, ka arī Komstoks Bells bijis „Noziedznieku kluba“ loceklis,—Helders sacīja. — Zinu arī

to, ka franču policijai bija izdevies noskaidrot šo lietu tik-tāl, ka aizdomas nopietni vērsās pret vienu no divām personām.

Goldš lēni pagrieza galvu pret viņu un ielūkojās tam cieši acīs.

— Jūs tiešām esat pārāk vaļsirdīgs kungs, — viņš sacīja. Ikviens, kas pazina Golda citkārtējo laipnību un smalkjūtību, būtu sapratis, ka viņš bija aizkaitināts, par ko liecināja arī skarbaais tonis, kādā tas runāja ar Helderu.

— Varbūt pastāstīsat man arī to, kas ir šie divi cilvēki, kurus Francijas policija turēja aizdomās?

Helders mazliet pietvīka.

— Tā jau domāju, ka tas jūs interesēs.

— Protams, tas mani interesē! — Goldš sašutis atcirta. — Pie joda, kas tad īsti ir šie noziedznieki?

Viņa agresīvais tonis krita Helderam uz nerviem.

— Ja jau jūs tik ļoti gribat to zināt — Komstoks Bells bija viens no tiem.

— Un otrais?

— To es nepazīstu. Tas ir kāds, kas arī dzīvo šeit Londonā — kāds bankas aģents, vai kas tamlīdzīgs.

— Jūs esat ārkārtīgi interesanta personība, — Goldš ironiski piezīmēja un, pagriezis Helderam muguru, devās lejā pa kāpēm.

Komstoks Bells bija izgājis vienā no pieņemamiem saloniem. Acīmredzot, viņš tiešām nebija visai labā garastāvoklī. Viņu bija pārņēmušas gandrīz pāniskas bailes, kas tam nedeva ne mirkli miera. Dzīve pēkšņi šķita zaudējusi visu savu jaukumu un pievilcību, un viņa dvēseli nospieda smagas rūpes.

Viņš sasveicinājās ar kluba prezidenta kundzi, kas salonā pieņēma viesus. No biljarda istabas plūda šurp orķestra mūzikas skaņas. Bells pagrieza galvu atpakaļ, jo kāds viņu bija saucis, un ieraudzīja lordu Helindelu.

— Es jūs meklēju, Bell, — lords sacīja, šķirdamies no kungu pulciņa, kurā tas līdz šim bija kavējies. — Nākošā mēneša sākumā es sarīkošu izpriecas braucienu pa

Vidus jūru. un gribēju apjautāties, vai arī jūs nevēlētos piedalīties?

Komstoks Bells pasmaidīja.

— Loti nožēloju, bet man ir citi plāni.

— Vai gribat atstāt Londonu?

— Jā, esmu nodomājis ceļot uz Savienotām Valstīm. Mana māte nejūtas visai vesela, un vēlas mani redzēt.

Viņš gāja tālāk. Šo izrunu viņš bija tikai nupat izdomājis, lai atrastu iemeslu noraidīt lorda uzaicinājumu. Kaut viņa māte tiešām gulēja slimā, tomēr viņš bija apņēmies neatstāt Angliju, pirms nebūs galīgi nokārtojies kādu svarīgu lietu.

Nesteigdamies viņš aizgāja līdz ēdamzālei, kur mākslinieka Tatracīnī priekšnesums bija sapulcējis daudz skatītāju. Plašā telpa bija pārpildīta, un skatītāji drūzmējās pat arī durvīs.

Nostājies visiem aiz muguras, Bells, pateicoties savam lielajam augumam, tomēr varēja labi saskatīt, kas notiek istabā.

— Cik jums labi, ka esat tik garš! — kāda balss viņam līdzās čukstēja.

Viņš pavēra galvu, un sastapa mīstis Grendžeras Kollek aprīņojošo skatu, kas vērās viņā.

— Vai nevēlaties, lai mazliet paceļū jūs? — viņš tikpat klusu jautāja.

Viņš pazina viņu, un zināja, kas viņa ir. Viņš nenosodīja to, bet arī nemeklēja viņas draudzību.

— Jūs varētu uzmeklēt man kādu klusu, vientuļu kaktiņu, — viņa sacīja. — Šis troksnis man jau apnīcis.

Bells izveda viņu ziemas dārzā un apsēdās tai līdzās kādā solā.

Mīstis Kollek atvieglota uzelpoja.

— Komstok, — viņa sacīja, — es gribu lūgt no jums kādu pakalpojumu.

— Vislabākais pakalpojums, ko varu jums izdarīt, būtu — iedāvināt jums desmit baušļu nospiedumu, — viņš atbildēja, mazliet pārmetoši smaidīdams.

— Neesat taču tik garlaicīgs, — viņa lūdza. — Taisni

tas, ka tie ir desmit aizliegumi, un nevis desmit lūgumi, mani pamudina tois pastāvīgi pārkāpt. Nē, nevajaga baušļu — mans lūgums ir daudz reālāks.

Viņu skati sastapās, un skaistā dāma redzēja viņa acīs draudzības un līdzjūtības izteiksmi. Viņam bija tās žēl, kaut pašas rūpes tam sagādāja jau diezgan nepatīkšanu.

— Nelūkojaties manī ar tādu nožēlošanu, — viņa mazliet skarbi sacīja. — Jums nevajaga mani nožēlot kā nabaga grēcinieci. Jūs nedrīkstat tā domāt par mani, Komstok. Es zinu, ka man ir daudz trūkumu — bet tam visam patreiz nav nekādas nozīmes. Esmu tuvu izmisumam. Man vajaga naudas, lai varētu uz dažiem gadiem aizceļot no šejienes. Ļaudis domā, ka tā ir nekaunība no manas puses, ja rādos sabiedrībā pēc visa šī — nu, jūs jau to zināt. Un tomēr es netieku prom no šejienes. Man nav vairs spēka vēl ilgāk paciest šādu stāvokli!

Viņa salīka rokas, un viņas skatā Bells izlasīja klusu lūgumu un dziļas sāpes.

— Es gribētu kādus gadus nozust no šejienes, kur visi ir pret mani — un tomēr esmu spiesta palikt!

Bells izdzirda tuvojošos soļus. Pacēlis galvu, viņš ieraudzīja Helderu, kas viltīgi smaidīja, lūkodamies pavisam uz otru pusi.

— Atnākat rīt pie manis Kedogen-skverā, — Bells klusu sacīja, pieceldamies no sola. — Labprāt gribētu izpildīt jūsu vēlēšanos.

Viņa uzlika savus trīcošos pirkstus uz viņa rokas.

— Jūs... jūs esat ļoti labs pret mani, — viņa stomīdamās izdvesa. — Bet es... es taču nevarēju jums šo naudu atdot! Kā lai jums pateicos?

Viņš atkratīja galvu.

Kolīdz viņš bija atgājis, ap mīstris Grendžeru Kollek salasījās pulciņš jaunekļu.

Bells devās garderobes istabā, lai paņemtu mēteli un platmali.

Tur viņš sastapa Goldu.

— Vai jūs jau aizejat?

Bells iesmējās.

— Jā, šie sabiedriskie pienākumi mani garlaiko — kā liekas, es kļūstu jau vecs. Bet ja nemaldos, tad arī jūs gribat iet prom?

— Man ir darīšanas — nepielūdzamas, neatliekamas darīšanas, — Golds laipni atbildēja. — Pa kuŗu ceļu jūs iesat?

— Vēl pats nezinu, — Bells pasmaidīja.

— Ja jauni cilvēki vairs nezina, ko iesākt, tad parasti viņi nokļūst ellē. Vai neiesim kādu gabalu reizē?

Viņi smiedamies izgāja uz ielas. Vismaz viens pāris acu vērīgi nolūkojās tiem pakal.

— Ja jums nekas nav pretim, iesim kājām, — Golds sacīja. — Lietus nav pārāk stiprs, un šādā laikā es labprāt eju kājām.

— Es arī.

Klusēdami viņi soļoja viens otram līdzās līdz Heimar-ketas stūrim. Tad lietus kļuva stiprāks, un Golds pasauca kādu auto.

— Uz Flit-stritu! — viņš skaļi uzsauca šoferam.

Viņi nebija vēl ilgi braukuši, kad viņš izbāza galvu pa logu un deva šoferam citu rīkojumu:

— Uz Viktoriju! Braucat caur parku.

— Vai esat grozījis savu nodomu?

— Nē, bet esmu tik pazīstams, ka daži cilvēki, kas daudz lietderīgāk varētu pavadīt savu laiku, izšķērdē to, izspiegot mani. Vai nemanījāt, ka mūs novēro?

— Nē, — Bells pārsteigts atbildēja.

— Dribu jums ko jautāt, — Golds sacīja, kad vāģis iegriezās parkā. — Vai pazīstat kādu Villetu?

— Villetu?

— Jā, bankas aģentu; viņa birojs atrodas netāl no Murget strita. Nekad gan neesmu dzirdējis, ka viņš pirktu vai pārdotu kādus vērtspapīrus.

— Es tāda nepazīstu, — Bells īsi atbildēja.

Iestājās klusums. Pieliecies logam, Golds lūkojās ārā pa to, un pēc zināmiem vienmērīgiem starpbrīžiem viegli māja ar galvu, itkā ko skaitīdams.

— Man šeit jāizkāpj, — viņš pēkšņi sacīja, un paklauvēja pie stikla.

Platā iela bija tukša, kā izmirusi. Tikai šad un tad garām aizjonoja kāds auto.

Šofers apturēja mašīnu.

— Būtu labāk, ja jūs tūlīn pateiktu, kurp jums jābrauc, — viņš īgni noņūca.

Bells atsveicinādamies tumsā pamāja ar galvu.

— Pasakat šoferam, lai brauc uz Kedogen-skveru, — viņš sacīja. — Esmu noguris, un gribu doties mājup.

Viņš dzirdēja, ka Golds deva šoferam rīkojumu. Bet pirms vēl auto sācis kustēties, kāds cilvēks iznāca no tumsās sāņu alejas.

— Vai jūs esat misters Golds? — viņš jautāja.

— Jā.

— Jūs atnācāt, lai šeit kādu sastaptu?

Motors bija izslēgts, un šofers bija izkāpis, lai to iedarbinātu. Bellam negribot nācās noklausīties katru vārdu, kas tika runāts Golda un nepazīstamā vīrieša starpā.

— Kā tad jūs zināt, ka es kādu gaidu? — Golds jautāja.

— To jūs, nolādētais, vislabāk zināt! — svešais nikni iekliedzās. — Saņem at savu algu!

Vakara klusumu iztraucēja spalgs šāviena troksnis.

Bells izlēca no vāģa. Golds neievainots stāvēja uz trotuāra. Uzbrucējs bija jau aizbēdzis un pazudis tumsā.

— Tas bija viens no maniem draugiem, — Golds maigā balsī sacīja. Viņš pieliecās un pacēla no zemes revolveri, ko svešais tur bija nometis.

3

Pulkstens vienpadsmitos to pašu vakaru Vensvorss Golds ieradās Viktorijas piestātnē un nopirka pirmās klases biļeti uz Pekem-Raju. Zobos viņam kūpēja cigārs, un nezinātājs to viegli būtu noturējis par pusmūža ārstu, kas atgriežas mājup no brauciena uz pilsētu.

Nesteigdamies viņš izgāja uz perona un iekāpa stāvošajā vilcienā. Aizvēris durvis, viņš izliecās ārā pa vaļējo logu, un vērigi aplūkoja katru garāmgājēju. Šovakar viņš vairs nesagaidīja uzbrukuma, tomēr viņa uzmanība arvienu bija nomodā.

Vilciens bez trokšņa sāka kustēties, un drīzi vien logā sāka miršķināt neskaitāmu uguņu rindas, kas ātri slīdēja atpakaļ.

Vilciens bija pustukšs, jo teātros izrādes vēl nebija beigušās. Goldam atlika laika vēlreiz pārlasīt vēstuli, ko tas tikai šovakar bija saņēmis savā dzīvoklī. Vēstules saturu viņš jau zināja no galvas, tomēr atkal izlasīja to ar vislielāko uzmanību. Tad viņš saplēsa to simts sikos gabaliņos, un pa vienam vien izmeta tos pa ejošā vilciena logu.

Pirmītējais uzbrukums, kā likās, viņu nebūt neuztrauca. Viņam nedeva miera tikai jautājums: kamdēļ gan cilvēks, ar kuŗu viņam bija norunāta satikšanās parkā, nebija turējis savu solījumu.

Kad vilciens apstājās, viņš nokāpa lejā pa platajām trepēm, nogriezās pa kreisi un, pagājis garām Pekem-Rajai, iznāca Kristāl-Palasa Rodā. Pagājis garām dažiem namiem, viņš apstājās kādas glītas villas priekšā. Logos neredzēja gaismas, bet tomēr viņš zināja, ka viņu gaida. Piegājis pie durvīm, viņš klusu pieklauvēja, un tās tūlī atvēra kāda jauna meitene.

— Vai jūs esat misters Golds? — viņa jautāja maigā, patīkamā balsī.

— Šovakar jau otro reizi dzirdu šādu jautājumu, — viņš smiedamies sacīja. — Tomēr ceru, ka apstipriņošā atbilde šoreiz man nesagādās tik nepatīkamu pārsteigumu, kā tas notika pirms dažām stundām.

Jaunā dāma noslēdza durvis un palīdzēja viņam noģērbt virsdrēbes.

— Ko jūs ar to gribat teikt? — viņa jautāja, un Golds sadzirdēja viņas balsī rūpju pieskaņu.

— O, tas nav nekas sevišķs, — viņš pasteidzās at-

guļojās šīs meitenes sejā un skatā, ko raidīja lielās, pelēkzilās acis. Viņai bija maza, sārtā mute un skaisti veidots smakrs.

Redzot, kā meitene nosarkst zem viņa pētošā skata, Golds pasteidzās novērst to no viņas.

— Atvainojat, lūdzu, — viņš sacīja, itkā uzminēdams viņas domas, — bet es tik daudz esmu dzirdējis par jums no jūsu krusttēva...

— Es bīstos tikai, vai viņš nerunā par mani vairāk, nekā viņa klausītājiem tas patiktu, — viņa smiedamās atbildēja. — Viņš nezina, cik garlaicīgas šādas sarunas var būt citiem cilvēkiem.

Novērsot acis no viņas, Golds sastapa Mepla mazliet nedroši smaidošo skatu. Viņa vājajā sejā bija lasāms jautājums. Šī meitene, kas tikai nesen bija apmetusies uz dzīvi viņa namā, Mepla vecākā brāļa meita — bija vienīgais tuvais cilvēks, kas tam pasaulē vēl bija palicis. Viņai bija liels un labs iespaids uz visu viņa dzīvi. Aizkustinoši bija redzēt mēmo lūgumu vecā vīra skatā. Golds tikko manāmi pamāja viņam mierinoši ar galvu.

— Ceru, ka jūsu brāļameitai jau zināms, ap ko lieta grozās, Mepl? — viņš jautāja, piebīdīdams savu krēslu tuvāk galdam.

— Jā, es neslēpju viņai nekā, vai gandrīz nekā attiecībā uz sevi, un jūs varat pilnīgi uzticēties viņai, — Mepls atbildēja.

Uz galda gulēja neliels ādas portfelis. Trīcošu roku Mepls pievilka to tuvāk, atvēra, un izņēma no tās žūksnīti iegārenu naudaszīmju. Tās bija Ziemeļamerikas Savienoto Valstu piecmārciņu banknotas. Viņas atšķīrās no citām tamlidzīgām naudaszīmēm vienīgi caur to, ka uz tām bija redzami zaļi, sarkani un dzeltenī traipi, itkā kāds būtu vieglprātīgi sabojājis. Mepls nolika žūksnīti uz galda. Tur bija pavisam divdesmit piecmārciņu gabali.

Goldš uzmeta naudai ātru skatu.

— Tā tad jūs domājat, ka tās visas viltotas? — viņš jautāja.

Mepls pamāja ar galvu.

— Es rūpīgi pārbaudīju katru banknotu par sevi. Jūs taču pazīstat valstskases slepeno zīmi — vienīgo zīmi, ko nespēj uzņemt fotoaparāts; šīs zīmes nav ne uz vienas no šīm banknotām.

Mepls nu reiz bija sācis runāt par savu iemīloto jautājumu. Nogurums un apātija viņa sejā bija pilnīgi izzuduši; viņa balss skanēja gaiši un noteikti.

— Ka dažām banknotām trūkst slepenās zīmes, to es jau zināju, — Golds sacīja. — Bet kā ar drukaskrāsu?

— Tā ir nevainojama, — Mepls sajūsmināts atbildēja, — taisni apbrīnojama. Es gandrīz varētu apgalvot, ka šīs naudaszīmes iespīestas ar īsto drukaskrāsu, kas tiek lietota valsts naudasspiestuvē.

— Un ūdenszīmes?

— Arī tās ir bez kādām kļūdām. Man ir īpašs instruments, ar ko var izmērot ūdenszīmju dziļumu, kā arī aparāts, kas nosaka preses spiediena stiprumu. Viss ir kārtībā. Bet tad man jāsaka jums vēl kas, kas jūs, bez šaubām, pārsteigs.

Viņš norādīja uz banknotām, kas gulēja uz galda.

— Cilvēks, kas šo naudu viltojis, nav ķēries, kā parasts, pie fotografijas palīdzības. Šie visi ir novilkumi no gravētas plātes. To es noteikti zinu, jo... nu, bet tas neattiecas uz lietu. Viņi nodrukāti ar preses palīdzību, kas speciāli izgatavota šim nolūkam. Arī papīrs, uz kuŗa tie iespiesti, ir tas pats, kādu lieto Vašingtonas valdība.

Viņš saņēma banknotas no galda un noglabāja tās atpakaļ portfeli.

— Es arvienu esmu interesējies par banknotu viltošanu un gravēšanu.

Viņš apklusa. Viņa lūpu kaktiņi nervozi raustījās, bet jau nākošā mirklī viņš jau atkal bija atguvis pašvaldīšanos.

— Esmu strādājis Francijas un arī Vācijas valstsspiestuvēs, un droši varu jums apgalvot, mīster Gold, ka viltotāji bez kāda riska var laist apgrozībā šīs naudaszīmes — un neviens šīs, bet arī tās simtsmārciņu banknotas, ko jūs viņreiz nodevāt man pārbaudīt.

— Vai tad nav nekādas iespējas atšķirt viņas no īstajām? — Golds jautāja.

Mepls atkratīja galvu.

— Neesmu tāda līdzekļa atradis. Protams, valstskasē tās tūlīn atzīs par viltotām, bet publika neatradīs viņā nekādas atšķirības.

Golds atstūma savu krēslu mazliet atpakaļ un, sabāzis rokas kabatās, domīgi nokāra galvu uz krūtīm.

Pēkšņi viņš pacēla galvu.

Vienīgā laime vēl tā, ka paši viltotāji nebūt nav tik pārliecināti par saviem sasniegumiem, kā jūs. Ar vienu no viņiem es biju norunājis šovakar satīkties Grīnparkā, bet tam, acīmredzot, bija cēlušās kādas aizdomas, jo... — Viņš pēkšņi aplkusa.

— Jo? — Mepls jautāja.

— Viņš nebija atnācis, — Golds samēloja.

Viņš bija nemierā ar šīs sarunas iznākumu. Viņš bija cerējis, ka Mepls, kuŗu pat noziedznieki atzina par speciālistu naudas viltošanas jautājumos, atradis kādu vienkāršu līdzekli, kas dos iespēju izbeigt viltotās naudas izplatīšanu. Pēdējā laikā bija laistas apgrozībā desmitiem, varbūt pat simtiem tūkstošu šādu viltojumu. Laime vēl, ka tās pa lielākai daļai bija tikai mazākās naudaszīmes.

— Jā, tādā gadījumā tur nekas nav līdzams, — Golds sacīja, pieceldamies uz iešanu.

Paspiedis Meplam roku un laipni pamājis meitenei ar galvu, viņš jau tuvojās durvīm, kad namatēvs vēlreiz pasauca to atpakaļ.

— Gandrīz būtu piemirsis, ka gribēju jums vēl ko pastāstīt, mister Gold. Vai pazīstat kādu misteru Kornēliju Helderu?

— Jā, — Golds ieinteresēts atbildēja.

— Tā jau domāju. Viņš ir jūsu tautietis, un arī man vajaga būt to kādreiz jau redzējušam.

— Helderu pazīst gandrīz visi.

— Mana brāļameita saņēma no viņa kādu piedāvājumu.

— Piedāvājumu? Kas tas ir par piedāvājumu?

— Viņš aicina to pie sevis par sekretāri.

Golds neviļus saņauca pieri, ko pamanīja tiklab Mepls, kā arī jaunā meitene. Mepls nervozi pacēla roku pie mutes. Tas ir īpatnējs žests, kas piemīt gandrīz visiem dzērājiem.

— Vai ar Helderu nav kas kārtībā? — Mepls norūpējies jautāja. — Viņš piedāvā Veritai ļoti pieklājīgu algu.

— Kā viņš zina, ka viņa meklē darbu?

Mepls no jauna uzaicināja viesi sēsties. Viņš bija atgriezies savā parastā stāvoklī, un varēja redzēt, ka tam grūti nācās turpināt sarunu.

— Pastāstīšu jums visu pēc kārtas. Tā ir dīvaina sagādīšanās. Mana brāļmeita bija vecā lorda Delborū sekretāre; kā zināt, viņš nesen nomira. Viņa nebija domājusi meklēt jaunu vietu, jo es nopelnu pietiekoši daudz, lai varētu sagādāt tai mierīgu dzīvi un izsargāt viņu no liekām nepatīkšanām. Pagājušā nedēļā viņa negaidot saņēma vēstuli no kādas aģentūras, kas tai piedāvā šo vietu, kaut Verita nemaz nav pieteikusies darba apgādāšanas kantorī.

— Es tur neredzu nekādas nejaušas sagādīšanās, — Golds sausi piezīmēja.

— Vai tad tā nav dīvaina sagādīšanās, ja taisni tajā brīdī, kad viņa pazaudē līdzšinējo vietu, tai piedāvā darbu kāda aģentūra, par kuru viņa nekad vēl nebija dzirdējusi? Un turklāt vēl pie cilvēka, kurš, ja drīkstu tā izteikties, ir jūsu draugs?

Golds nekad nebija ticējis nejaušiem gadījumiem, un taisni šoreiz viņš labi varēja iedomāties, kā visa šī lieta norisinājusies.

Viņš no jauna uzlūkoja Veritu. Helderam varēja būt zināms, kas bijusi lorda Delborū sekretāre, un tādā gadījumā viņam, protams, nenācās grūti uzdot kādai aģentūrai piedāvāt jaunajai meitenei šo vietu. Zināma loma šeit varēja būt piekritusi arī viņas ārkārtīgajam skaistumam. Helder Londonā bija pazīstams kā viens no tiem kungiem, ksa smēķējamā istabā labprāt pastāsta dažādas pi-

kantas lietas — tā tad izskaidrojums varēja būt ļoti vienkāršs.

Goldam iekrita prātā arī vēl kas cits. Viņš atkal ielūkojās viņas dziļajās, skaidrajās acīs, uzlūkoja viņas smalko muti un daiļi veidoto smakru.

Šai meitenei ir stingrs raksturs — viņš nodomāja. Helderā sekretāre?...

— Es jums ieteiktu šo vietu pieņemt, — viņš beidzot sacīja.

Paņēmis no kabatas piezīmju grāmatiņu, viņš uzrakstīja uz kādas lapiņas dažus vārdus.

— Tas ir mans tālruna numurs, — viņš sacīja, pasniegdams meitenei izplēsto zīmīti. — Varat zvanīt katrā laikā — telefons tiek apkalpots dienu un nakti. Es tomēr dotu jums padomu neteikt Helderam, ka pazīstat mani. Būtu labi, ja jūs vēlāk pastāstītu man, kādu iespaidu uz jums atstājis Helderš.

Ar šiem, mazliet noslēpumainiem vārdiem viņš izgāja.

4

Kristal-Palas-Roda Veritai Mepl nozīmēja atmodu no jauna sapņa. Viņa bija daudz ko sagaidījusi no nākotnes, nu grūti būtu pateikt, vai šīs cerības būtu piepildījušās, ja viņas tēvs vēl dzīvotu. Džordžs Mepls, kuņam citādi dzīvē arvienu veicās, pelnīja tūkstsots un divsimti mārciņu gadā, bet izdeva pusotra tūkstoša mārciņu; tā gluži dabīgi pienāca brīdis, kad viņa stāvoklis izrādījās tik neglābjami satricināts, ka viņš galīgi izmisa. Beidzot viņam atlika vair tikai divas izejas: bankrota izsludināšana, vai pašnāvība. Un taisni tajā laikā gadījās, ka kāds autobuss, kuŗu tas par vēlu bija pamanījis, izšķīra viņa šaubas. Verita, kas mācījās kādā Beļģijas pansionātā, tika ataicināta uz Londonu, kur viņas tēva namu jau pārvaldīja tā daudzie kreditori, kas tomēr bija tik godīgi, ka atlika savu parādu piedzišanu līdz tam laikam, kad Veritas tēvs bija apbedīts. Bet tad viņi atmēta visu kautrību, un stei-

dzās glābt, kas vēl bija glābjams. Džordža Mepla dzīvība gan bija apdrošināta kādā biedrībā, bet savus māksājumus tas bija kārtojījis tik nolaidīgi, ka polīsei nebija nekādas vērtības.

Verita ar rūpēm un nezināšanu lūkojās nākotnē, kad negaidot ieradās Toms Mepls.

Par krusttēvu Tomu viņa arī jau senāk bija dzirdējusi, kā arī šad un tad saņēmusi no viņa atklātnes, ko tas sūtīja no dažādām pasaules malām. Viņam bija divains ieradums — mainīt savu vārdu ar katru jaunu dzīvesvietu. Verita to uzlūkoja kā sava krusttēva iedomību, un arī tēvs tai reiz bija izteicies par Tomu kā par savādnieku.

Tas tiešām izrādījās ļoti īpatnējs, bet arī ļoti labsirdīgs, un Verita drīzi vien to iemīlēja.

Kopā ar krusttēvu viņa pārgāja dzīvot Kristal-Palas-Rodas namā. Drīzi viņa pārliccinājās, ka tēvabrālis nododās pārmērīgai dzeršanai. Tomēr viņa aprada ar šo viņa vējību, un dzīve kopā ar viņu tai sāka likties daudz patīkamāka, nekā viņa to jebkad bija uzdrošinājusies cerēt. Krusttēva namā un apgādībā viņa jutās pasargāta no visām dzīves likstām un nepatīkšanām, kaut savu kaitīgo ieradumu tas arī tagad neatmeta.

Toms Mepls bija laipns un augstsirdīgs cilvēks. Viņš gādāja par brāļameitu daudz vairāk, nekā to būtu spējis darīt viņas tēvs. Viņa nebūt nebija spiesta pieņemt vietu peļņas dēļ. Vienīgi vēlēšanās pārbaudīt savus spēkus viņai lika stāties citu darbā. Viņa gribēja papildīt savu dzīvi citām domām un interesēm, lai izvairītos no skumjām un garlaicības, kas to reizēm pārņēma krusttēva drūmajā, vientuļajā namā.

Drīzi viņa ieinteresējās par krusttēva darbu. Stundām viņa varēja sēdēt un nolūkoties, kā viņa ievingrotā roka veidoja smalkas, tikko saskatamas līnijas tērauda platītēs, kas bija piestiprinātas pie virtuves galda. Toms Mepls pelnīja daudz, jo kāda graviešu iestāde, kas azgatavoja banknotu klišējas, ļoti labi samaksāja viņa darbu. Darbdevēji pazina un prata novērtēt viņa spējas. Viņi pat li-

kās neievērojam Mepla nekrietno ieradumu, kas reizēm to traucēja pilnīgi nodoties darbam.

Dažreiz Verita, sēdējama viesistabā, nogrima pārdomās par to, kā gan būtu izveidojies viņas liktenis, ja dzīve būtu gājusi savu normālo gaitu, un ja būtu palicis dzīvs viņas tēvs, kuŗa bezrūpību un vieglprātību viņa tikai tagad pilnīgi apzinājās. Neraugoties uz diezgan prāviem ienākumiem, viņš nebija pratis atlikt ne šiliņa nebaltām dienām. Ar šausmām viņa iedomājās to dzīvi, kas viņu sagaidītu, ja krusttēvs nebūtu uzņēmis visas rūpes par viņu.

Verita atkal kavējās savā iemīļotā stūrītī viesistabā. Aizmirsusi klēpī nolaisto grāmatu, viņa domīgi lūkojās savā priekšā, kad pēkšņi koridorā atskanēja krusttēva soļi.

Mirkli vilcinājies, viņš atvēra durvis un ienāca istabā. Verita pacēla galvu.

— Vai tu ko vēlējies, krusttēv?

Viņa seja bija vēl bālāka, nekā citkārt. Tumšie gredzeni ap acīm šķita kļuvuši vēl dziļāki. Aizvēris durvis, viņš paņēma krēslu un klusēdams nosēdās pretim meitenei.

— Vai tu ko vēlies? — Verita mīļi atkārtoja.

Viņš atkratīja galvu.

— Verita, — viņš beidzot iesāka nopietnā balsī, — es nupat domāju par tevi un jautāju pats sev, vai nebūtu labāk, ja pastāstītu tev ko par mani un manu dzīvi.

Viņa gaidīja, kad krusttēvs turpinās, bet viņš apklusā, un ilgi sēdēja nekustēdamies, domīgi lūkodamies savā priekšā. Beidzot viņš itkā atmodās un pacēla uz meiteni savu skatu.

— Esmu vedis ļoti dīvainu dzīvi, — viņš atsāka. Viņš runāja mierīgi un lietišķi, un nekas neliecināja par viņa ierasto vājību. Vienīgi lūpu kaktiņi tam mazliet raustījās, un trīcošā roka laiku pa laikam pacēlās pie mutes.

— Tu taču nekā noteikta nezini par mani?

Viņa smaidījama atkratīja galvu.

— Zinu tikai, ka tu esi mans krusttēvs — katrā ziņā,

pats mīļākais un labākais krusttēvs kāds vien kādai meitenei var būt!

Viņš nekādā ziņā negribēja tai piekrist.

— Tu nedrīksti tik labi domāt par mani. Es neesmu... tas, par ko tu mani uzskati. Neviena nezina...

Viņš pēkšņi aplusa.

— Ko neviens nezina, krusttēv? — Verita jautāja.

Viņš tikai uzmeta meitenei skumju, grūtsirdīgu skatu.

— Ja ar mani notiktu kas ļauns, — viņš tai sacīja, — tad es vēlētos, lai tu uzmeklē kādu cilvēku Londonā. — Viņš izņēma no kabatas piezīmju grāmatiņu un atvēra to.

— Es gribu tev ko nodot. Nesen es palūdzu tev tavu parakstu, jo biju nodomājis atvērt uz tava vārda nelielu konto Londonas Ziemeļrietumu bankā. Tā gan nav visai liela suma, — viņš pasteidzās piebilst, pamanījis priecīgo pārsteigumu, kas atspoguļojās meitenes skatā, — tomēr viņa ir pietiekoša, lai pasargātu tevi no trūkuma — gadījumā, ja ar mani kas notiktu.

— To tu saki jau otro reizi, krusttēv. Kas gan ar tevi varētu notikt? — viņa norūpējusies jautāja, un viņas skatā bija lasāmas izbailes.

Mepls viegli paraustīja plecus.

— Kas var zināt! — viņš melancholiski nopūtās.

Viņš pasniedza viņai mazu grāmatiņu, uz kuŗas brūnās ādas iesējuma zeltā burtiem bija iespiests bankas nosaukums.

— Uzglabā to labi, — viņš sacīja. — Ja ne citādi, tad šī nauda tev noderēs pūram!

Viņš piecēlās.

Verita smaidīdami atkratīja galvu.

— Es nekad neprecēšos, krus^ttēv.

— Gan jau apprecēsies! — Viņš jautri iesmējās. — Visas meitenes sākumā saka to pašu, bet beidzot tomēr apprecās.

Pamājis viņai ar galvu, Mepls jau gribēja atstāt istabu, kad Verita pēkšņi atcerējās viņa pirmitējos vārdus.

— Krusttēv, bet tu taču aizmirsi pateikt man tā cilvēka vārdu, pie kuŗa man būtu jāgriežās?

Viņš atgriezās un, rotaļādamiess ar durvju kloķi, mirkli vilcinājās.

— Tas ir kāds Komstoks Bells — citreiz pastāstīšu tev par viņu tuvāk.

To teicis, viņš izgāja. Verita domīgi nolūkojās tam pakal, kamēr viņš nebija pārgājis pār ielu un nozudis aiz kāda stūra.

Ko gan viņš bija domājis, pieminēdams savu dzīvi? Viņa jau bija pietiekoši veca, lai saprastu, ka krusttēva biezajai vārdu maiņai, par ko viņa senāk bija tikai smējusies, varēja būt arī cita, nopietnāka nozīme. Ja cilvēks Berlinē saucās par Smitu, bet nedēļu vēlāk Pragā uzdodās par Eksteru, tad tam taču vajaga būt kādam iemeslam. Tagad viņa nožēloja, ka nebija mēģinājusī sīkāk iztūjāt krusttēvu par viņa senāko dzīvi.

Viņa ielūkojās pulkstenī. Sešos viņai vajadzēja ierasties pie sava nākamā principāla uz sarunu. Viņa bija ziņkāra redzēt, kas īsti par cilvēku ir šis Kornelijs Helders. Dīvaini viņai šķita arī tas, ka viņš bija uzaicinājis to ierasties savā privātdzīvoklī Kerzon-stritā, itkā viņam neatliktu laika pieņemt viņu birojā. Tomēr viņa daudz nedomāja par to, izskaidrodama Helderu rīcību ar viņa daudzām darīšanām, kas aizņem visu viņa laiku.

Helders apdzīvoja veselu rindu istabu 406. namā.

Nams piederēja kādam bijušam virssulainim, kurš bija atzinis par visizdevīgāko ieguldīt savus ietaupījumus pirmklasīgas pansijas atvēršanā. Īrnieki gan nesaņēma tur pilnu uzturu, bet gan tikai brokastis, tomēr sevišķos gadījumos tie varēja pasūtīt sev arī pusdienas un vakariņas, kas tika pasniegtas katram viņa numurā. Īres maksa bija ļoti augsta, tā ka tikai cilvēki ar labiem ienākumiem varēja tur dzīvot. Arī Helders tika uzskatīts par visai turīgu cilvēku.

Verita Mepl bez kavēšanās tika ievesta dzīvojamā istabā. Viņai ienākot, Helders sēdēja pie liela rakstāmgalda, kas viss bija piekrauts laikrakstiem un korekturas novilkumiem.

Uzmetis meitenei ātru skatu, viņš piecēlās un sniedza tai roku.

— Lūdzu, sēstaties, miss... -- Viņš izlikās, it kā būtu aizmirsis viņas vārdu.

— Es ļoti nožēloju, ka biju spiests jūs uzaicināt manā dzīvoklī, miss Mepl, — viņš turpināja, kad Verita bija nosaukusi savu vārdu. — Bet man ir tik daudz darba un tik daudz norunātu satikšanos pilsētā, ka nekādā ziņā nevarēju jūs pieņemt savā birojā.

Viņš runāja īsi un lietišķi, un nepatīkamais iespaids, ko Verita pirmā acumirkli bija izjutusi, caur to tika zināmā mērā izkļiedēts.

— Darbs, kuŗu gribu jums piedāvāt, ir diezgan interesants. Jūs taču protat franciski?

— Jā, — viņa atbildēja, pamādama ar galvu.

— Es izdodu nelielu laikrakstu, par kuŗu jums turpmāk būtu jāinteresējās, — viņš turpināja. — Tas gan nav visai izplatīts...

Šoreiz viņa laipnais smaids bija jau mazāk lietišķs, un Veritu atkal pārņēma pirmītējā nepatīkamā sajūta. Īsi viņi vēl pārrunāja atalgojuma lietu. Viņš nevien piekrita visām viņas prasībām, bet arī pats pūlējās nākt viņai palīgā tās uzstādīt, un arī šī viņa gatavība uz visiem noteikumiem jaunajai meitenei nepatika. Kolīdz viss nepieciešamais bija pārrunāts, viņa tūlī piecēlās uz iešanu.

— Tā tad gaidīšu jūs rīt no rīta, — Helders sacīja, paturēdamis viņas roku savējā ilgāk, nekā tas bija vajadzīgs. Viņš pavadīja Veritu līdz durvīm.

Pēc šīs pirmās sarunas ar jauno šefu, Verita, pati nezinādama kamdēļ, jutās ļoti neapmierināta. Viņa pat nožēloja, ka bija šo vietu pieņēmusi.

Ikviens, kas Helderu pazina, būtu varējis pastāstīt viņai lietas, kas droši vien piespiestu Veritu atsāties no darba pie viņa. Bet vienīgais cilvēks, kas tiešām būtu varējis viņai to pastāstīt, bija Vensvorss Golds, un tas bija atzinis, ka šī meitene pati pratīs vajadzības gadījumā sevi aizstāvēt. Vēl vairāk: viņš tieši vēlējās, lai viņa ie-

stājās šajā darbā, jo caur viņu tas cerēja ievākt tuvākas ziņas par Helderu.

Verita bija nogājusi jau labu gabalu pa Kerzon-stritu, kad pēkšņi kāda balss to sauca vārdā. Atskatījusies, viņa ieraudzīja Helderu, kas aizelsies tuvojās viņai; acīmredzot, šis cilvēks nebija radis strauji kustēties. Meitenes skatā viņš laikam bija saskatījis viņas nepatiku, jo tas pēkšņi sāka iet gausāk. Kā visi viņa šķiras cilvēki, arī Helders bija ļoti godkārs, un kad tas tagad uzrunāja meiteni, viņa balss skanēja mazliet nelaipni un necinoši, kas Veritai bija daudz patīkamāk, nekā viņa pirmitējais liekuloti laipnais un glaimojošais tonis.

— Man jāiet uz Oksford-stritu, — viņš īsi sacīja. — Vai mums nav pa ceļam?

Viņa labprāt būtu atbildējusi, ka tai jāiet pavisam uz citu pusi, un tā arī būtu bijusi taisnība. Tomēr viņa negribēja jau pašā sākumā apvainot savu darbadevēju un tamdēļ sāka soļot tam līdzās.

Helders stāstīja, ka ejot uz kādu motorlaivu būvētavu, kur esot nodomājis nopirkt sev jaunu jachtu. Viņš sīki atstāstīja tās iekārtu un priekšrocības, starp citu pieminēdams arī laivas cenu, kas galīgi pārsteidza Veritu, kuŗa bija radusi aplūkot katru šiliņu, pirms to izdeva.

Viņš stāstīja tai arī par saviem veikāliem, un minēja summas, kas tālu pārsniedza viņas iedomu spējas. Runājot par uzņēmumiem, kuŗos tās piedalījās, viņš tomēr izvairījās izteikties par tiem tuvāk.

Oksford-stritā viņi izšķīrās, un Verita atvieglota uzelpoja, kad bija palikusi atkal viena.

Meitenes škaistums bija atstājis dziļu iespaidu uz Helderu. Viņš gan bija par to jau senāk dzirdējis, tomēr nebija sagaidījis, ka tā škaistuma ziņā tiešām pārspēs visas sievietes, kuŗas tas līdz šim bija redzējis.

Aiz dažādiem iemesliem tas viņam bija ļoti pa prātam.

Viņš sekoja tai ar skatu, kamēr vien varēja viņu saredzēt. Kad meitenes stāvs beidzot bija nozudis gājēju

drūzmā, Helders pasauca kādu auto un lika braukt uz klubu.

Verita turpināja savu ceļu uz austrumiem. Viņa bija uzkavējusies mazliet ilgāk, nekā sākumā bija nodomājusi. Kad viņa beidzot sasniedza Viktorijas piestātņi, viņas vilciens jau bija aizgājis, un viņai vajadzēja gaidīt nākamā. Nostājusies pie grāmatu kioska, viņa sāka aplūkot jaunāko grāmatu virsrakstus. Kāds garāmgājējs steigā tikko nepieskārās viņai, un Veritai nejauši izslīdēja no rokas kāds mazs saiņītis. Svešais kungs atvainodamies pacēla plātmali un, ātri noliecies, pasniedza tai nokritušo vīstoklīti.

Viņa ieraudzīja savā priekšā gara auguma jaunekli ar skumjām acīm. Svešais bija tā pārsteigts no viņas skaituma, ka mirkli stāvēja kā sastindzis.

— Atvainojat, lūdzu, — viņš beidzot nomurmināja un, vēlreiz pacēlis plātmali, ātri aizgāja.

Tā bija Veritas Mepl pirmā sastapšanās ar Komstoku Bellu.

Verita iegāja bufetes zālē izdzert glāzi tējas, bet kad tā no jauna iznāca uz perona, viņa sev par nepatīkšanu pārliecinājās, ka novēlojusi arī otro vilcienu. Viņa ielūkojās pulkstenī. Viņai taču nebija nekur jāsteidzās, un nebija arī nekādas vajadzības tik drīzi atgriezties Perken-Rajā.

Nesteigdamās viņa kājām devās uz Maral-Arču, un ceļā vēl iegriezās kādā kino, kur nosēdēja veselu stundu.

Kad viņa beidzot nokļuva Pekemā, pulkstens bija jau deviņi. Debess bija apmākusies, un lietus lija bez mitēšanās. Iegriežoties Kristal-Palas-Rodā, viņa ievēroja kādu cilvēku, kas stāvēja uz pretējā trotuāra, atspiedies pret laternas stabu. Viņa seju Verita nevarēja saskatīt, jo tas bija pavērsis muguru pret viņu.

Saņemusi sava nama durvis, viņa jau gribēja tās atslēgt, kad pēkšņi izdzirda aiz viņām vairākas balsis. Viņas krusttēvu citkārt neviens nemēdza apmeklēt, un viņa pārsteigta atkāpās atpakaļ. Balsis kļuva skaļākas, un

Veritai šķita, itkā viena no tām — skarba, nepatīkama — draudētu viņas krusttēvam!

Nama priekšā bija mazs dārziņš, kur auga arī daži kupli lauru krūmi. Izdzirdrsi atslēgas, apgriešanos durvīs, meitene ātri aizslēpās aiz viena no šiem krūmiem. To viņa izdarīja gluži neapzinīgi, nevēlēdamās sastapties ar krusttēva viesiem.

Durvis atvērās, un pa tām iznāca Toms Mepls. Viņš bija bez platmales. Tūliņ aiz viņa no nama iznāca divi kungi. Viens no tiem bija mazs un resns, bet otrs garš un slaiks. Resnais smēķēja cigāru un runāja ar amerikana akcentu.

— Ceru, ka beidzot esat mūs sapratis! — viņš draudoši sacīja.

Mepls atbildēja tik klusu, ka Verita nespēja sadzirdēt viņa vārdus.

— Tad tas nu būtu nokārtots, — amerikānis turpināja. — Nedomāju, ka šajā ielā kāds varētu piegriezt jums vērību. No jums atkarājās vērst par labu visu to ļaunumu, ko senāk esat mums nodarījis. Viņš zina gluži labi... — Svešais pamāja ar galvu uz to pusi, kur Verita bija redzējusi stāvam nepazīstamo vīrieti.

— Kamdēļ tad viņš pats nenāca? — Mepls pārmetoši norūca.

Abi apmeklētāji iesmējās.

— Tamdēļ, ka viņš negrib šeit rādīties. Jūs taču neesat viens šajā namā.

Verita pārsteigta klausījās. Toms Mepls nekā neatbildēja.

— Jums katrā ziņā nāksies atbildēt, ja vēlreiz mēģināsat mums kaitēt.

Svešnieka balsī bija dzirdāmi neslēpti draudi.

— Šoreiz mēs gribam taisīt sevišķi lielu ķērienu, un bez žēlastības iznīcināsim katru, kas mēģinās stāties mums ceļā. Mums vienaiņa, vai tas būtu viens, vai arī divdesmit. Vai saprotat?

Mepls pamāja ar galvu, un brīdi valdīja klusums.

— Kur viņš īsti ir?

— Viņš gaida mūs tur, ielas galā.

Lielais, slaikais cilvēks nemaz nepiedalījās sarunā. Verita nodomāja, ka tam vajaga būt kādam ārzemniekam, kas nepārvalda valodu.

— Vai nenāksat mums līdzī un pats neparunās ar viņu?

Toms Mepls atkratīja galvu.

— Nē, es jau ticu, ka viņš ir tur — par to es nešaubos, — viņš rūgti piezīmēja.

Neteikuši vairs ne vārda, abi svešie atvadījās. Nogaidījis, kamēr tie bija izgājuši uz ielas, Toms Mepls pagriezās, iegāja namā un noslēdza aiz sevis durvis. Verita bija pārsteigta un satriekta. Ko gan tas viss varēja nozīmēt? Kāda vara šiem ļaudīm bija pār viņas krusttēvu? Kas bija šis noslēpumainais „viņš“, kurš negribēja rādīties namā tamdēļ, ka tur dzīvoja arī viņa?

Mirkli viņa šaubījās, bet tad ātri izgāja pa vārtiem un sekoja abiem vīriešiem. Kad tie bija sasnieguši ielas galu, viņiem pievienojās arī trešais, kas līdz šim bija stāvējis zem laternas.

Apstājušies uz trotuāra, viņi sāka dzīvi sarunāties savā starpā. Kad Verita gāja tiem garām, pēdējais nejauši pavērsās pret viņu, un meitene ar šausmām pazina tajā Helderu. Viņa ātri novērsās un steidzās tālāk, baidīdamās, ka arī Hielders varētu būt viņu pazinis. Tikai ielas galā viņa pagrieza galvu un atskatījās. Sev par lielu apmierinājumu viņa redzēja, ka visi trīs vīrieši mierīgi turpināja savu ceļu, nepiegrieždami viņai nekādas vēribas. Pārgājusi pāri ielai, viņa pa otru trotuāru atgriezās mājās.

Kad viņa iegāja virtuvē, krusttēvs jau atkal sēdēja pie sava galda. Sasveicinoties ar jauno meiteni, viņš izskatījās mazliet samulsis; lūpas viņam nervozi raustījās, bet roka uztraukti berzēja pieri.

Verita atzina par labāku nerunāt par to, ko tā nupat bija redzējusi un dzirdējusi. Viņa tūlī stājās pie vakariņu pagatavošanas. Sakrustojis rokas, krusttēvs visu laiku nekustēdamies sēdēja savā krēslā, stingtu skatu lū-

kodamies pretējā sienā. Kad Verita nolika ēdienu uz galda, viņš strauji pacēla galvu.

— Lai kas arī nenotiktu, Verita, es tomēr to izdarīšu!

Viņa saprata, ka krusttēvs grib tai ko sacīt, un gaidīja viņa runas turpinājumu.

— Viņi domā, ka esmu viņu varā! — viņš sacīja itkā pie sevis. — Viņi tic, ka es leikšu pār katru spieķi, ko tie turēs man priekšā! Bet gan es viņiem pierādīšu — viņi piedzīvos pavisam necerētu pārsteigumu!

Visu ēdiena laiku viņš klusēja. Kad Verita beidzot piecēlās un gribēja iziet, viņš strauji pavērsās pret to.

— Neaizmirsti to cilvēku, par kuŗu pirmīt tev sacīju, — viņš ar sevišķu uzsvaru teica.

— Komstoku Bellu?

— Jā, Komstoku Bellu.

5

Kornelijam Helderam bija ļoti nepastāvīgs raksturs, un tādus cilvēkus Golds nevarēja ieredzēt.

— Cilvēkam vajaga būt vai nu vienam, vai otram, — viņš mēdza teikt, — bet Helders nav ne šis, ne tas.

Pēc Golda domām nebija iespējams jautro, omulīgo Helderu, kas mīlēja labi dzīvot un prata cienīt greznību, apvienot ar otro, revolūcionāro Helderu, kas sludināja vispārēju sacelšanos pret Eiropas nespējīgajiem un deģenerātajiem monarhiem.

— Tā ir tikai izlikšanās, ekselence, — Golds sacīja. — cilvēki tik labprāt mīl pieņemt dažādas izteiksmīgas pozas.

Viņš sarunājās ar Amerikas sūtni pēdējā privātkabinētā.

— Es gan nedomāju, ka Helders būtu spējīgs uz tādām muļķībām. Viņš taču nav vairs nekāds zēns.

Goldš pasmaidīja. Viņš turēja rokā mazu, astoņas lappuses biezu žurnāli. Tas bija iespiests divās slejās,

un viena no tām bija pārklāta svešiem, neparastiem bur-
tiem. Žurnāls saucās „Sarkanais biedinājums“, un uz
tā lieliem burtiem bija iespiests Helderera vārds, kas skai-
tījās par šīs lapeles izdevēju un redaktoru.

— Man jāatzīstas, — sūtnis sacīja, — ka pēdējā lai-
kā mūsu šejienes tautieši man sāk krist uz nerviem. Ne-
kad nebūtu domājis, ka šis Helderers, kurš taču pieder pie
labākām aprindām, izvēršisies par anarchistu.

— Šajā numurā taču nekā sevišķi ļauna nav, — Golds
aizrādīja, — un arī agrākos neesmu atradis nekādu pār-
mērīgu nevērtību.

Golds ātri pārlasīja ievadraksta krievu tulkojumu.
Burti izskatījās tā, itkā kāds palaidnīgs mācekļis būtu
tos salicis ar kājām uz augšu.

— Tas taču skaidrs neprāts! — sūtnis igni iesaucās.
— Šī lapa tiek slepeni izplatīta starp krieviem. Helderers
būtu darījis tikpat gudri, ja izdotu Vota Vitmena dzeju
krājumu!

Golds arvienu vēl nesaprata, kamdēļ sūtnis tik stei-
dzīgi bija viņu ataicinājis. Šo žurnālu viņš bija lasījis
katru mēnesi — gandrīz jau veselu gadu, kopš tas bija
sācis iznākt.

Brīdi viņi vēl sarunājās par dažādām nenozīmīgām
lietām. Beidzot Golds uzstādīja sūtnim tiešu jautājumu:

— Kas tad īsti jums nepatīk šajā „Sarkanā Biedinā-
juma“ numurā, ekselence?

Sūtnis atļaidās savā krēsla atzveltnē.

— Jūs taču labi pazīstat Helderu, — viņš sacīja. —
Pirms dažām dienām viņš Terrers-klubā man apgalvoja,
ka jūs esot vienīgais amerikānis Londonā, pret kuru tas
jūtot godbijību, pat respektu.

Golds pasmaidīja.

— Es neticu Helderam — visvairāk vēl tad, kad viņš
sāk glaimot.

— Tas viss var būt, — sūtnis vienaldzīgi atbildēja, —
bet vispirms dodat man pierādījumus, ka jūsu uzskats
par viņu tiešām pareizs. Pār visām lietām pierunājat
viņu, lai tas izbeidz šī laikraksta izdošanu. Anglijas val-

dībai šādas lapas nav vēlamas. Es tikai gribētu zināt, priekš kam viņš ierīkojis krievu koloniju kādā mazā Šropšairas ciemā! Tur šie ļaudis mulšina un uztrauc visus iedzīvotājus, sevišķi muizniekus un garīdzniecību, kas ar laiku var sacelt atklātu skandālu. — Viņš ironiski pasmaidīja. — Patešībā šai blēņu lapelei nav nekādas nozīmes, bet Helders to turpina izlaist ar tādu sparū, itkā tiešām būtu nodomājis izdarīt valdības apvērsumu! Londonas ārlietu ministrija ir ļoti sašutusi par šo lietu. Viņa pat sagaida, ka Helders kādā jaukā dienā ievietos savā avīzē uzsaukumu ķerties pie masu slepkavībām. Ja tas tiešām notiktu, tad Helderam nav ko cerēt uz žēlastību. Jūs taču vēl atcerāties, ka itaļu anarchistu laikraksta izdevēju, kas bija aicinājis tautu cīņā pret savu karali, Londonas tiesa ieslodzīja uz diviem gadiem pārmācības namā. Man būtu ārkārtīgi nepatīkami, ja kas tamlīdzīgs notiktu arī ar tādu cilvēku, kā Helderu.

— Es darišu, ko spēšu, — Golds apsolīja.

No sūtniecības viņš devās tieši uz Terrers-klubu. Helderu tur vēl nebija. Ieejot ēdamzālē, Golds ieraudzīja Komstoku Bellu, kas pie kāda galda ēda pusdienu. Viņš sēdēja viens pats loga nišā.

Bells izskatījās saguris. Viņa labā roka bija pārsieta.

— Hallo, kas tad jums noticis?

— Nekas sevišķs. Nejauši ievēru roku durvīs; kā liekas, viens pirksts sadragāts.

— Tas taču ļoti nepatīkami.

— Ak par to nav vērts runāt. Slikti tikai, ka man tagad nākas ēst ar kreiso roku, un vajadzēs pieņemt stenotipisti, kas raksta manas vēstules. Un kā klājas jums?

— Kas gan man lai kaitētu?

— Vai tad jūs tik ļoti esat pieradis, ka sveši ļaudis izmanto jūs par mērķi šaušanas apmācībām parkos? Vai esat to jau aizmirsis?

Golds iesmējās.

— O, es to vēl ļoti labi atceros.

Viņš tomēr neielaidās tuvākās pārrunās ar šo gadījumu-

mu, bet asteidzās novirzīt sarunu uz citām lietām. Tikai tad, kad viņi jau bija-beiguši ēst, viņš no jauna atgriezās pie šīs lietas.

— Klausāties, Komstok. Es godīgi atklāšu jums savas kartis, un nemēģināšu noslēpt savas neveiksmes. Tas cilvēks tovakar parkā tiešām gribēja padarīt mani aukstu.

— Vai tā gan? — Bells ironiski sacīja. — Un es domāju, ka viņš grib nodot jums uzaicinājumu piedalīties vakariņās Bekingemas pilī!

— Bet nu beidziet savus seklos jokus, — Golds viņu nopietni pārtrauca. — Šī lieta attiecās arī uz jums tāpat kā uz mani. Es saņēmu no kāda sava aģenta vēstuli, kurā tas uzaicināja mani vakar vakarā ierasties parkā. Dažreiz man ir no svara zināt citu cilvēku nodomus — to prasa mans amats. Bija norunāts, ka mēs satiksimies starp trešo un ceturto laternām. Bet mans novērotājs šoreiz pats ticis novērots. Kad tas ieradies satikšanās vietā, divi cilvēki, uzdodamies par angļu kriminālpolicistiem, to apcietinājuši, apvainojot viņu aplaupīšanas mēģinājumā. Mans aģents, kuram ne prātā nav nācis uzstāties pret likumu, paklausīgi sekojis abiem „detektīviem“. Izveduši viņu no parka, tie iesēdinājuši viņu auto, un tikai netāļ no Hemstid-Hitas atlaižuši klajā laukā.

Iedomājoties šo gadījumu, viņam negribot bija jāsmējās.

— Tie puīši bija lieliski veikuši savu uzdevumu. Tikai trešais, kas bija atstāts norunātās satikšanās vietā, kā redzējāt, izsradījās mazāk veikls, nekā viņa abi biedri.

— Ā, tad to jūs saucāt par savu draugu? — Bells iesmējās.

— Jā, tas bija mans draugs, — Golds nopietni apstiprināja, bet tad pēkšņi piecēlās. — Atvainojiet mani uz brītiņu.

Viņš bija ieraudzījis Helderu, kas nupat parādījās ēdamistabas durvīs.

— Vai tas arī viens no jūsu draugiem? — Komstoks Bells pēc iespējas vienaldzīgākā balsī jautāja.

— Nē, to gan nevaru teikt, es tikai sevišķi interesējos par viņu.

Pamājis Bellam ar galvu, viņš pazuda smēķējamās istabas durvīs.

Helders sēdēja un šķirstīja kādu ilustrētu laikrakstu.

Goldam ienākot, viņš pacēla galvu.

— Es vēlētos ar jums parunāties, mans miļais anarchists.

Helders iesmējās.

— Vai gribat mani izsūtīt? — viņš jautāja, pavirzdamies dīvanā, lai atbrīvotu vietu arī Goldam. — Vai mani varbūt apvairo galma sazvērestībā?

— O, nē — tāds varonis jūs vēl neesat! Nelaieme vienīgi tā, ka jūs šeit sākat krist uz nerviem. Es pirmit runāju ar mūsu sūtni, un tā kā viņš zina, ka man ir zināms iespaids uz jauniem un nepiedzīvojošiem tautiešiem, tad viņš mani lūdza pateikt jums, ka viņš turpmāk vairs nevar ieaicināt jūs sūtniecībā, iekams nebūsat izbeidzis savas aģitācijas lapas izdošanu.

Helders tumši pietvīka.

— Tā tad jūs esat lielā sūtņa mazais sūtnis? — viņš aizkaitināts zoboījās. — Bet tādas ziņas es labāk vēlētos saņemt tieši no sūtniecības, nekā ar jūsu starpniecību.

Goldam ar interesi viņu novēroja. Šis bija pavisam cits cilvēks, nekā citkārtējais galantais Helders. Laiptais skats un pretimnākošais smaids viņa sejā pēkšņi bija nozuduši, un viņa vaibsti bija kļuvuši cieti un asi.

Kāds dīvains pretstats — Goldam nodomāja.

Helders tikai ar lielām pūlēm bija iekarojis savu tagadējo stāvokli sabiedrībā. Tēvs viņam bija atstājis nelielu mantojumu, kas bija taisni pietiekošs, lai mierīgi izkultos caur dzīvi. Tēva veikalu Parīzē viņš bija slēdzis un jau kopš vairāk gadiem dzīvoja Londonā. Viņš uzpirka un pārdeva amerikāņu vērtspapirus, un dažī zināja stāstīt, ka viņš jau uz kāda dzelzceļa akcijām vien nopelnījis veselu nelielu bagātību. Viņa materiālie apstākļi bija arvien vairāk uzlabojušies.

Visa viņa dzīve bija viena vienīga cīņa. Vislielākās pūles viņam bija maksājuši iekļūšana tajā augstāko Londonas amerikāņu sabiedrībā, kur Komstokam Bellam piekrita tik redzama un godājama loma. Nevar teikt, ka Helders šajā sabiedrībā būtu visai labi ieredzēts. Viņam vajadzēja ļoti uzmanīties, lai neatklātos kāda no tām viņa neglītām lietām, kuŗu dēļ tam bez saudzības būtu noslēgušās Amerikas sūtniecības durvis.

Un taisni tagad, kad viņš domājās sasniedzis savu mērķi, viņam piedraudēja ar izslēgšanu no sabiedrības! Tādā gadījumā viņam nāktos atgriezties tajās aprindās, pār kuŗām viņš ar tik lielu neatlaidību bija pacēlies.

Helders uzmēta Goldam naidīgu skatu.

— Es neļaušu nolaupīt man tās priekšrocības, kas man kā Amerikas pilsonim pienākās. Man ir brīva tiesība rīkoties pēc saviem ieskatiem un iekārtot savu dzīvi tā, kā to atzīstu par labāku. „Sarkanais Biedinājums“ nekad vēl nav uzņēmis savās slejās nekā tāda, kas būtu vērstas pret pastāvošiem likumiem.

— Bet nav taču nekādas nozīmes izdot tamlīdzīgu laikrakstu, — Golds aizrādīja.

— Jūs esat vienkārši cinisks. — Helders piecēlās. — Man šķiet, mēs varam izbeigt šo nevajadzīgo sarunu.

Golda piekrizdams pamāja ar galvu.

— Gluži manas domas. Pie joda! — viņš negaidot iesaucās, ielūkojies pulkstenī, un izvilka savu kabatas portfeli. — Es taču gribēju nosūtīt savam brāļadēlam Savienotās Valstīs kādu dzimumdienas dāvanu!

Viņš aplūkoja portfeļa saturu, bet palika redzami neapmierināts ar to.

— Vai jums nav klāt divdesmit dolāru Amerikas banknotās?

Komstoks Bells, kas pa to laiku bija ienācis istabā, dzirdēja viņa pēdējos vārdus.

Helders noraidoši atkratīja galvu.

— Par nožēlošanu, nav.

— Divdesmit dolāru? — Bells iejaucās sarunā. Izvil-

cis kabatas portfeli, viņš izņēma no tā vajadzīgo sumu un pasniedza Goldam.

Golds noskaitīja attiecīgo sumu Anglijas valūtā, tad uzmeta paviršu skatu nupat saņemtajām banknotām.

— Mans Dievs! — viņš pēkšņi nobālis iesaucās.

6

Bells pārsteigts uzlūkoja Goldu.

— Kas noticis? — viņš jautāja.

— Nekas, — Golds nomurmināja un neatsveicinājies izgāja.

Komstoks Bells pavadīja viņu ar domīgu skatu. Viņš nespēja izprast pēkšņo pārvērtību, kas bija notikusi ar Goldu.

— Kas tur bija? — viņš griezās pie Helderā, ar kuru citkārt mēdza sarunāties tikai par pašu nepieciešamāko.

— Es nezinu vairāk par jums, mīster Bell. Man šķiet, ka Golds šodien nav gluži normāls. Nupat vēl viņš uzbruka man manu anarchistisko uzskatu dēļ.

Acīmredzot, viņš gribēja turpināt šo sarunu, bet Bella saltais skats piespieda to apklust.

— Kamdēļ jūs sacījāt, ka jums nav Amerikas banknotu?

Pusstundu atpakaļ viņiem bija iznākusi saruna par Vašingtonas ainavu uz piedolāru naudaszīmēm. Salīdzinot dažādas banknotas vienu ar otru, Helderā ar Komstoka Bella naudu bija atgājis pie loga, lai labāk varētu to saskatīt.

— Ak, es biju pavisam piemirsis, ka man tiešām ir Amerikas nauda, — Helderā atbildēja. — Bez tam man nav ne vismazākās patikšanas pakalpot Goldam.

Bells neatbildēja. Atsveicinoties pamājis ar galvu, viņš jau pagriezās uz iešanu, kad Helderā to aizturēja.

— Sakat, mīster Bell, vai jūs pazīstat Villetu?

— Nē, — Bells īsi atbildēja.

— Vai nekad neesat par viņu ko dzirdējis?

— Acumirkli nevaru atcerēties, bet kamdēļ jūs tā jautājat?

Helders paraustīja plecus.

— Ak, man nav nekāda sevišķa iemesla, — viņš sacīja. — Bet ja jums kādreiz būtu kāds brīvāks brītiņš, es labprāt parunātos ar jums.

— Vai par šo Villetu? — Bells jautāja.

— Jā, arī par viņu un vēl par citām lietām.

Komstoks Bells mirkli vilcinājās.

— Es šinīs dienās pieiešu jūsu birojā, — viņš beidzot piekrita.

Atstājis klubu, Bells pārgāja Pel-Mēlu, un bez kāda mērķa sāka klejot pa parku.

Bija brīnumjauka pavasara diena. Salapojušie koki spilgti zaļoja, un pirmās puķes dārza dobēs ritmiski līgoja spingtajā vēsmiņā.

Tomēr visi šie jaukumi neatrada atbalsi Bella dvēselē. Viņš bija pieņēmis kādu lēmumu. Tas bija šausmīgs plāns, kā viņš pats sev teica, tomēr viņš bija apņēmis to izvest, kaut arī kādam nāktos caur to ciest. Reiz taču bija jādara gals šim neciešamam stāvoklim, kas nomāca viņa garu un dvēseli.

Šo plānu viņš bija izstrādājis visos sīkumos. Liktenim viņš negribēja atstāt nekādas noteikšanas šajā lietā. Dienu no dienas viņš sēdēja savā darbištabā, rūpīgi atzīmējams uz papīra visus sīkumus un nejaušas iespējamības, bet vēlāk visu uzrakstīto uzmanīgi sadedzināja.

— Un kaut arī kādam nāktos caur to ciest! — viņš nopūzdamies atkārtoja.

Viņa citādi pilnīgajā plānā tomēr trūka vēl viens loceklis. Viņam bija vajadzīgs viens palīgs, protams, viņš to bagātīgi atalgotu. Sākumā viņš bija domājis pieaicināt Goldu, bet šo nodomu viņš drīzi vien atmeta. Viņam bija neskaidra nojauta, ka Golds atteiksies no šīs lietas.

Izgājis no parka, viņš sāka soļot pa ļaužu pārpildīto ielu. Pretimmācēju skati bieži kavējās pie viņa ievainotās rokas, kas bija pakārta melnā zīda saitē, un viņam bija jāsmejas par to līdzjūtību, ko tas lasīja šajos skatos. Viņu

mazliet uztrauca Helders, bet visvairāk nemierā viņš bija ar sevi pašu.

Viņa plāna izdošanās pilnīgi atkarājās no līdzdalībnieka. Viņš jau bija apsvēris katru savu pazīstamu. Viņam bija daudz draugu — bet vai kāds no tiem bija piemērots viņa vajadzībai? To viņš neticēja.

Varbūt Helders? Bells zināja, ka šis cilvēks par naužu spējīgs uz visu. Helders bija mierā pārdot nevien sevi pašu, bet arī to cilvēku, kas viņam uzticētos. Nē, arī Helders nederēja.

Bells tik dziļi bija nogrimis savās pārdomās, ka pilnīgi bija piemirsis Goldu un tā dīvaino izturēšanos. Nu viņš atkal atcerējās to. Kas gan pirmīt bija viņu tik nepatīkami pārsteidzis?

Viņš vēl kavējās pie šī jautājuma, kad pēkšņi izdzirda sevi saucam no kāda auto. Izlēcis no vāģa, Golds samaksāja šoferam un piegāja pie Bella.

— Es sekoju jums jau no kluba, jo gribēju parunāties ar jums.

— Izliekas gandrīz tā, itkā visiem cilvēkiem šodien būtu uznākusi vēlēšanās runāties ar mani, — Bells smaidīdams sacīja. — Es vēl nupat domāju par jums.

— Kur mēs varētu ieiet? — Golds jautāja.

— Vislabāk pastaigāsim parkā.

Viņi iegāja parkā un nogriezās kādā klusā alejā.

— Būšu pavīsam atklāts pret jums, — Golds sacīja. — Jūs laikam bijāt pārsteigts par manu pirmītējo pārvērtību, kad tik negaidot šķiros no jums klubā?

— Jā, es tiešām nezināju, ko par to lai domāju, — Bells atbildēja.

— Nu, par to jums vairs nav jālauza galvu. Es stiežos pie kāda cilvēka, lai pārbaudītu manas aizdomas, un šīs aizdomas tiešām arī apstiprinājās.

— Ko jūs ar to domājat? — Bells izbrīnā jautāja.

Viņš palika istāvam un izbrīnā uzlūkoja savu sarunu biedri.

— Divas no tām piecdolāru banknotām, ko jūs man iedevāt, ir viltotas.

— Viltotas?

— Jā, tas ir neapšaubāms viltojums, — Golds apstiprināja. — Apgrozībā ir tūkstošiem šādu naudaszīmju. Kur jūs ieņēmtāt šo naudu?

— Es iemainīju to no kāda cilvēka Savojas viesnīcā. Viņš nupat kā bija atbraucis no Amerikas, un tam nebija Anglijas naudas. Mēs sēdējām pie viena galda, un es labprāt pakalpoju viņam.

Golds uzmeta viņam caururbjošu skatu.

— Vai tā tiešām bija?

— Ko jūs ar to gribat teikt? — Bells jautāja. Viņa tonis pēkšņi bija kļuvis manāmi vēsāks. — Kamdēļ gan lai es melotu?

— Kas bija tas cilvēks?

Komstoks Bells gan atcerējās, kādā ceļā viņš bija ieguvis šīs naudaszīmes — tās viņam bija iedevis Helders, veikli apmainot pret istajām tajā īsajā mirklī, kad tas bija atgājis pie loga salīdzināt banknotu zīmējumus. Bet reizē ar šīm domām viņam iekrita prātā kāda lieliska ideja. Šis taču bija vislabākais gadījums izvest viņa plānu!

— Kā sauc to cilvēku?

— Villets, — Bells mierīgi atbildēja.

— Villets? Bet jūs taču vēl nesen man stāstījāt, ka nemaz nepazīstot viņa?

— Man neienāca prātā, ka tas cilvēks, par kuru jūs jautājāt, varētu būt tas pats kungs, ar ko sastapos Savojā, — Bells paskaidroja.

Golds pamāja ar galvu.

— Tas ir viss, ko vēlējosi zināt, — viņš sacīja. — Es uzmeklēšu šo Villetu. Man ir nojauta, ka šīs mīklas atrisināšana man aiztaupītu daudz nepatīkšanu.

— Un mani jūs caur to pasargātu no vēl lielākām nepatīkšanām, — Komstoks Bells piebilda.

Pēdējos vārdus viņš izrunāja vairāk pats pie sevis, un Golds nešaubījās, ka tā tiešām bija viņa nopietna vēlēšanās.

Atsveicinājies no Bella, kurš teicās vēl brīdi pastaigāties, viņš pieņēma kādu taksometru un, pateicis šoferam

adresi, iekāpa. Divdesmit minūtes vēlāk viņš jau atradās pašā Sitijas centrā.

Trīdņidl-stritā viņš izkāpa, un pa vairākām šaurām ieliņām beidzot nokļuva Litl-Painter-stritā. Tur bija gan drīz vienīgi veci nami, kuŗos bija ievietojušies dažādi biroji. Uz kādām durvīm bija piesista plāksnīte ar uzrakstu: „Haralds S. Villets, banku aģents“.

Golds uzkāpa trešajā stāvā, kur uz kādām durvīm bija tāds pats uzraksts.

Viņš piekļauvēja. Neviens neatbildēja.

Viņš mēģināja atvērt durvis, bet tās bija noslēgtas. Arī uz viņa atkārtotiem sitieniem pa durvīm neviens neatsaucās.

Viņš nokāpa atpakaļ lejā un griezās pēc izziņas pie sētnieka.

— Mistera Villeta šeit nav, — tas atbildēja.

— Un kad jūs viņu sagaidāt?

Sētnieks bija visai atturīgs sarunās. No piedzīvojumiem viņš zināja, ka īrnieki nemīl, ka sētnieki viņu prombūtnē sniedz kādas ziņas par viņiem, sevišķi ja jautātāji ir pārāk neatlaidīgi.

— Es viņu sagaidu tikai tad, kad redzu to nākam.

Golds iebāza roku kabatā un izņēma mārciņu lie banknotu.

— Es zinu, ka apgrūtinu jūs, — viņš laipni sacīja, — un kavēju jūsu dārgo laiku. Bet man tiešām nepieciešami zināt mistera Villeta atrašanās vietu, jo man ar to steidzami jārunā.

Sētnieks ar labpatiku paņēma naudaszīmi, atvainodamies, ka grūto laiku dēļ esot spiests pieņemt dzeramnaudu. Zem šīs necerēti lielās balvas iespaida viņa sirds atsīla, un viņš pastāstīja visu, ko zināja par Villetu. Patiesībā šīs ziņas gan bija tik trūcīgas, ka mārciņa sterliņu gan bija pārāk augsta maksa par tām.

— Villeta kungu arvienu esmu redzējis tikai tumsā. Viņš nekad nestrādā šeit, un ierodas tikai saņemt savas vēstules.

— Vai sen jau viņš noīrēja šo biroju?

•Miljonārs nera lomā.

— Viņš ieņem šīs telpas jau kopš diviem gadiem, vai pat vēl ilgāk. Pa lielākai daļai viņš dzīvo uz kontinenta, vai Amerikā.

— Vai viņš ir amerikānis?

— To gan nezinu sacīt. Zinu tikai, ka viņš kārtīgi maksā savu īresnaudu. Ja vēlaties aplūkot viņa biroju, varu jums to parādīt.

Tā bija neliela istabiņa, kuŗas visa iekārta sastāvēja no noslēgta amerikāņu rakstāmgalda un diviem krēsliem; bez tam tur vēl bija plaukts ar dažām biržas gada grāmatām.

Golds paņēma no plaukta vienu no šīm grāmatām. Tā bija aizpagājušā gada biržas gada grāmata. Tā bija vēl gluži jauna, un Golds no pirmā acu uzmetiena redzēja, ka viņa nemaz nav tikusi lietota. Tas pats bija vērojams arī pie visām citām grāmatām.

— Kāds īpatnējs rakstāmgalds! — Golds apbrīnodsams ieminējās.

Sētnieks neatrada pie šī rakstāmgalda nekā sevišķa. Viņa acīs tas bija vienkāršs viscaur noslēdzams rakstāmgalds, kādus tas bija redzējis arī citos birojos. Bet neaidot iedāvināti divdesmit šiliņi padara cilvēku godbīgu, un tamdēļ arī viņš piekrita, ka tas tiešām dīvains rakstāmgalds, kaut nekādi nespēja saprast, caur ko gan tas atšķirtos no cītiem tamlīdzīgiem.

— Jā gan, ļoti dīvains, — Golds atkārtoja. — Man mājās ir gluži tāds pats. Īstam veikalniekam šie rakstāmgaldi nav visai parocīgi.

Viņš prata runāt tik uzticību modinošā balsī, ka pat gudrākais cilvēks to būtu pieņēmis par skaidru naudu.

— Kā jūs to domājat? Vai tad šie rakstāmgaldi nav visai droši, — sētnieks ziņkāri jautāja.

— To es jums tūliņ parādīšu.

Viņš izņēma no kabatas dažas atslēgas un, izvēlējies vienu no tām, ātri iebāza to rakstāmgalda atslēgas caurumā. Ātri viņš pagrieza slēdzamo uz labo, tad uz kreiso pusi, un atslēga padevās.

— Jūs pats redzat, cik viegli atslēgt šādu galdū, —

Golds sacīja un, lai pierādītu savu vārdu patiesību, atbīdīja atpakaļ rakstāmgalda nolaižamo vāku. Uz galda atradās tikai dzēšpapīra rakstāmā mappe, tintnīca un spalva. Spalva bija vēl pavisam jauna.

— Šiem galdiem ir vēl viena nepilnība, — Golds turpināja. — Ja atvērsat šo atvilktni, šo un vēl to, augšā pa labi, tad citu nevienu vairs nevarēsāt izbīdīt.

Runājot viņš arī izbīdīja visas trīs norādītās atvilktnes.

Sētnieks bija ārkārtīgi ieinteresēts par amerikāņu rakstāmgalda tik dīvainām īpašībām. Viņš tūlīt aptvēra, ar kādu interesi viņa stāsts par to tiks uzņemts vakarā restorānā, kur tas mēdza sastapties ar draugiem.

— Man šķiet, ka šoreiz jūs maldāties, kungs, — viņš sacīja un, uzvaroši smaidīdams, izbīdīja visas atvilktnes vienu pēc otras.

Golds izskatījās galīgi pārspēts un satriekts.

— Jums taisnība, — viņš samulsis piekrita. — Kā gan es varēju tik ļoti kļūdīties?

Aizbīdījis visas atvilktnes, viņš no jauna nolaida vāku un noslēdza rakstāmgaldus. Atvilktnes bija pilnīgi tukšas — ne papīra strēmelītes tajās nebija. Nu viņš zināja visu, ko bija gribējis. Nevarēja būt ne vismazāko šaubu, ka šis birojs bija tikai maska, ko misters Villets izmantoja sava īstā veikala slēpšanai. Lai kāda bija Villeta nodarbošanās — un Goldam par to bija gluži noteiktas aizdomas —, savu darbu viņš katrā ziņā neveica šajā birojā.

— Vai misters Villets bieži ierodas savā birojā? — viņš jautāja, kāpdams pa trepēm lejup.

— Vismaz reizi mēnesī.

— Vai ikreizes vienā un tajā pašā dienā?

— Nē, kungs, nekad nevar iepriekš zināt, kad viņš atkal atnāks.

— Kas viņš īsti ir par cilvēku?

— Cik zinu, tad viņam ir tumša sejaskrāsa un tumši mati, un viņš staigā mazliet salicis.

— Vai viņš ir liels, slaiks?

— Nē, es viņu apzīmētu kā vidēja auguma cilvēku. Vismaz tāds iespajds man palicis.

— Kāda viņam balss?

— Labi, ka atgādinājāt man to. Viņš runā ar mazliet ārzemniecisku akcentu, un es to noturētu drīzāk par franci, nekā angli.

— Vai tiešām nezinat man pateikt, kur es varētu viņu sastapt?

— Par nožēlošanu — nē.

— Kad viņš ierodas, tad pasakāt tam, lūdzu, ka es labprāt vēlētos ar viņu runāt.

— Vai drīkstu jautāt jūsu vārdu?

— Komstoks Bells, — Golds mierīgi atbildēja.

Sētnieks uzmeta viņam aizdomu pilnu skatu.

— Jūs neesat misters Komstoks Bells! — viņš pārliecinoši sacīja.

Golds pasmaidīja.

— Pareizāk gan būtu bijis, ja es būtu teicis, ka nāku mistera Komstoka Bella uzdevumā, — viņš pastedzās izlabot savu kļūdu. — Bet sakāt, kā gan jūs zinājāt, ka es nesmu misters Bells?

— Tamdēļ, ka misters Bells vēl tikai pirms divām dienām bija šeit, lai satiktu misteru Villetu, — sētnieks atbildēja.

7

Komstoks Bells apdzīvoja kādu namu Kedogenskverā.

Tumšās, vecās mēbeles, ko viņš bija nopircis kopā ar namu, piešķīra dzīvoklim mazliet drūmu izskatu, ko tomēr mīkstināja daudzās gleznas, kurām bija izgreznotas visas telpas. Būdam cilvēks ar augsti attīstītu māksliniecisku gaumi — arī viņš pats nodarbojās ar glezniecību, un agrā jaunībā bija bijis Galjē māceklis — Bells bija pratis sako-
pot lielisku moderno mākslinieku gleznu kolekciju, ko apbrīvoja un apskauda dažš labs mākslas pazinējs.

Pārnācis pulkstens sešos vakarā, Bells tūliņ devās savā plašajā darbistabā, kas atradās nama pagalma pusē. Šo telpu viņš bija licis iekārtot pēc savas personīgās gaumes. Uz rakstāmgalda gulēja kāds ducis vēstuļu, kurās tas ar savu veselo roku uzplēsa. Pa lielākai daļai tie bija dažādi ielūgumi. Kādā istabas stūrī stāvēja gluži jauna ceļa rakstāmmašīna. Domīgi to aplūkojis, viņš pazvanīja.

Durvis parādījās kāds kalpotājs.

— Es taču pasūtīju kādu gumijas zīmogu? — Bells griezās pie tā.

— Jā gan, un nupat vēl firma to atsūtīja, — sulainis sacīja un izgāja, lai pēc brītiņa atgrieztos ar mazu vīstoklīti rokā. Noplēsis iesaiņojumu, viņš izņēma no tā mazu rožu koka kastīti.

— Atdarat to.

Sulainis darīja, kā pavēlēts. Kastītē atradās gumijas zīmogs un mazs krāsas spilventiņš. Paņēmis zīmogu, Bells to vēriģi aplūkoja no visām pusēm. Tas bija viņa paraksta faksimile, un Bells bija panācis, ka banka bija mierā izmaksāt naudu pret čekiem, kas būs apzīmēti ar to. Bankas direktors tomēr bija aizrādījis uz risku, kādu Bells caur to uzņemoties.

Ievietojis zīmogu atpakaļ kastītē, Bells to atkal noslēdza, un atslēgu iebāza vestes kabatā.

Sulainis jau gribēja iziet, kad Bells to pasauca atpakaļ.

— Parker, — viņš sacīja, — drīzumā es atstāšu Angliju, un manas prombūtnes laikā jums būs jāpārziņ nams. Esmu jau parūpējies, lai jūsu alga tiktu kārtīgi izmaksāta. Sīkākas instrukcijas saņemsat vēlāk.

— Vai jūs ilgi būsāt prom, ser?

Bells mirkli vilcinājās ar atbildi.

— Varbūt pat dažus gadus.

— Vai tik ilgi ser?

Ja Bells būtu paziņojis, ka aizbrauc uz visu mūžu — arī tad Parkers vairāk nekā nebūtu sacījis.

Piegājis pie gala loga, Bells sāka domīgi lūkoties ārā. Īsi palocījies, sulainis pagriezās uz iešanu.

— Paliekat vēl acumirkli, — Bells viņu atkal aizturēja. Viņš arvienu vēl stāvēja domās nogrimis un šaubīdams, kā cilvēks, kas nonācis ceļa jūtīs.

— Es precēšos.

Nu tas bija izteikts, un tagad tas vairs neizlikās tik grūti, kā līdz šim. Varbūt, ka viņam būs vieglāk paziņot savu lēmumu arī sabiedrībā, ja viņš iepriekš izrunāsies par to ar Parkeru.

— Esmu nodomājis apprecēties, — viņš pusbalsī atkārtoja.

— Vai drīkstu vēlēt laimies? — Parkers mazliet nepatīkami pārsteigts sacīja.

— Savas vietas dēļ jums nav ko rūpēties, — Bells pasteidzās viņu apmierināt. — Namā viss paliks kā bijis. Pēc kāzām es ar savu sievu došos uz Ameriku.

Iestājās īsa pauze.

— Varbūt drīkstu zināt — vai es pazīstu to dāmu?

— Tas var gan būt, — Bells nedroši atbildēja. — Ja arī nē, tad drīzi jūs viņu pazīsat.

Pēkšņi viņš novirzīja sarunu uz citām lietām.

— Es sagaidu mīstis Grendžer Kollek apmeklējumu. Kad viņa atnāk, vedat viņu šurp.

Parkers klusēdams pālocījās un izgāja.

Bells no jauna atgriezās pie loga.

Viņš domāja par mīstis Grendžer Kollek. Bet arī visa Lōndona runāja un domāja par šo dāmu ar apbrīnojami daļo stāvu, eņģeļa sejiņu un Krievijas Katrinas dzīvesveidu.

Aplaidis skatu istabai, viņš, neraugoties uz rūpēm, kas to nomāca, bija spiests pasmaidīt, iedomājoties, ka viņa droši vien apgriezīs visu namu otrādi. Bella lielos ieņēmumus viņa, protams, pilnīgi patērēs savām vajadzībām. Varbūt viņa pat pūlēsies to pāranglot, lai izgādātu tam kādu tituli. Laudis aiz muguras smiesies par viņu un nožēlos to; tomēr nekādas baumas neaizsniegs to veco, vientuļo kundzi, kas dzīvoja Jaunanglijā un bija viņa māte. Pret Grendžeru viņa izturēsies kā pret savu meitu, kaut varbūt jutīsies mazliet pārsteigta par tās brīvajiem

ieskatiem. Bet pasaulē taču ir arī vēl daudz nepatīkamākas lietas.

Mīstis Grendžera Kollek tomēr bija gudra sieviete, un dažā ziņā tā bija pat apbrīnošanas cienīga. Par visām lietām, viņa prata klusēt. Pat veiklākiem advokātiem to bija nācies atzīt viņas laulības šķiršanas procesa laikā.

Atmiņas par šo prāvu Komstokam Bellam nebija patīkamas.

Un nu viņa gribēja aizceļot, bet tai nebija naudas. Vai viņa nevarēja tikpat labi kļūt par mīstis Bell, kā palikt mīstis Kollek? Protams, viņš uzstādīs tai kategorisku prasību, lai tā godam nes viņa vārdu, un Bells bija pilnīgi pārliecināts, ka to viņa arī darītu.

Pulkstens septiņos Parkers ieveda darbistabā mīstis Kollek, kuŗas liktenis tagad atradās viņa rokā.

Viņa bija gērbusies vienkārši šūtā tērpā, kas vēl vairāk izcēla viņas skaistumu. Bells saprata, ka šo pieticīgo tērpu tā uzvilksī viņa dēļ, un bija tai pateicīgs par šo mazo uzmanības pierādījumu.

— Sēstaties, lūdzu. — Viņš piebīdīja smago klubkrēslu pie rakstāmgalda, tā ka viņai iznāca sēdēt taisni tam pretim.

— Nu, pastāstat, kas īsti jūs nospiež?

— Jūs gribējāt zināt, cik naudas man vajaga, lai atbrīvotos no šī sloga? — viņa smaidīdama jautāja. — Man šķiet, ka ar tiem tūkstošiem mārciņu es droši varu doties ceļā. Protams, es varu iztikt arī ar mazāku sumu, — viņa piebilda, vērodama Bella seju, — un vismīlāk es nemaz neapgrūtināšu jūs ar savu lūgumu.

Izbīdījis vienu no rakstāmgalda atvilknēm, viņš izņēma no tās čeka grāmatiņu, un pasniedza to viņai.

— Izpildāt, lūdzu, — viņš vienkārši sacīja. — Rakstāt uz uzrādītāju.

Tikai taga dviņa ievēroja Bella pārsieto roku.

— Vai esat smagi ievainojies? — viņa līdzjūtīgi jautāja.

— O, pavisam niecīgs ieskrāmbājums, — Bells nevē-

rīgi sacīja, izņemdam no rožu koka kastītes zīmogu un uzspiezdams čekam savu signatūru.

— Šo čeku no jums pieņems bez iebildumiem, — viņš sacīja. — Un nu es vēlētos parunāt ar jums.

Ielikusi salocīto čeku zelta rokassomiņā, viņa nosēdās krēslā taisnāk un sakrustoja rokas klēpī.

— Tikai nedomājat, ka gribu dot jums ceļā līdzī labas pamācības, — viņš smaidīdams turpināja. — Es tagad runāšu ar jums nevis jūsu, bet gan sevis dēļ. — Viņš ērtāk atspiedās krēsla atzveltnē.

— Esmu nodomājis precēties.

— Man prieks to dzirdēt, — viņa sirsnīgi atbildēja. — Un kuŗa tad būtu šī laimīgā?

— Tā es vēl nezinu.

Viņa pieliecās mazliet uz priekšu un izbrīnā saŗauca pieri.

— To jūs nezīnāt? Kas tad tās par muļķībām, mans mīļais Komstok!

Viņš atkratīja galvu.

— Tās nav nekādas muļķības, — viņš atbildēja. — Es tiešām vēl neesmu izšķīries, un gribēju jums jautāt...

Viņš pēkšņi aplusa. Kautkas neļāva viņam pabeigt iesākto teikumu. Kāda iekšēja balss, kas bija spēcīgāka par viņa saprātu, spēcīgāka par vēlēšanos izvest savu plānu, skaļi un noteikti uzsauca viņam: — Nē!

— Nu?

— Ak, vienalga...

— Vai nepateiksāt, ko īsti gribējāt man jautāt?

— Nē, — es tiešām nespēju.

Viņa sirsnīgi iesmējās.

— Jūs tiešām esat jocīgs, Komstok! Pasakat taču vismaz, kas viņa tāda. Es pazīstu visas Londonas dāmas, un pazīstu arī jūs līdz pat jūsu dvēseles dziļumiem. Pasakat man, kas viņa ir, un es pateikšu, vai viņa ir jūsu cieņīga.

— Man šķiet, ka es pats vēl nezīnu, kas viņa ir, — Bells samulsis sacīja, neveikli pieceldamies.

Paraustījusi savus brīnumdaiļos plecus, arī viņa piecēlās un atsveicinoties sniedza tam roku.

— Vispirms jūs gribējāt man to sacīt, bet tad nobijāties. — Bet uzlūkojot Bella nobālušo seju, smaidis viņas lūpās izdzisa. Ar sievietes smalko nojautu viņa saprata, ka viņš izcīna smagu cīņu savā dvēselē.

— Piedodat, — viņa maigi sacīja. — Vislabāk būs, ja es tagad aiziešu. Esmu jums daudz pateicības parādā, Komstok.

Viņš noraidoši pamāja ar roku.

— Nerunājat vairs par to, — viņš sacīja. — Varbūt rīt vai parīt es jūs apmeklēšu. Jūs taču tik drīzi vēl neaizbrauksat?

— Nē, līdz nedēļas beigām es vēl palikšu Londonā.

Viņš pavadija viņu līdz nama durvīm un atvēra tās.

Dzīvojat laimīgs, un vēlreiz sirsnīgi pateicos, — viņa atsveicinājās.

— Tā tad uz redzēšanos! — Bells atbildēja. — Ja man būs pietiekoši daudz drosmes, tad jau rīt ieradīšos pie jums.

Ceļā uz savu dzīvokli viņa pārlika Bella vārdus, un nespēja sev izskaidrot, kamdēļ tas bijis tik atturīgs pret viņu.

Viens palicis, Bells atslēga krēslā un ilgi nosēdēja nekustēdamies, dziļās domās nogrimis.

Licis uzklāt bibliotēkas istabā vakariņas, viņš ātri paēda un, kad galds bija novākts, aizslēdza durvis. Parkers, kam gadījās garām iet, dzirdēja istabā rakstāmmašīnas ritmisko klauzēšanu.

Pulkstens deviņos Bells atkal atdarīja bibliotēkas durvis, un uzkāpa augšā savā guļamistabā. No turienes viņš ar zvanu ataicināja Parkeru.

— Kur citi kalpotāji? — viņš jautāja.

— Tomass ir apkalpotāju istabā, ser.

— Sakat, lai viņš paliek turpat un gaida, kamēr es zvanīšu. Jūs aizbraucat un apvaicājaties Čering-Krosas piestātnē, kad pienāk nakts vilciens no kontinenta.

— Es varētu pajautāt pa telefonu, ser.

— Labāk izdarat to personīgi, — Bells nepacietīgi atbildēja. — Es nepaļaujos uz telefoniskām izziņām. Ja man ko vajadzēs, es pazvanīšu Tomasam. Ja pārnākot jūs vairs nesastopot mani mājās, tad piezvanat man uz klubu.

Viņš nogaidīja, kamēr Parkers izgāja no nama. Tad viņš steigā sāka pārgērbties. Izņēmis no kādas noslēgtas rakstāmgalda atvilknes stipri apvalkātu uzvalku, viņš to apgērba. Mīksta platmale un lietusmēteliš papildināja viņa apgērbu. No kādas citas atvilknes viņš izņēma biezu žūksni banknotu, un noglabāja to svārku kabatā. Pakāris noģērbto uzvalku drēbju skapī, viņš rūpīgi noslēdza tā durvis. Brīdi vēlāk viņš nokāpa lejā, atslēdza nama durvis un izgāja uz ielas.

Ja pirmīt, sarunā ar mīstris Grendžeru Kollek, viņš bija svārstījies, tad tagad viņa prāts darbojās skaidri, ātri un noteikti. Izvairīdamies no dzīvākām ielām, viņš beidzot sasniedza Kings-Rođu Čelzijā. Tur viņš nogriezās kādā ieliņā, kas veda uz Tedzas krastu.

Mazliet līņāja, un tumšo straumi sedza biezas miglas blāķi. Kāda velkoņa zaļā un sarkanā ugunis biezajā miglā bija tikko saskatāmi. Velkonis gulēja upes vidū, pagriezies pa straumei. Bells gāja pa piekrasti, līdz sasniedza kādu šauru ieliņu, kas veda starp divām kuģu būvētavām. Nogriezies pa to, viņš nonāca pie akmens trepēm, kas veda pie ūdens. Kādas tuvumā degošās gāzes laternas drūmā gaisma vāji apspīdēja upes melno ūdeni, kas skalojās pret trepju apakšējām pakāpnēm.

Kāda maza laiviņa jau gaidīja uz viņu. Pie airiem sēdēja divi vīri spīdošos ādas kamzolos.

— Loder! — Bells pasauca.

— Jā, kungs! — kāda balss atsaucās, un laiva piepeldēja pie trepēm.

— Pasniedzat man roku.

Bells satvēra jūrnieka spēcīgo roku un viegli ielēca laiviņā, kas tūlī atdalījās no krasta un, spēcīgu roku irta, devās uz upes vidu.

— Straume mainās, — viens no airētājiem ierunājās. — Tamdēļ vecais „Sibrekers” tik greizi sagriezies.

Viņš norādīja uz velkoni, kurš tagad atradās taisni priekšā.

Tas bija stipri būvēts, prāvs kuģis, kas droši varēja doties arī klajā jūrā.

Laiviņa apstājās pie velkoņa stūresgala. Bells uzkāpa pa virves trepēm, un drīzi atradās jau uz klāja.

— Neaizminstat parūpēties par krietnu takelažu, kaptein, — viņš sacīja.

Spēcīgi noaudzis vīrs ar iesirmu pilnbārdu sveicinādams pielika roku pie cepures.

— Esmu jau uzdevis to iegādāt. Kolīdz paisums būs beidzies, mēs dosimies uz Grīneisu, kur viss jau sagatavots.

— Tad gādājat, lai jau rīt kuģis būtu kārtībā, — Bells piebilda.

Tad viņš aplūkoja kuģa iekārtu.

Tvaikonis bija pavisam jauns, un kā velkoni to varēja uzlūkot par tīrības un kārtības priekšzīmi. Klājs bija apgaismots laternām. Pakaļgalā, kur citiem tāda veida tvaikoiem mēdz būt piestiprināta velkāmā ierīce, platais klājs bija iežogots stikla sienām. Šajā nodalījumā bez kompasa istabas atradās vēl kāda liela kabīne. Komktoks iegāja tur.

Šī kabīne bija pārdalīta divās atsevišķās telpās, kuru iekšiene bija izsista ar balti emaljētu panēli. Iekārta bija uzkrītoši grezna. Zem viena loga bija novietota dārga gulta, bet zem otra — inkrustēts rakstāmgalds. Grīdu klāja krāšņa persiešu grīdsega. Līdzās gaismai, kas ieplūda pa apaļiem lodziņiem kabīnes sānos, telpa tika apgaismota arī no augšas, jo tās griesti bija no ledusstikla. Visi apkalumi bija sidraba. Kādas durvis veda mezā, tikpat grezni ierīkotā mazgājamā istabā.

Visu aplūkojis, Bells atgriezās pirmajā, prāvākajā telpā. Pie vienas sienas stāvēja grāmatu plaukts ar grāmatām tumšzilas ādas sējumos. Lielais dīvāns bija mīksti polstēts, un uz grīdas bija izklāts biezs tepīķis.

— Ienākat, kaptein Loder, — Bells aicināja bārdaino vīru, kas ārpusē gaidīja viņa rīkojumus.

Loders paklausīja.

— Sēstaties. Vai atcerāties visas instrukcijas?

— Protams, ser.

— Vai esat apmierināts ar kuģi?

— Pilnīgi. Pagājušā nedēļā es izdarīju ar to mēģinājuma braucienus Ziemeļu jūrā un varu apgalvot, ka tādām tvaikonim nav jābīstās ne no kādas vētras.

— Nu, un kā ar ekipāžu?

— Uz to var pilnīgi palauties, ser. Uz klāja man palīdzēs divi mani dēli, tie abi jau izturējuši stūrmaņa pārbaudījumu. Mašīnu telpā strādās mans brālis Džordžs ar savu dēlu un kādu jaunekli, kas grib precēt viņa meitu.

— Tad jau visa ģimene kopā! — Bells pasmaidīja. — Bet galu galā viss taču atkarājās vienīgi no jums, Loder.

— Manis dēļ jums nav ko rūpēties, ser, — kapteinis mierīgi atbildēja. — Es nekad neaizmirsīšu, ko esmu jums parādā. Jūrnieks, kas uzlaidis pasta tvaikoni uz Atlantijas okeana klintīm, nekad vairs nevar cerēt dabūt savā vadībā kādu citu kuģi — un kaut arī pie tam neviens nebūtu gājis bojā, un viņš varētu pierādīt, ka katastrofa notikusi vienīgi pirmā oficiera dzeršanas dēļ. Jūs esat izdarījis man milzīgu draudzības pakalpojumu, ser.

— Bet arī es esmu jums pateicību parādā, sevišķi vēl ievērojot to, ka arī es biju viens no tiem pasažieriem, kuŗu dzīvības izglāba vienīgi jūsu aukstasinīgā un atjūtīgā rīcība. Bet tas viss neattiecas uz lietu. Kad būsāt sakārtojuši takelāžu, braucat tieši uz Grevesīnu un nogaidat tur tālākos rīkojumus. Jūs varat mierīgi izkāpt malā un palikt tur līdz manas telegrammas saņemšanai. Bet tad tūliņ uzplēšat aizzēģelēto aploksni, kuŗu jums nodevu, un rīkojaties saskaņā ar vēstulē minētājiem aizrādījumiem. Un neaizmirstat, ka es neprasu no jums nekā tāda, kas būtu pretējs likumam. Ne jums, ne arī kādam citam no personāla par to nedrīkst būt ne vismazāko rūpju.

— Par to esmu pilnīgi pārliecināts, ser.

Bells izņēma no kabatas žūksnīti banknotu.

— Noglabājat šo naudu savā seifā. Ar to pietiks algām un citiem izdevumiem ilgākam laikam.

Aizpogājis mēteli, viņš nogaidīja, kamēr kapteinis apgērba savu ādas kamzolu. Tad viņš iekāpa laivā un lika irties atpakaļ uz krastu.

8

Helders pazvanīja, un jaunā meitene, kas patreiz tulkoja angļiski kādas franču avīzes ievadrakstu, ar nepatiku pārtrauca šo darbu un iegāja viņa kabinetā. Šodien viņš jau divas reizes bija to aicinājis, un bija izturējies pret to ārkārtīgi laipni.

Viņai ienākot, Helders patreiz šķirstīja kādu drukājamo mašīnu katalogu.

Sakrustojusi rokas uz muguras, Verita gaidīja viņa rīkojumus.

— Redzat, mīļā miss Mepl, — viņš maigā balsī iesāka, — es gribēju jums tikai pateikt, ka esmu ļoti apmierināts ar jūsu darbu.

Tā bija tikai trešā diena, kopš Veritas iestāšanās darbā, un šādi nepelnīti glaimi viņu ļoti kaitināja.

— Bet sēstaties taču, lūdzu, — viņš turpināja, nolikdamš katalogu uz galda. — Man daudz kas pārrunājams ar jums.

— Pateicos, es labāk pastāvēšu, — viņa atbildēja.

— Kā vēlaties. Bet jums taču nekas nebūs pretim, ja es palikšu sēžot. Vispirms man jāpaziņo jums, ka maksāšu jums četras mārciņas nedēļā, norunāto — trīs vietā.

— Man šķiet, ka jūs jau pietiekoši atalgojat manu darbu. Man tiešām nav visai daudz ko darīt.

— Ar laiku darba būs daudz vairāk. Patreiz ir visklusākā sesona... Ak, jā — sakāt, vai jūs neesat kādas pazīstamas personības brāļmeita?

Verita pietvika.

— Es nedomāju izonizēt, — viņš pasteidzās piebilsts. — Jūs pati zināt, ka Tomass Mepls ir slavens vīrs. Viņš taču gravēja arī Austrijas jaunās simtkronu zīmes?

— Es maz ko zinu par mana krusttēva darīšanām, —

meitene atbildēja. — Zinu tikai, ka senāk viņš tiešām gravēja banknotu klišejas.

— Senāk?

— Jā. Tagad, ja nemaldos, viņš vairs nenodarbojās ar to. Bet ja jums nekas nav pretim, tad labāk nerunāsim par manu krusttēvu.

Viņš labvēlīgi pasmaidīja.

— Es negribu jūs sāpināt, mīlā miss Mepl, bet ievērojami cilvēki gluži dabīgi modina citos laudīs ziņkāri.

Viņš visu laiku cieši uzlūkoja Veritu. Viņa bija vēl skaistāka, nekā sākumā bija tam šķitusi, un Tomasa Mepla brāļameitas novervēšanu savam birojam viņš atzina par svarīgu sasniegumu.

Bet viņa priekam bija arī cits iemesls. Katram cilvēkam ir kāda vājība, un Helderā vājība bija skaistas sievietes. Viņš ātri iekvēlojās pret tām, un viņu dēļ bija gatavs aizmirst visu pasauli.

— Es saukšu jūs vienkārši Veritu, — viņš pēkšņi sacīja.

Meitene atkal nosarka.

Helders piegāja viņai gluži klāt. Viņa pēkšņi saprata tās briesmas, kas viņai draudēja, Viņa nespēja ne pakustēties. Helderš uzlika tai roku uz plēca.

— Mums jāklūst labiem draugiem, Verita. Es gribu pastāstīt jums visu par sevi.

Viņš cieši lūkojās meitenes acīs. Viņa nodrebēja, bet tad pārvarēja savas izbailes un izslējās, lai nu to atgrūstu Viņa gribēja steigties ārā, jo Helderā pieskāšanās tai bija pretīga. Viņai bija kauns patei no sevis. Nekad vēl neviens nebija viņu tā uzlūkojis un runājis ar viņu tādā tonī. Viņa maigā, liekuļotā balss viņai izlikās šausmīga, bet tomēr viņa nespēja pakustēties, visa enerģija bija to atstājusi. Pēkšņi viņa jūta, kā Helderā rokas apvijās ap viņas ķermeni, un nu viņa beidzot atguva spēkus. Šausmās iekliegdamās, viņa ar varu atbrīvojās no Helderā skāvieniem.

— Vai nebūsat mierā! — viņš iesaucās, pūlēdamies apslāpēt dusmas.

Nākamā acumirkli viņš jau atkal bija to satvēris un aizspiedis tai muti.

Acimredzot, arī viņš pats bija uztraucies un nobijies ne mazāk par meiteni.

— Tūliņ klusējat! — viņš pavēlēja. — Trakā! Ar savu kliegšanu jūs saaicināsat šurp visus manus kalpotājus!

— Laižat mani mierā! — viņa ievaidējās.

Helders bija nikns pats uz sevi un nolādēja savu muļķību. Šādu iznākumu viņš nekādā ziņā nebija vēlējis. Un vislaunākais bija tas, ka viņš vairs nejutās stāvokļa noticejs.

Viņš atlaida meiteni, un tā streiņulodama atbalstījās pret sienu. Viņa elpoja smagi un nevienādi.

— Jūs nevienam nekā nestāstīsiet! Esmu izdarījis lielu muļķību, un nu pats to nožēloju.

Viņa atkratīja galvu, un saņēma durvju kloķi.

— Un arī mājās jūs neminēsat ne vārda par notikušo! Vai sapratāt mani? — Viņš atkal satvēra to aiz rokas un sapurināja.

— Un nu ejat atpakaļ pie sava darba, bet rīt no rīta ierodaties parastā laikā. Ja jūs to nedarītu... — Viņš pielieca savu velnišķo seju pavisam tuvu viņas sejai... Goda vārds, ja jūs rīt neatnāksat, es jūs uzmeklēšu un nonāvēšu... Nē, vēl labāk: es stāstīšu par jums tādas lietas, ka ļaudis man labprāt noticēs! Ievērojiet: tādas lietas, ka jūs labāk vēlēsaties no kauna zemē ielīst!

— Laižat mani, — Verita izdvesa.

Viņš apviņa tai rokas — viņa bija tuvu nemanai.

— Noskūpstī mani! — viņš kaislīgi iesaucās, — un saki, ka piedodi man.

Viņš noliecās pār visus spēkus zaudējušo meiteni, un viņa lūpas pieskārs tās mutei. Verita šausmās un riebumā skaļi iekliedzās.

— Sasodīts! — Helders iešņācās.

Šajā acumirkli atvērās durvis, un istabā ienāca Kamstoks Bells.

Helders ātri palaida Veritu vaļā. Viņš bija tikpat

bāls kā viņa un redzami trīcēja. Viņš redzēja nicināšanu Bella skatā un saprata, ka tas pareizi novērtējis visu notiekošo.

— Šī meitene, — viņš nesakarīgi stomījās, — pati uzkārās man kaklā — jā, Bell, to viņa tiešām darīja — un arī es taču esmu tikai cilvēks!

Bells pievērsa savu skatu Veritai, kas nobālusi un pievērtām acīm stāvēja, atbalstīdamās pret sienu.

— Jūs esat melis un nelga, Helder — jo vairāk vēl tamdēļ, ka domājat mani piekrāpt. Jūs esat izturējies kā nelietis, un tas jūs arī esat — to zina visi.

Verita atvēra acis un uzlūkoja viņu. Viņu skati uz mirkli sastapās.

Pēkšņi viņa sagraļojās, un būtu pakritusi, ja Bells to neuztvertu un, izvedis priekšistabā, nenosēdinātu kādā krēslā.

Meitene drīzi vien atguva samaņu un pateicās viņam par palīdzību. Bells lūkojās viņā domīgu un ieinteresētu skatu.

— Atpūšaties un nomierinaties, — viņš laipni sacīja. — Es tikmēr aizkavēšu Helderu. Kad jūtaties daudz maz atspīrgusi, tūlī atstājat šo namu, paņemat auto un braucat mājup. Vai jums ir pietiekoši daudz naudas klāt?

Verita apstiprinoši pamāja ar galvu.

Redzēdams, ka viņa jau jūtas daudz labāk, Bells atgriezās kabinetā, kur Helderš uztraukts un saniknots soļoja no viena kakta otrā. Bells viņu nicinoši uzlūkoja.

— Kāds jūs negēlis! — viņš sacīja. — Patiesībā man vajadzētu sagrabt jūs aiz apkakles un izmest pa logu!

Helderš neatbildēja. Nosēdies krēslā, viņš uzmeta apmeklētājam neizsakāmi ļaunu skatu.

Bells piebīdīja kādu krēslu tuvāk rakstāmgaldam un bez aicinājuma nosēdās.

— Bet ja jau nu reiz esmu šeit, tad pārrunāsim to lietu, kurās dēļ esmu atnācis.

Helderš saņēmās. Kaut viņš zināja, ka Komstoks Bells nav no tiem cilvēkiem, kas mīl izplatīt tenkas par citiem, tomēr viņš saprata, ka viņa liktenis tagad atrodas

ši cilvēka rokā, kurš var to atmaskot un pazudināt sabiedrības priekšā. Viņš jutās spiests attainoties viņa acīs.

— Jūs laikām domājat, ka esmu izturējies nekrietni? — viņš iesāka.

— Nerunājat par to, — Bells viņu īsi pārtrauca. — Es zinu, ka jūs esat uzvedies kā pēdējais nelietis, un to es nekad jums nepiedošu. Bet negribu ilgāk runāt par to. Pastāstat labāk, kas jums sakāms par Villetu.

— Man likās, ka tas jūs nevarētu pārāk stipri interesēt, — Helders atbildēja, savilkdams lūpas viltīgā smaidā.

— Taisni otrādi — mani ļoti interesē viss, kas attiecas uz Villetu, — Bells mierīgi sacīja.

Helders piecēlās un no jauna sāka staigāt pa kabinetu. Viņš atkal sajuta, ka Bellam ir zināma vara pār viņu, un ka viņam katrā ziņā jāatraisās no šīs varas, lai varētu justies par situācijas kungu.

Beidzot viņš apstājās apmeklētāja priekšā.

— Villets bija tas cilvēks, kurš kādreiz viltoja vienu piecdesmit mārciņu banknotu. Tas gan notika jau pirms dažiem gadiem, bet policijai vēl tagad ir viņa apcietināšanas pavēle.

— To es zinu.

Bells nekādā ziņā neizrādīja sava uztraukuma.

— Bez tam man ir pamats domāt, ka jūs esat vai nu zinājis par šo noziegumu, vai arī pats piedalījies tā izvešanā.

— Vai tiešām? — Bells vienaldzīgi norūca.

— Jūs esat finansējis Villetu — jūs esat devis tam naudu, lai viņš klusē — un tagad jūs kaut kāda iemesla dēļ esat nodomājis viņu nodot.

— Kas tad to jums stāstījis?

— To es dabūju zināt gluži nejauši, un pagājušā naktī ieguva arī pierādījumu.

— Un kas tas būtu par pierādījumu?

— Jūs taču vakar bijāt Terrers-klubā, vai nav tiesa?

— Neraugoties uz ievainoto roku, jūs tur norakstījāt kādu vēstuli.

Izbīdījis vienu no rakstāmgalda atvilktnēm, viņš izņēma no tās dzēšpapīra lapu.

— Vēstuli jūs nosusinājāt ar šo papīru, — viņš triumfēdams turpināja. — Vai vēlaties, lai nolasu jūsu vēstules saturu?

— Nepūlaties, — Bells vēsi atbildēja.

— Jūs rastijāt Skotlend-Jarda inspektoram Morisonam sekošo.

Helders pagrieza dzēšpapīri pret gaismu.

— Cilvēks, kurū jūs meklējat sakarā ar „Noziedznieku klubu“ viltojumiem, ir Harolds Villets. Viņš ir banku aģents, un tā birojs atrodas Litl-Painterā. Pēc astoņām dienām viņš atgriezīsies pilsētā. Nozieguma pierādīšanai nepieciešamos materiālus jūs atradīsāt viņa birojā un pie viņa paša.

Salocījis papīru, viņš to noglabāja atpakaļ rakstāmgaldā.

— Vai jūs to rakstijāt?

— Varbūt.

— Es jau sen zināju, ka jūs esat līdzvainīgs šajā lietā. Tas ir ārkārtīgi laimīgs gadījums, ka man izdevās iegūt šo dokumentu. Un jūs, — viņš paceltā balsī turpināja, — jūs vēl iedrošināties nākt šurp un dot man aizrādījumus, ko es drīkstu, un ko nedrīkstu! Cilvēks, kurš sevi glābdams, pazudina otru, attaisnodams savu nodevību ar to, ka šis otrais ieņem mazāk redzamu stāvokli sabiedrībā, un ka viņa apcietināšana neizsauks visai daudz pārrunu atklātībā! Bell, — viņš noliecās pār galdu, un viņa balss drebēja dusmās — es varētu jūs pazudināt, sasodīts!

Komstoks Bells mirkli klusēja.

— Un es varētu pazudināt jūs, — viņš beidzot sacīja, uzsvērdams katru vārdu.

Tad viņš mierīgi piecēlās, paņēma plātmali un devās uz durvīm.

— Naudas viltošana, kā liekas, ir mūsu aprindās ļoti iemīļota nodarbošanās, — viņš sacīja, ar piedurkni noslaucīdams putēkļus no plātmales. — Vieni to izdara aiz pārģalvības, un tad gadiem to nožēlo, bet citi mierīgi piekopj

to, sakrādami sev bagātību un iemantodami redzamu stāvokli sabiedrībā.

Viš rūpīgi izvēlējās katru vārdu.

— Man stāstīja, ka jums esot neliela spiestuve Šropšairā. Jūsu vietā es slēgtu šo uzņēmumu, bet krievu zīmētājus un gravierus novietotu kādā citā, mazāk bīstamā apvidū.

9

„Džons B. Vonedžers, valsts kases priekšsēdētājs izsakās, ka apgrozībā ir viltotas banknotas par apmēram divdesmit miljoniem dolaru. Šī uztraucošā ziņa izsaukusi saviļņojumu visplašākās aprindās. Viltojumš ir tik rūpīgi izstrādāts, ka vienīgi speciālists to var atšķirt no īstās naudas. Pastāv aizdomas, ka viltotās naudas zīmes tiek izgatavotas vairumā Eiropā, no kurienes tās tiek ievestas kontrabandas ceļā. Zīmīgi, ka atklātībā parādās gandrīz vienīgi sīkāko naudas zīmju viltojumi, kas norāda, ka vilto tājiem ir plašs, labi noorganizēts naudas izplatītāju tīkls.“

Vensnorrs Golds izlasīja šo ziņojumu kādā Ņujorkas avīzē. Tomēr tas vairs neatstāja uz viņu tik stipru iespaidu, kā tas būtu noticis, ja viņš šo ziņu būtu lasījis dienu iepriekš. No rīta viņš bija saņēmis Mepla telegramu, kurā to ļoti ielīgsmoja. Viņš jau bija gribējis doties ceļā, kad no Amerikas sūtniecības bija atnesta aplokšne ar šī laikraksta ziņojuma izgriezumu. Lieta nu bija kļuvusi zināma atklātībai, kaut Golds labāk būtu vēlējies nokārtot to visā klusībā, vēlī neuztraucot plašāko sabiedrību.

Sasniedzis Mepla namu Pekemā, viņš jutās pārsteigts, kad durvis tam atvēra Verita. Viņa izskatījās slima un norūpējusies, bet Golds nezināja šīs pārvērtības cēloni.

— Atrādu, mister Gold!

Mepls uztraukts steidzās viņam pretim. Gavilējošs smaids laistījās viņa izdzertā sejā. Viņš dega nepacietībā drīzāk parādīt detektīvam savu atklājumu.

Virtuves galds bija parastā nekārtībā, bet tagad uz tā

stāvēja kāda pudelīte, kuras Golds senāk nebija tur redzējis. Mazā pudelīte bija pildīta ar kādu bezkrāsas šķidrumu. Drebošām rokām Mepls izņēma no portfeļa vairākas banknotas, kuras līdz šim vēl nebija tikušas pārbaudītas, un attaisīja pudelīti.

— Skatāties uzmanīgi! — viņš svinīgi čukstēja.

Iemērcis pirkstu šķidrumā, Mepls ņēma vienu banknotu pēc otras, un uzspieda tām kreisajā stūrī savu mitro pirkstu. Pirmā un otrā naudas zīmes palika tādas pat kā bijušas, tikai mitrā pirksta nospiedums bija redzams tajā vietā, kur tas bija pieskāries. Bet kolīdz Mepla saslāpinātais pirksts bija pieskāries trešai banknotai, uz tās tūlīņ parādījās neliels violets plankumiņš.

— Tā šis šķidrums iedarbojas uz ūdenszīmēm, — Mepls paskaidroja.

Viņš atkārtoja mēģinājumu vēl ar citām banknotām, un panākumi arvienu bija tie paši.

Tādā ceļā pārbaudījis visas naudaszīmes, viņš izklāja tās uz galda.

Golds redzēja, ka arī šoreiz viņš bija iereibis, bet viņš zināja, ka taisni šādā stāvoklī Mepls ir vislabāk spējīgs darbam.

— Nekas vairs nespēj iznīcināt šos traipus! — Mepls lepni turpināja. — Tas ir mans atradums, mīster Gold. Šovakar es nodošu jums Toma Mepla „šķidrā detektīva“ recepti. — Viņš klusu iesmējās. — Ikvienā bankā, ikvienā veikalā un uzņēmumā Toms Mepls sēdēs mazā pudelītē uz galda un gaidīs izdevīgu mirkli, lai atmaskotu katru viltotu banknotu.

Golds uzreiz saprata šī atraduma milzīgo nozīmi. Tā gan bija diezgan apgrūtinoša, tomēr radikāla metode viltotas naudas pazīšanai. Neviena, šādi apzīmēta naudaszīme vairs nevarēja tikt laista apgrozībā — tas bija uzdevums, kuru velti pūlējās atrisināt Eiropas un Amerikas pētnieki.

— Labāk jau iedodat man recepti tūlīņ, — Golds sacīja.

— Dodat man laiku līdz vakaram, lai varu to rūpīgi izstrādāt.

Gods ielūkojās pulkstenī. Viņu uztrauca katra velētiģi pazaudēta minūte.

— Es tagad došos atpakaļ uz pilsētu, kur man jāierodas pie sūtņa. Kad varu atkal atnākt? — viņš jautāja.

— Pulkstens deviņos, — Mepls atbildēja.

Šī saruna notika Veritas prombūtnē. Gaŗāmejojot viņš to pamanīja mazajā viesistabā. Viņa sēdēja pie loga, domīgi lūkodamās ārā.

— Es gribu mazliet parunāties ar jūsu brāļa meitu, — Gods sacīja.

Viņam ienākot, meitene pacēla galvu.

— Kā redzu, tad esat jau atkal aizgājusi no Helderā?

Viņa apstipriņoši pamāja ar galvu.

— Jā, es tur vairs nestrādāšu.

Viņš bija cerējis dzirdēt ko noteiktāku.

— Vai viņš nebija apmierināts ar jūsu darbu?

Verita pietvīka.

— Lūdzu, nerunājat vairs par viņu, — viņa sacīja.

— Hm, — Gods piezīmēja. — Es ļoti nožēloju, ka ieteicu jums pieņemt šo vietu.

Izgājis no Mepla nama, viņš devās uz dzelzceļa pietātni.

Viņš soļoja ar tādu izskatu, kā cilvēks, kuram nav nekādu rūpju. Iekšēji viņš tomēr nebija tik mierīģs, kā izlikās. Divi cilvēki, kas uzmanīgi viņam sekoja, jutās nepatīkami pārsteigti par viņa apmierināto izskatu. Viņi nolūkojās tam pakaļ, kamēr tas nebija pazudis pietātnes telpās.

Viens no viņiem bija tumšu sejas krāsu, īsi apcirptiem matiem un ar sena ievainojuma rētu smakrā. Acīmredzot, tas bija ārzemnieks. Viņa biedrs izskatījās pēc angļa, kaut viņa izruna, kad tas apjautājās kādam pretimnācēģam pēc tuvākā telefona automāta, liecināja, ka tas īstenībā bija amerikānis.

Abi nepazīstamie iegriezās Haid-stritā. Kamēr viens

no viņiem sarunājās pa telefonu, otrais aplūkoja kāda veikala skatlogu.

Pulkstens sešos vakarā Verita Mepls saņēma telegrammu, kas to aicināja nekavējoši ierasties pilsētā.

Uz Pekemū viņa atgriezās ar to pašu vilcienu, kurā brauca arī Vensnorss Golds.

Viņi sastapās uz Viktorijas piestātnes perona.

— Ja jums nav nekas pretim, brauksim reizē, — Golds sacīja. — Nebīstaties, es nerunāšu vairs par jūsu bijušo principālu. Es tikai nevaru sev piedot, ka pierunāju jūs iestāties darbā pie šī nekrietnā cilvēka.

— Kā liekas, tad pats liktenis man nolēmis tikt vienmēr piekrāptai, — Verita vāji pasmaidīja.

Viņš palīdzēja viņai iekāpt vagonā.

— Kas tad nu atkal jūs piekrāpis?

Viņa izņēma no rokas somiņas kādu telegrammu, un pasniedza to Goldam.

„Man seidzami jārunā ar jums“, viņš izlasīja. Paraksts viņam bija svešs.

— No kā ir šī telegramma?

— No lorda Delborū testamenta izpildītāja. Es domāju, ka viņam vajadzīga kāda izziņa — kā jau zināt, es biju lorda sekretāre —, bet izrādījās, ka mans brauciens bijis veltīgs.

— Kā tā?

Viņa salocīja telegrammu un noglabāja to atpakaļ somiņā.

— lorda advokāts nemaz nav man telegrafējis. Kāds mani tikai izjokojis.

— Izjokojis? — Golds atkārtoja. Viņā sāka mosties kāda baīga nojauta.

Acīmredzot, kādam bijusi vajadzība izvilināt Veritu no mājām.

Kolīdz vilciens bija apstājies, viņš izlēca un, noskrējis pa trepēm lejā, piesauca kādu auto.

— Braucat uz Kristal-Palas-Rodu, — viņš nosauca numuru, — bet braucat, cik ātri spējat.

Verita viņa steigu izskaidroja ar nepacietību un laika trūkumu.

— Var redzēt, ka jūs ļoti steidzaties, — viņa smaidīdama piezīmēja, bet, ielūkojusies Goldam sejā, satrūkās.

— Kas jums noticis? — viņa nobijusies jautāa.

— Ak, nekas...

Mepla nama priekšā viņš izlēca no auto, pirms vēl tas bija apstājies.

— Uzgaidāt mani tepat, — viņš uzsauca meitenei.

Nesaprazdama, kas īst notiek, viņa tomēr palika pie vārtiem stāvam. Golds pieskrēja pie durvīm un skaļi pieklauvēja. Neviens neatsaucās.

— Man ir atslēga.

— Dodat šurp!

Viņš paņēma atslēgu un atvēra durvis. Verita ievēroja, ka tas atkal noslēdza durvis aiz sevis, bet ka viņš izņēma no kabatas revolveru un paturēja to rokā — to viņa neredzēja.

— Mepl! — Golds skaļā balsī sauca.

Piegājies pie virtuves durvīm, viņš pagrūda tās. No iekšpuses tām bija aizvelts priekšā kas smags, tomēr viņas padevās Golda spēkam.

Virtuvē valdīja tumsa, un viņš iededza sērkokociņu.

Mepls gulēja uz grīdas, galīgi piedzēries. Tukšā viskija pudele, kas bija nomesta tam līdzās, noskaidroja visu. Golds piesteidzās pie galda.

Mazā pudelīte bija pazudusi kopā ar banknotām, pie kurām Mepls bija izmēģinājis savu atradumu.

Detektīvs lādēdamies piegāja pie piedzērušā un mēģināja to uzmodināt, bet drīzi vien atmeta šīs veltās pūles. Viņš atgriezās pie samulsušās meitenes, kas arvien vēl stāvēja vecajā vietā pie vārtiem.

— Jūsu krusttēvam neklājas visai labi, — Golds sacīja. — Vai jums ir kādi pazīstami, kur jūs varētu pārģēlēt nakti?

Nebija vajadzīgs tuvāk aprakstīt Mepla stāvokli. Redzot Golda neapmierināto seju, viņa tūlīn saprata visu.

— Es... atgriezšos pilsētā, — viņa stomījās. — Tur man ir dažas draudzenes...

Viņš piekrizdamis pamāja ar galvu un, noslēdzis nama durvis, gāja meiteni pavadīt.

Iesēdinājis Veritu vagonā, viņš pieņēma auto, un lika braukt atpakaļ uz Mepla namu.

Iegriežoties Kristal-Palas-Rodā, viņam lielā ātrumā pabrauca garām kāds cits auto, kas devās pretējā virzienā. Atslēdzis nama durvis, Golds iegāja.

Ejot pa koridoru, viņa kāja atdūrās pret kādu priekšmetu. Viņš noliecās un pacēla to. Tas bija kāds smalks tērauda rīks, kādus lietā gravieri.

Iebāzis atrasto lietu kabatā, viņš iegāja virtuvē.

Bet tā bija tukša — Toms Mepls bija pazudis!

10

Pulkstens deviņos vakarā, kad dienas gaisma jau taisījās izdzist, dodama vietu vakara krēslai, kāds jauns cilvēks iegriezās Litl-Painter-stritā. Nams, kur atradās Villeta birojs, jau bija noslēgts, bet svešais atvēra durvis ar savu atslēgu un iegāja, durvis aiz sevis atkal noslēgdams. Viņš zināja, ka sētnieks ap šo laiku mēdz iziet no mājas.

Mirkli ieklausījies, viņš ātri uzkāpa pa trepēm un apstājās pie durvīm ar uzrakstu „Villets“. Tās atslēdzis, viņš iegāja birojā.

Uzgriezis gaismu, viņš atvēra rakstāmgaldū un, izņēmis no tā papīru, sāka rakstīt. Viņš rakstīja gandrīz veselu stundu, tikai vienu reizi apstādamies, lai izsmēķētu cigareti.

Uzkrītoši bija tas, ka aprakstītās lappuses viņš nenošūsināja ar dzēšlapu, bet ļāva tintei iežūt.

Beidzis strādāt, viņš saņēma visas aprakstītās lapas un vēlreiz tās pārlasīja. Izņēmis no kabatas portfela trīs Amerikas tūkstošdollaru banknotas, viņš ielika tās kopā

ar manuskriptu iegarenā aploksnē, aizlīmēja to un uzrakstīja adresi.

Iebāzis vēstuli kabatā, viņš nodzēsa gaismu un brīdi palika krēslā sēžam, domīgi nokāris galvu uz krūtīm. Kad pulkstens kādā tornī nosita vienpadsmit, viņš nopūzdamies piecēlās un, piegājis pie loga, to rūpīgi pievēra.

Pielicis ausi pie durvīm, viņš mirkli klausījās. Namā valdīja dziļš klusums. Acīmredzot, arī sētnieks vēl nebija atgriezies no sava restorāna.

Viņš nokāpa lejā un izgāja uz ielas, noslēgdams aiz sevis durvis. Pie pirmās pastkastītes viņš apstājās, lai iemestu tajā savu vēstuli. Tā bija adresēta Komstokam Bellam, Terrers-klubā. Mazliet pasmaidījis, viņš ļāva vēstulei ieslidēt kastītes spraugā.

Sasniedzis Bord-stritu, viņš iegriezās Liverpuļ-stritā, un drīzi vien nozuda gājēju pūlī.

Otrā rītā Komstoks Bells ieradās Terrers-klubā azaidā. Pie ieejas viņš nejauši sastapa Helderu. Šveicars pasniedza viņam vēstuli. Adrese uz aplokšnes bija rakstīta greiziem, nevienādiem burtiem. No pirmā acu uzmetiena varēja redzēt, ka tā rakstīta pārgrozītā rokrakstā.

Helders uzmeta asu skatu Bellam, kurš uzplēsa aplokšni, iepriekš uzmetis skatu markai. Vēstule sastāvēja no piecām, sīki aprakstītām papīra lapām. Helderu vērīgajam skatam nepalika nepamanītas arī trīs tūkstošdollaru banknotas.

— No nezināma labvēļa? — viņš smaidīdams jautāja.

Uzmetis vēstulei ātru skatu, Bells domīgi sarauca pieri, un ielika naudu atpakaļ aploksnē.

— Nē, — viņš īsi atrūca.

Brokastu paēdis, viņš iegāja kluba rakstāmistabā. Helders nosēdās viņam līdzās un sāka rakstīt kādu nevadzīgu vēstuli. Bez viņiem istabā neviena nebija.

Helderu ziņkāre bija sasniegusi visaugstāko pakāpi. Kad Bells beidzot piecēlās un izgāja no istabas, Helders itkā nejauši pagāja garām tai vietai, kur Bells nupat bija sēdējis. Viņš cerēja atrast ko tādu, kas varētu sniegt tam kādu norādījumu.

Piegājis pie galda, viņš tikko ar pūlēm savaldīja ga-
viļu saucienu. Bells bija aizmirsis savu vēstuli uz rak-
stāmgalda.

Helders ātri piegāja pie loga, no kuŗa varēja pārre-
dzēt ielu. Ja Bells bija atstājis klubu, tad tam tūliņ va-
jadzēja iziet pa durvīm uz ielu. Viņš nepacietīgi gaidīja.
Beidzot viņš ieraudzīja jaunā miljonāra slaiko stāvu, kas
pagāja gar logu.

Helders pameta skatu visapkārt. Aiz stiklotām dur-
vīm sākās gara eja, tā ka viņam nebija jābūstas tikt no
kāda pārsteigtam.

Vēlreiz palūkojies logā, viņš nostājās aiz priekšvara,
izņēma vēstuli no aploksnes un sāka lasīt.

Tas bija tas pats rokraksts, kādā bija rakstīta arī
adrese. Vēstulē bija runa par kādu parādu, ko rakstītājs
tagad atdodot Bellam. Uzmetis skatu parakstam, Helders
redzēja, ka šo vēstuli, kā jau viņš tūliņ bija nopratis,
rakstījis Villets. Tas bija diezgan nesakarīgs raksts, kuŗā
Bells tika lūgts saudzēt rakstītāju, pie kam bija pievesti
dažādi izteicieni par likteni un Dieva prātu. Helders ni-
cīgi savilka lūpas.

Iebāzis vēstuli un banknotas atpakaļ aploksnē, viņš
ātri nolika to atpakaļ vecajā vietā.

No jauna pametis skatu logā, viņš ieraudzīja Bellu,
kas ātriem soļiem nāca atpakaļ — acīmredzot, tas bija at-
klājis vēstules zudumu. Helderam vēl atlika laika atstāt
rakstāmistabu, un Bells to sastapa jau vestibīlā.

Brītiņu vēlāk Bells apmierināts izgāja no kluba.

Informācija, ko Helders nupat bija ieguvis, vēl vai-
rāk pastiprināja viņa līdzšinējās aizdomas. Villets, šis
naudas viltotājs, kuŗu policija jau sen meklēja, tā tad bija
Londonā, un vienīgi no Komstoka Bella atkarājās likt viņu
apcietināt.

Kamdēļ viņš to nedarīja? Tas bija jautājums, kuŗš
nodarbināja Helderu, kad tas atgriezās savā dzīvoklī. Viņš
zināja visu gadījumu ar viltoto piecdesmitdollaru zīmi, jo
aiz dažiem iemesliem tas vispārīgi interesējās par naudas
viltšanu. Londonā nevienam nebūtu nācis prātā stādīt

jauno miljonāru sakarā ar naudas viltojumiem; tomēr nebija nekāda iemesla apgalvot, ka arī toreiz, Parīzē, Bellam nebūtu bijis nekā kopēja ar šo lietu. Kamdēļ gan Bells tādā gadījumā vilcinājās nodot Villetu, lai tādā ceļā novērstu katras briesmas, kas varētu draudēt viņam pašam?

Helderam nenāca ne prātā izskaidrot Komstoka Bella rīcību ar līdzjūtību, cilvēcību vai citām augstsirdīgām jūtām. Viņa dvēselē jūtām nebija vietas, un arī citus cilvēkus viņš mēroja ar to pašu mēru, kā pats sevi.

Noslēdzis istabas durvis, viņš piegāja pie rakstāmgalda un izņēma no kādas atvilknes mazu, plānu grāmatiņu. Divas stundas viņš nosēdēja pie galda, sastādīdams kādu šifrētu rakstu, kurū tad nosūtīja uz trim dažādām adresēm.

Visi, kas pazina Helderu, vienprātīgi atzina to par metodisku cilvēku. Savām ārkārtējām organizatora spējām viņš varēja pateikties par saviem sasniegumiem. Viņa morāliskā vērtība bija visai niecīga, bet tas viņu nebūt nekavēja asi kritizēt citus.

Beidzis rakstīt, viņš noglabāja grāmatiņu rakstāmgaldā un, atslēdzis durvis, sagatavojās pieņemt kādu apmeklētāju. Viņš pazvanīja un pasūtīja tēju, jo pirms vakariņām tas reti kad mēdza dzert vīnu.

Viņa viesis ieradās drīzi pēc tam, kad sulainis bija ienesis tējas piederumus. Tas bija spēcīga auguma vīrietis ar gludi skūtu seju. Acīmredzot, viņš nejutās ērti šajā smalki iekārtotā telpā.

— Sēstaties, Taiger, — Helders laipni sacīja, norādīdams uz kādu krēslu.

Cilvēks, kurū viņš sauca par Taigeru, nosēdās un nolika platmali sev līdzās.

— Mums jāatrod jauni ceļi, mister Helder, — viņš iesāka.

Helders piekrīzdams pamāja ar galvu.

— Es zinu — mūsu ļaudis sūdzas par grūtībām, ar kādām savienota Amerikas naudas izplatīšana Eiropā. Mums būs jāparūpējas noorganizēt citu, vietējo tirgu.

Taigers Brauns pamāja ar galvu.

— Tā jau ir, — viņš sacīja, atviegloti nopūzdamies. — Es baidījos, ka jūs man nepiekritīsat. Amerikā tā lieta ir kārtībā, bet mūsu puīši nobijušies. Valsts kase nodevusi lietas izmeklēšanu vislabākajiem detektīviem, un klist pat baumas, ka esot atrasta kāda jauna metode viltotās naudas pazīšanai. Mūsu aģents Filadelfijā, kuram parasti sūtījām pieci simti gabalu mēnesī, nu vairs ņem tikai simtu. Man šķiet, ka būs labāk, ja atteiksimies no Amerikas un pievērsīsimies Francijai.

Helders uztraukumā staigāja pa istabu turp un atpakaļ. Viņa kustības bija mulsas un aprautas.

Taigera Brauna acis iegailējās.

— Jūs arī pats esat mazliet norūpējies, vai nē? — viņš iejautājās.

— O, nē, — Helders ātri atbildēja. — Es neesmu nervozs — tikai uzmanīgs, un tas ir viss. Un kā ar Francijas zīmēm, kurās nesen nosūtījām?

— Nezinu, man šķiet, ka viņu izpildījums nav pietiekoši smalks. — Kā ir ar Meplu? — viņš pēc īsas pauzes jautāja.

Helders savilka lūpas.

— Neticu, ka mums izdosies to iegūt — viņš strādā priekš Golda.

— Tā tad jums nelaimējās? Vai nevarat šo Goldu novākt pie malas?

Helders atkratīja galvu.

— Šajā zemē tas nekā nelīdzētu, — viņš īgni noņūca. — Skotlend-Jardam nekad nepietrūks citu spējīgu cilvēku, ko likt viņa vietā.

Brīdi viņš klusēdams soļoja pa istabu.

— Mepls... — viņš domīgi atkārtoja, itkā sarunādamies pats ar sevi. — Nu, gan redzēsīm.

— Vai nevarat viņu iebiedēt? — Brauns jautāja. — Viņam taču ir meita...

— Brāļa meita, — Helders pārļabojā. — Bet nerunāsim par to.

— Meita vai brāļa meita — tas gluži vienalga, — Tai-

gers viņu nepacietīgi pārtrauca. — Mums vajaga ko darīt — vienalga, ko.

Helders neatbildēja.

— Kas īsti ir ar šo Goldu? — Taigers jautāja.

— No tās puses mums draud vislielākās briesmas, — Helders nopietni atbildēja. — Golds mani uztrauc, ja es nezinu, cik tālā sniedzas viņa vara, un ko īsti tas nodomāji sdarīt. Lieta jo ļaunāka tamdēļ, ka viņš savieno Vašingtonu ar Londonu.

Viņš domīgi uzlūkoja Braunu.

— Mums jāiegūst Meplu, — viņš turpināja. — Viņš ir labākais gravieris visā Eiropā. Vismaz pamēģināsim. Kad pēdējo reizi runāju ar to, viņš izskatījās neiebiedējams.

— Varbūt tagad tas būtu iespējams, — Brauns smaidīdams sacīja. — Es pazinu cilvēkus, kas nebija uzpērkami ne pirmo, ne otro reizi, bet pēc trešās reizes jau ēda no rokas.

Norumājuši nākamo satikšanos, viņi atstāja Kerzonstritu. Brauns izgāja pirmais, un piecas minūtes vēlāk tam sekoja arī Helders.

Pie Pikadilli-cirka viņi atkal sastapās. Helders devās uz Ostendi, un Brauns to pavadīja. Nonākuši tuvējā apakšzemes dzelzceļa pietātnē, viņi nopirka biļetes un iekāpa braucamā krēslā. Bez viņiem liftā atradās vēl kāds ducis pasažieru. Apkalpotājs aizvēra durvis. Pēkšņi kāda dāma izmisumā iekliedzās.

— Esmu apzagta! — viņa sauca.

Divi kungi nostājās līdzās apkalpotājam. Viens no viņiem ko iečukstēja lifta vadītājam, un tad pievērsās pasažieriem.

— Kāda dāma nupat apzagta, — viņš sacīja. — Esmu detektīvseržants Halstids no Skotlend-Jārda. Šī dāma pazaudējusi savu naudasmaku un piezīmju grāmatiņu, un man jālūdz kungus atļaut sevi pārmeklēt, vai arī sekot man uz tuvējo policijas iecirkni.

Uz detektīva rīkojumu lifts bija apturēts pusceļā, lai ziņkārie nevarētu tajā ielūkoties. Visi klātesošie, atskai-

tot Helderu un viņa pavadoni, mierīgi ļāva policistam sevi pārmeklēt.

Beidzot pienāca arī Helderu kārtā.

— Es noteikti atsakos pieļaut šādu patvarību, — viņš augstprātīgi sacīja.

Ierēdnis pagriezās pret Taigeru.

— Jūs nepieskārsaties man! — Brauns iesaucās.

— Tādā gadījumā esmu spiests aicināt jūs līdzī uz iecirkni.

Piecas minūtes vēlāk viņi kopā ar detektīvu jau sēdēja auto, kas tos noveda Vain-stritā. Helders visu ceļu sodījās un lādējās.

Pārējie lieta pasažieri bija tikai pavirši pārmeklēti, bet abus aizturētos izkratīja ļoti rūpīgi. Helders redzēja, cik vērīgi tika aplūkotas piecdesmitdollaru zīmes, kas atradās viņa kabatas portfelī.

— Es ļoti nožēloju šo starpgadījumu, kungi, — detektīvs sacīja, atdodams viņiem viņu lietas. Viņa balss skanēja laipni un draudzīgi.

Helders, kurš nebūt nebija tik draudzīgi noskaņots, visai neatzinīgi izteicās par angļu policiju.

— Jūs vēl dzirdēsāt par mani, — viņš piedraudēja.

— Tā jūsu pašu vaina, — ierēdnis mierīgi paskaidroja. — Kāda dāma paziņoja, ka viņa apzagta; jūs vienīgie neļāvāt sevi turpat uz vietas pārmeklēt — ko gan es citu varēju darīt?

Helders nekā neatbildēja. Izgājis kopā ar Braunu no biroja, viņš steidzās lejup pa kāpēm. Nokāpis līdz pusei, Helders pēkšņi apstājās — iespraudis zobos cigāru, pa ielu šurp un turp pastaigājās Vensnorss Golds.

Viņš apsveica savu saīgušo tautieti ar visnevainīgāko smaidu.

— Hallo, Helder, — viņš laipni sacīja. — Man jau telefonēja, ka jūs esot apcietināts, un es steidzos šurp, lai noskaidrotu šo pārpratumu. Kā redzu, tad tomēr esmu ieradies par vēlu, par ko man liels prieks.

— Vai tiešām? — Helders atņūca. — Es nokārtoju

šo lietu arī bez jūsu palīdzības. Varbūt jums būs interesanti dzirdēt, ka viņi nekā neatrada pie mums?

Goldš paraustīja plecus.

— Jā, ko tad viņi lai būtu atraduši? — viņš naivi jautāja.

Helders palika atbildi parādā. Klusēdams viņš novērsās no Golda, un kopā ar savu biedru aizgāja.

Tagad viņš skaidri pārredzēja visu plānu: izdomāto zādzību un detektīvu, kas uzreizi gadījās pie rokas, lai viņu aizturētu un pārmeklētu.

Viņam pārskrēja salti drebuļi, iedomājoties, ka vēl vakar viņa kabatas porfelī bija atradušās dažas viltotas piecdesmitdollaru zīmes.

Viņš pazina kādu jaunekli, kas strādāja kāda laikraksta redakcijā. Tam viņš gribēja pastāstīt visu šo gadījumu, sevišķi uzsverot savu aizturēšanu un nelikumīgo izkratīšanu. Šo nodomu viņš arī izveda, nekā nenoklusēdams. Tas bija pārdrošs gājiens, ar kuru Goldš nebija rēķinājies.

Detektīvs nejutās visai patīkami pārsteigts, kad otrā rītā avīzē parādījās garš raksts par „Amerikas pilsoņu tiesību aizskāršanu“ un „policijas neizprotamu rīcību“.

Viņš zināja, ka Skotlend-Jardam šis gadījums būs ļoti nepatīkams, un ka nākamā reizē viņš vairs nevarētu cerēt uz sevišķu pretimnākšanu no šīs iestādes puses, ar kuru tam līdz šim bija bijušas vislabākās attiecības.

Tomēr viņš tikai vienaldzīgi paraustīja plecus. Viņš bija uzsācis bīstamu spēli — un pazaudējis. Bet viņš tūlīt arī piebilda, ka pazaudēts tikai pirmais gājiens, un ka nākamais var ar uzviju atsvērt šo zaudējumu.

Komstoks Bells nolika avīzi un ielūkojās pulkstenī. Tad viņš paņēma vēstuli, ko mīstis Grendžera Kollek tam bija atsūtījusi no Neapoles. Domājot par šo sievieti, viņam nevilus bija jāpasmaida.

Bija dzirdams, ka tālumā ieskanējās ārdurvju zvanīšs, un mirkli vēlāk istabā ienāca Parkers.

— Miss Mepl, — viņš pieteica.

Komstoks Bells piecēlās tai pretim. Viņa izskatījās bāla un skumja.

— Esmu jums ļoti pateicīgs, ka atnācāt, — viņš sacīja. — Vai drīkstu zināt jūsu turpmākos nodomus?

— Man nav nekāda noteikta plāna, — meitene atbildēja. — Mīsters Golds bija tik laipns un aizdeva man mazliet naudas; bez tam viņš apsolīja, ka viņa valdība spersot soļus mana krusttēva atrašanai.

— Viņa valdība ir arī mana valdība, — Bells pasmaidīja.

Viņa pārsteigta to uzlūkoja.

— Jūs gan laikam domājat, ka mēs, amerikāņi katrā ziņā valkājam garu bārdu, šņaucam tabaku un vismaz reizi katrā teikumā atkārtojam vārdu ‚ceru‘?

— Kā to tiešām dara mīsters Golds, — viņa šķietami nopietni piebilda.

Bells iesmējās, un arī Verita pasmaidīja.

Bet tad viņas seja no jauna apmācās.

— Mani pārņem šausmas, ka es vēl varu smaidīt — tik drīzi pēc... — Viņas acis pildījās asarām.

Bells pievērsās logam, ko viņš darīja arvien, kad viņu kas uztrauca.

— Es pilnīgi jūtu līdzīgu jūsu skumjām, — viņš nopietni sacīja. — Tomēr esmu pārliecināts, ka jūsu krusttēvs atgriezīsies. Cilvēki, uz kuriem krīt aizdomas viņa aizvešanā, nedomā nodarīt viņam ko ļaunu...

Viņš piepēži aplusa. Brīdi staigājis pa istabu, viņš beidzot apstājās viņas priekšā.

— Vai jums ir vēl kādi citi piederīgi, miss Mepl?

— Nē.

— Varbūt labi draugi?

Viņa atkratīja galvu.

— Tikai tā ģimene, kur es tagad dzīvoju. Senāk es mācījos kādā panzijā Beļģijā, un krusttēvu es pirmo reizi

redzēju tikai pirms dažiem gadiem, kad nomira mans tēvs.

Viņš pamāja ar galvu, piegāja pie durvīm un atvēra tās. Verita tikai vēlāk saprata, kamdēļ viņš to darīja.

— Man jums kas sakāms, miss Mepl, kas jūs varbūt ļoti pārsteigta. Bet jau iepriekš aizrādu, ka daru to, pilnīgi apzinādamies savas rīcības varbūtējās sekas un dziļi cienīdams jūsu personību.

— Lai ko jūs arī neteiktu, es vienmēr ticēšu jums, — viņa vienkārši atbildēja.

Viņš mirkli klusēja, bet tad enerģiski ķērās pie lietas.

— Es gribu jūs precēt, miss Mepl.

Viņa mazliet piecēlās no krēsla, un Bells pakāpās soli atpakaļ.

— Neuztraucaties, viš smaidīdams turpināja. — Es ar nolūku atstāju durvis vaļā, lai vajadzības gadījumā jūs varētu pasaukt kādu no maniem kalpotājiem.

— Bet... mister Bell... — Viņa izskatījās galīgi apjukusi un pārsteigta

Viņš mierinādamis pacēla roku.

— Jūs esat viena pasaulē — un arī es esmu pats sev kungs. Es vēlētos, kaut jūs sagādātu man šo prieku... nestu man šo upuri. Protams, es nedomāju to upuri, kādu sievietē dažkārt nes, dodamās laulībā. Arī pēc kāzām jūs paturēsat pilnīgu neatkarību un patstāvību. Es negribu aizrādīt uz tiem materiāliem labumiem, kādus jums varētu sniegt laulība ar mani — jūs būtu viena no bagātākām Londonas dāmām.

— Bet es taču nemīlu jūs, un arī jūs manis nemīlat, — Verita klusu atbildēja, un viņas skumjais skats to uzlūkoja pārmetoši. — Šāda laulība būtu pret maniem iesakatiem — tā būtu noziegums, ko nespētu atsvērt pat jūsu bagātība.

Viņa piecēlās.

— Paliekat, lūdzu, un uzklausāt mani.

Meitene no jauna atlaidās krēslā. Viņa balss skanēja tik pārlicinoši un lūdzoši, gandrīz izmisusi, ka viņa nespēja pretoties.

Bells sāka runāt plaši un nosvērti. Kad viņš bija no-
nācis savā stāstījumā līdz pusei, Verita piecēlās un pievēra
durvis. Reizēm viņa balsī skanēja cerība, reizēm sarūg-
tīgums. Istabā jau bija iegūlusies krēsla, un viņa tikai
neskaidri redzēja viņa kontūras, kad tas nemierīgi staigā-
ja turp un atpakaļ.

Kad viņi brīdi vēlāk kopā izgāja uz ielas, bija jau
pilnīga tumsa. Bells pavadīja viņu līdz tuvākam auto un
palīdzēja tai iekāpt.

— Tā tad rīt?

— Jā, rīt, — viņa atkārtoja, sniegdama tam roku,
kurū viņš noskūpstīja.

* * *

Kad Golds ieradās Terrers-klubā, šveicars tam pa-
sūniedza kādu ar mišīnu rakstītu vēstuli. Golds no pirmā
acu uzmetiena pazina Komstoka Bella jaunās rakstām-
mašīnas raksturīgos burtus.

Atplēsis vēstuli, viņš tūlīņ to izlasīja. Kad viņš mirkli
vēlāk iegāja ēdamzālē, viņa sejā bija redzams dziļš pār-
steigums.

Steigā viņš paēda vakariņas, jo visas šīs dienas tas
bija ļoti aizņemts. Koridorā viņš sastapa Helderu un gri-
bēja pāriet tam garām, bet Helders viņu aizturēja.

— Hallo, mister Gold! Labi, ka satieku jūs. Man
ar jums steidzami jārunā.

— Taisni jūs esat viens no tiem sešiem miljoniem cil-
vēku šajā pilsētā, ar kuriem es patreiz nevēlētos sarunā-
ties. Ko īsti jūs gribējāt man teikt?

— Man šķiet, ka varu pastāstīt jums ko tādu, kas
jūs ļoti interesēs.

Golda smagi nopūtās.

— Jūs esat jau simtais, kas solās pastāstīt man ko
ļoti svarīgu. Bet tad runājat īsi, jo man maz laika.

— Villets rīt tiks apcietināts, — Helders klusu sacīja.
Detektīvs uzmeta viņam asu skatu.

— Kas tad to jums teica — un ko jūs vispārīgi zināt par Villetu?

— Vienalga, kas man to teicis, bet tā ir patiesība. Un par Villetu es zinu tik daudz, ka viņš ir viltotās naudas izplatītāju bandas vadonis. Tā ir tā pati banda, kas aizvedusi jūsu draugu Meplu.

— Ko gan jūs visu nezina!

Vensnorss Golds uzmeta Helderam dīvainu skatu.

— Lieta skaidra. Policija meklē Villetu jau naudas viltošanas dēļ. Pilsētā viņam ir birojs, kurū tas izmanto kā marku savam īstajam darbam. Varu uz visnoteiktāko jums apgalvot, ka viņš ir noziedznieks.

— Vai tad jūs viņu pazīstat? — Golds ziņkāri jautāja.

— Esmu viņu redzējis, un skaidri atceros viņa izskatu. Savā laikā mēs bijām kopā Parīzē.

— Vai arī Komstoks Bells toreiz bija tur?

— Jā. Bells ar Villetu strādāja abi vienā ateljē. Dienās Villets bija mierīgs, kluss jauneklis, bet naktīs tas pastrādāja vislielākās pārgalvības. Pēc zināmā skandāla ar viltoto bankrotu viņš pazuda no Parīzes, un tikai nesen es atkal dabūju par to dzirdēt.

— Un jūs apgalvojat, ka viņš ir tas cilvēks, kurš vada viltotās naudas izplatīšanu?

— Par to esmu pilnīgi pārliecināts. Un tikpat pārliecināts esmu arī par to, ka Bells ir viņa līdzinātājs.

— Tas taču galīgs absurds! Bells ir ļoti bagāts cilvēks. Var jau būt, ka jaunībā tas pastrādājis kādu muļķīgu joku šajā virzienā, tomēr nav ne mazākā iemesla domāt, ka arī tagad viņš nodarbotos ar šādām bīstamām un noziedzīgām lietām. Bet kā jūs zināt, ka Villets tiks apcietināts?

Helders smiedamies pakratīja galvu.

— To jums pašam jāizdibina, — viņš sacīja. — Man par to vairs nav šaubu.

* * *

Kāds salicis cilvēks mazliet ļodzīgā gaitā pārgāja Finsbiri-skveru. Uz ielas bija maz ļaužu, un dežurējošais kārtībnieks piegriezta šim gājējam sevišķu vērību. To gan viņš darīja vairāk aiz ziņkāres, nekā aiz pienākuma.

Šis cilvēks arī tiešām izskatījās uzkrītoši. Mugurā viņam bija gaŗš melns mētelis, un galvā liela saburzīta mīksta voiloka platmale. Viņa melnie mati vaļīgās cirtās nokarājās tam līdz pleciem. No izskata spriežot, tas bija kāds mūziķis.

Viņš iegriezās Brod-stritā, kur šajā stundā redzēja tikai retus gājējus. No turienes viņa ceļš gāja uz Temzas piekrasti. Acīmredzot, viņš ar nolūku meta šādu likumu, lai nosīstu laiku.

Kad pulkstens kādā Sītijas baznīcā sīta vienpadsmit, svešais patreiz gāja pār Biržas laukumu. Kāds cilvēks, kas lēnām pastaigājās pa Trīdnīdī-strīta trotuāru, panācās viņam gabaliņu pretim.

— Nu, Klark, — viņš jautāja, — vai ir kādas vēstules?

Viņi sarunājās franciski.

— Nē, monsieur Villet, — pienācējs atbildēja. — Vai jums ir kāds uzdevums priekš manis? — No viņa izrunas varēja spriest, ka tas nav francis.

Cilvēks, kuŗu viņš nosauca par Villetu, atkratīja galvu.

— Nē, šovakar nav nekā, — viņš atbildēja.

— Tur kāds cilvēks jautāja pēc jums, — Klarks sacīja. — Viņš gribēja, lai pasaku tam, kur jūs dzīvojat.

— Nu, tas jau gadās bieži vien, — Villets bezrūpīgi pasmaidīja. — Sakāt visiēm, ka esmu aizceļojis uz Ameriku. Vai vēl kas?

— Nē, ser.

Cilvēks melnajā, gaŗajā mētelī atsveicinādamies pamāja otram ar galvu, un nesteigdamies sāka soļot prom.

Divi cilvēki viņam sekoja. Tiem nenācās grūti patūrēt viņu acīs, jo iela bija tukša, un viņš gāja lēnām.

Brīdi vēlāk viņš apturēja kādu taksometru, kas brauca tam pretim.

Viens no sekotājiem paātrināja soļus un panāca viņu vēl īstā laikā, lai dzirdētu, kā tas nosauc šoferim savu ceļa mērķi.

— Viņi grib braukt uz Amerikas sūtniecību, — sekotājs iečukstēja savam biedram, kas arī jau bija pienācis.

Viņi pasauca kādu citu auto.

— Braucāt tur tā vāga pēdās, — viens no viņiem, mazāka auguma, uzsauca šoferim. — Tikai neizlaižat to no redzes.

Šofreis darija, kā pavēlēts.

Pirmais auto devās Park-Lena virzienā. Sekotāji cerēja, ka tā pasažiers grozīs savu plānu, bet tur viņi ļoti maldījās. Braucot pa Pikadilli, viens no sekotājiem paliecās uz priekšu un iečukstēja šoferim:

— Ja priekšējais vāgis apstājās pie Amerikas sūtniecības, tad apturat savu mašīnu kādus piecdesmit metrus aiz viņa.

Netāl no sūtniecības ēkas, pirmais auto samazināja gaitu, it kā gribēdams apstāties. Tas bija veikls manevris. Saskaņā ar rīkojumu, otrais auto apstājās, un abi pasažieri izlēca no tā. Bet tajā pašā acumirkli pirmais vāgis devās uz priekšu tādā ātrumā, ka drīzi vien nozuda ielas dzīvajā kustībā.

Atlaiduši šoferu, abi sekotāji griezās atpakaļ, izvairīdamies no dzīvākām ielām.

— Viņš veikli apveda mūs ap stūri! — mazākais vīrs ieminējās.

Viņa biedrs atņūca ko nesaprotamu. Tas bija daudz lielāka auguma cilvēks, un pār smakru tam stiepās veca rēta.

— Būs labāk, ja mēs tagad šķirāmies, — resnākais sacīja un, izņēmis no kabatas dažus naudas gabalus, pasniedza tos otram. — Es iešu paziņot šefam par mūsu neveiksmi. —

Kornelijs Helders garlaikodamies pastaigājās pa Apple-Stritu, kad viņa palīgs, kā no zemes izaudzis, pēkšņi atradās tam līdzās.

— Es pazaudēju viņa pēdas, — tas īsi sacīja.

— Jūs esat mulķis, — Helders nikni atcirta. — Bez tam, jūs laikam izrādījāt visiem pilsētas policistiem savu riebīgo purnu!

— Nerunājat ar mani tādā tonī. Pēdējā laikā jau tā esmu pārāk daudz darījis priekš jums. Mani tikai mulsina tas, ka avīzēs parādijies mana izskata apraksts.

— Par to jums nav ko uztraukties, — Helders atņūca. — Neviens no šiem aprakstiem nav tik pilnīgs, lai pēc tā varētu jūs pazīt.

— Tas tikai vēl trūka, ka mani pazītu — jau iedomājoties vien šādu varbūtību, mani sāk kratīt drudzis.

— Tur jūs pats esat vainīgs. Jūsu uzdevums ir vienīgi rūpēties par veco vīru un mēģināt viņu pierunāt, lai tas pārdod mums sava jaunizgudrotā līdzekļa recepti.

— Esmu kļuvis nervozs, — otrs atzinās. — Sakāt, — viņš satvēra Helderu pie rokas — jūs taču neatstāsat mūs briesmās? Gadījumā, ja mūs saņemtu cieti — jūs taču gādātu par to, ka tiekam atkal brīvībā?

— Nedomāju vis, — Helders vēsi atbildēja.

— Nu, tad varat būt drošs, ka es iegāzīšu arī jūs!

— Neticu, vai jums izdosies to panākt. Es nezinu nekā — jūs esat traks, ja gribat sarīkot šeit atklātu skandālu. Un vēl trakāks jūs būtu, ja iedrošinātos man draudēt. Jūs tikpat nepadarītu man nekā. Nav ne vismazāko norādījumu, ka es būtu piedalījies vecā Mepla aizvešanā. Vēlēdamies mani nodot, jūs tikai pats nokļūtu visbīstamākā stāvoklī.

Ielas laternas gaismā viņš ielūkojās savam pavadonim sejā. Tas svīda no bailēm un uztraukuma, un viņa lūpu kaktiņi nervozi raustījās.

— Man nav nekādas daļas gar šo lietu, — viņš īgni sacīja. — Čarlss to izveda jūsu uzdevumā. To viņš darīja aiz tā paša iemesla, aiz kāda es sekoju vecajam Goldam. Laikam arī tam jūs nevēlējāt nekā ļauna?

Iela bija gluži tukša un viņiem nebija jābīstas, ka kāds varētu noklausīties viņu sarunā, kas kļuva arvienu skaļāka un uztrauktāka.

— Bet nu man tiešām pietiek — tagad es aiziešu no jums. Visa pasaule stāv man vaļā...

— To jūs nedarīsāt! — Helders viņu pārlicinoši pārtrauca.

— Bet es saku, ka aiziešu, — otrs draudēja. — Visa šī lieta man jau galīgi apnikusi.

Helders skaļi iesmējās.

— Laikam sirdsapziņa sāk jūs mocīt? Tas nu gan vairs neizklausās pēc īstā Čikagas zēna, kurš savā laikā piederēja pie „Spēcīgo ļaužu“ savienības! Jums nav ko būties, Bell. — Viņš uzlika tam roku uz pleca. — Drīzi mēs nopelnīsim daudz naudas. Ja vēl dažus gadus tā turpināsim, tad jūs varēsāt vislepnāko restorānu Londonas austrumos saukt par savu īpašumu, un svētdienās izbraukt zaļumos pat savā limuzīnā.

Bet tas nebija tik viegli nomierināms. Tikai pēc tam, kad Helders to bija ievēdis kādā klusā bārā un krietni pamielojis, viņš atguva savu pašsavaldīšanos un pat zināmu jautrību.

12

15. maijs bija diena, kas spilgti iespaidās visu šo notikumu līdzdalībnieku atmiņā.

Kornelijs Helders torīt jau pulkstens septiņos atstāja savu namu Kerzon-strītā.

Bija jauks pavasara rīts, un zilā debess dzidri laistījās virs pilsētas. Helders izskatījās saguris un slikti gulējis. Viņa šēja bija pelēkbāla, it kā tas nakti būtu pavadījis stipri piesmēķētā telpā. Tomēr tas tā nebija. Viņš bija gludi noskuvies un pedantiski kārtīgi gērbies.

Nesteidgami viņš soļoja pilsētas virzienā. Ielās bez sakņu un piena izvadātājiem, bija redzāmi tikai reti gājēji; gandrīz visi veikali vēl bija slēgti. Pa Redžentstītu visos virzienos steidzās smaidošas pārdevējas ar papīru ietītām sviestmaizēm rokās.

Ar nepatīkšanu viņš domāja par to, kā pavadījis šo nakti Komstoks Bells, un kur gan varētu būt apmetusies

Verita. Patreiz viņa varbūt sēdēja strādnieku vilcienā, trešās klases vagonā, lai no savas priekšpilsētas brauktu salaulāties ar vienu no bagātākiem cilvēkiem Londonā.

Šādas un tamlīdzīgas nepatīkamas domas jaucās viņa galvā. Viņš nopirka kādu rīta avīzi, un ātri pārlaida tai skatu, cerēdams atrast kādu piezīmi par Villeta apcietināšanu. Bet avīzē nebija ne vārda par to.

Tā tad Komstoks Bells bija atlicis savu nodevīgo plānu līdz tam laikam, kad pats būs jau prom no šejienes. Kādā ceļā gan šī meitene varēja būt viņu iespaidojusi? Kāds noslēpums slēpās aiz šīs negaidītās laulības? Helderš zināja, ka Komstoks Bells nebūt nebija no tiem cilvēkiem, kas zaudē galvu katras glītas sejiņas priekšā.

Tā tad šai laulībai bija kāds cits, reālāks pamats — bet kāds? Domīgu seju Helderš soļoja pa saules pielieto Redžent-strītu.

Pulkstens astoņos viņš jau bija Grīnparkā. Vēl ar vienu viņam bija jādomā par Komstoka Bella laulību. Viņš pūzējās atrast tai kādu ticamu izskaidrojumu. Parasti Helderš bija ļoti labi informēts par visu. Arī tagad viņš bez kādām grūtībām bija izdibinājis, ka miljonāra salaulāšana notiks pulkstens deviņos, Merilībon Parīš Čērčā. Pēc ceremonijas, jaunais pāris kopā ar Goldu ieturēs azaidu Gret-Centrāl-viesnīcā; pulkstens vienpadsmitos jaun-salaulātie atstās Londonu, lai dotos kāzu ceļojumā uz kontinentu.

Verita Mepl tagad bija kļuvusi Helderam gluži vienalzīga. Viņš nejuta ne greizsirdības, ne naida par to, ka viņa bija atstūmusi Helderu, lai apprecētu Bellu. Viņš bija radis uzskatīt visus cilvēkus kā zemus, nekrietnus radījumus, kas visu dara tikai aiz materiāla aprēķina. Bella sekmes pie Veritas viņš izskaidroja ar viņa milzīgo bagātību. Turklāt viņš pats nekad nebija nopietni domājis Veritu precēt — viņš gribēja palikt brīvs un nesaistīts.

Helderš zināja, ka pavasara rītos Golds mīl pastāigāties Grīnparkā, un tikai tamdēļ arī viņš šorīt bija uzņēmies šo neparasto ceļu, ka cerēja šeit sastapt detektīvu. Viņš nebija maldījies. Pulkstens patreiz bija nositis

ceturksni uz deviņiem, kad Helders ieraudzīja Goldu, kas pastaigādāmieš nāca tam pretim pa aleju.

Detektīvu, kā likās, nekas nespēja pārsteigt. Arī tagad, ieraudzījis pretimmākošo Helderu, viņš neizrādīja ne vismazākā izbrīna... Viņi apstājās un sāka sarunāties.

— Ja nemaldos, jūs šodien būsat brūtgānbrāļa godā? — Helders jautāja, ar smaidu uzlūkodams Goldu.

— Jā, — tas īsi atbildēja.

— Ko gan visa šī lieta nozīmē?

— Par ko īsti jūs runājat? Vai par Bella laulību?

— Protams. Nevieni no mums taču nebija to sagaidījis.

— Ko lai dara — katra laulība nāk kādam negaidīta.

— Vai domājat, ka viņi saderās kopā?

— Protams, nē, — Golds ātri atbildēja. — Vienīgais pāris, kas bija viens otram radīti, bija Ādams un Ieva. Bet tas noticis jau tik sen atpakaļ, ka es vairs nespēju to atcerēties, jo manis tad vēl nebija pasaulē. Īsta saskaņa var nodibināties laulāto draugu starpā tikai pēc tam, kad tie jau daudz gadus nodzīvojuši kopā.

Helderam šis joks patika. Viņš bija cilvēks, kuŗa uzjautrināšanai nevajadzēja daudz asprātības.

— To jūs sacījāt kā pārliecināts vecpūsis. Nu, vai esat pārliecinājies, ka viss, ko stāstīju jums par Villetu, ir patiesība?

Golds pamāja ar galvu.

— Jā, šovakar viņš tiks apcietināts.

— Tā tad tikai pēc tam, kad Bells jau būs atstājis Angliju, — Helders ironiski piezīmēja. — Es tiešām neesmu visai lepns uz to, ka viņš ir mans tautietis.

Golds uzmeta viņam greizu skatu.

— Nekad neesmu dzirdējis arī viņu lielāmieš ar to, ka jūs esat viņa tautietis. Viņš dažreiz mēdz būt ļoti aturīgs.

Viņš ielūkojās pulkstenī.

— Nu man jāiet. Bet jūs šorīt neizskatāties visai labi, Helder.

— Es esmu pilnīgi vesels, tikai pēdējā laikā mazliet mocos ar miega trūkumu.

— Tādā gadījumā dodu jums padomu vairāk lasīt derīgas grāmatas. Es jums ieteiktu iesākt ar kādu mazu grāmatiņu, kuŗu arī man nesen vēl gadījās pārlasīt.

— Nu, un kas tā būtu par grāmatu?

— Galvas pilsētas policijas pavēļu un rīkojumu krājums. Īstenībā tā domāta jaunu policistu ieskatam, bet viņa ļoti izplatīta arī noziedznieku aprindās.

Golds nespēja savaldīt smieklus, lūkojoties Helderam samulsušajā sejā, kuŗš nezināja, kas tagad būtu labāk — smieties, vai dusmoties.

Pirmie, kas ieradās viesnīcā, bija Komstoks Bells un Verita. Viņi ienāca gandrīz reizē. Bells apsveica līgavu ar laipnu smaidu. Viņa izskatījās ļoti nopietna un bija sevišķi skaista. Bells bija pārsteigts, ka tikai tagad pirmo reizi ievērojis viņas neparasto skaistumu.

Komstoks Bells nekad vēl nebija mīlējis kādu sievieti, un tomēr viņš precēja šo viņam gandrīz svešo meiteni. Un tomēr viņam bija patīkami, ka sieviete, kuŗa turpmāk nesīs viņa vārdu, un no kuŗas atkarājās tik daudz, no dabas apbalvota arī ar ārēju skaistumu. Viņa bija ģērbusies vienkāršā, baltā tērpā un platā, melnbalti strīpotā cepurē.

— Vēl kādas piecas minūtes mēs varam pabūt vienatnē, — viņš sacīja, nosēdinādams to kādā krēslā. — Vai jūs vēlāk nenožēlosat šo soli?

— Nē, es nekad nekā nenožēloju, — viņa atbildēja pārliecinātā balsī.

— Es... — viņš vilcinādamies iesāka.

— Es zinu, ka jūs gribat teikt man ko tādu, kam vajadzētu mani nobiedēt. Zinu arī to, ka varu jums palīdzēt, un kā vienīgi tamdēļ jūs mani precat, jo mīlestības mūsu starpā nav ne no vienas, ne otras puses. Mēs speram šo soli pilnīgā apziņā un vaļējām acīm. Lai Dievs dod, ka viss beigtos labi!

— Jā, cerēsim, — viņš svinīgi piekrita. — Bet tur jau nāk arī Golds.

Detektīvs patreiz kāpa augšup pa platajām trepēm. Bija neparasti redzēt viņu tik agri no rīta gērbusos frakā un cilindrī. Viņi iegāja ēdamzālē. Verita tikko pie-skārās ēdieniem; arī Bells ēda maz. Toties Golds ar apskaužamu apetīti ķērās pie azaida, neļaudamies traucēties no pārējo atturības. Viņš šorīt bija piecēlies jau pulkstens četros, kaut neviens no klātesošiem to nezināja.

— Uz kurieni jūs dosāties savā kāzu ceļojumā? — viņš jautāja.

— Vispirms mēs brauksim uz Parīzi, — Komstoka Bells atbildēja. — No turienes dosimies uz Mincheni, tā-lāk uz Vīni, varbūt arī Budapeštu. Tālāko plānu vēl ne-esmu sastādījis.

— Tas taču ļoti nepatīkami, ka jūsu pirksts nav sadzījis, — Golds ieminējās, norādīdams uz viņa pārsieto roku.

Bells pasmaidīja.

— To biju pavisam aizmīrsis. Tagad jau esmu tā pieradis ar kreiso roku rakstīt uz mašīnas, ka nākotnē laikam nekad vairs nerakstīšu vēstules ar roku.

Vai rakstāmmašīnu ņemsat līdzī arī ceļā? — Golds jautāja.

— Jā, es liku pagatavot sev sevišķi vieglu un ērti pārvietojamu mašīnu.

— Nu, kundze jau varēs jums palīdzēt vest sarakstī-šanos, — Golds piezīmēja, uzmezdams Veritai smaidošu skatu.

— Par nelaimi — vai arī par laimi — viņa neprot uz šīs mašīnas rakstīt, jo es liku to iekārtot pavisam ci-tādi, nekā parastās rakstāmmašīnas.

Uz brīdi iestājās klusums. Bells pamāja viesmīlim.

— Atnesat man telegrammas formulāru.

Mirkli vēlāk rakstāmie piederumi jau stāvēja viņa priekšā uz galda.

— Vai nevēlaties, lai uzrakstu jūsu vietā? — Golds piedāvājās.

— Nē, pateicos, gan jau pats tikšu galā. — Viņš mazliet nosarka. Saņēmis spalvu kreisā rokā, viņš izpil-

dija formulāru. Telegramma bija adresēta kapteinim Loderam Grevesendā, un viņas teksts sastāvēja tikai no diviem vārdiem: „Uz priekšu!“

Golda labprāt būtu gribējis zināt šīs telegrammas saturu, ko Bells nosūtīja savas kāzu dienas rītā. Bet Komstoks Bells ātri salocīja lapiņu, un līdz ar piecšiliņu naudas gabalu pasniedza to viesmīlim.

— Liekat to tūlīn nosūtīt un pasniedzat rēķinu.

Brīdi vēlāk viņi izgāja no viesnīcas un kājām devās uz tuvējo baznīcu.

Atskaitot baznīcas apkopēju un ķesteri, baznīcā nebija neviena cilvēka, un viņu soļi dobji atbalsojās tukšajā telpā.

No sakristejas iznāca garīdznieks. Vienkāršos vārdos, it kā mazliet steigdamies, viņš izdarīja laulāšanas ceremoniju, un Verita sajuta pirkstā šauru zelta stīpiņu, kas viņas likteni uz mūžu saistīja ar Komstoka Bella dzīvi. Parakstījušies laulību grāmatā un atalgojuši baznīcas apkalpotāju, kas bija viens no laulības lieciniekiem, mistris un misters Belli Golda pavadībā atstāja baznīcu.

Bells ielūkojās pulkstenī.

— Mums atliek vēl stunda laika, — viņš sacīja. — Bagāža taču jau nosūtīta piestātnē?

Verita pamāja ar galvu.

Bells laipni uzsmaidīja tai.

— Turpmāk es saukšu tevi Veritu — tev taču nekas nebūs pretim?

— Es jau pati gribēju tevi par to lūgt, — viņa vienkārši atbildēja.

Vensvorss Golda ieinteresēts sekoja viņu sarunai, domās vēlreiz salīdzinādams šo neparasto pāri: viņš — cilvēks ar milzīgu bagātību un redzamu stāvokli Londonas augstākā sabiedrībā; viņa — nabaga nepazīstama meitene, kurai nav nekādu sakaru ar to sabiedrību, pie kādas pieder viņas vīrs. Viņi sarunājās savā starpā kā divi cilvēki, kas tikai pirms pusstundas iepazinušies, un kuriem nav nekādu kopēju interešu, kas tos vienotu.

Pēkšņi Goldam iekrita prātā dīvaina doma: kā gan

viņa tik īsā laikā paguvusi sakārtot savu pūru? Bet Bella turpmākie vārdi pilnīgi izkļiedēja viņa šaubas.

— Visu, kas tev vajadzīgs, tu varēsi iegādāties Parīzē.

— Man vajadzēs ļoti maz, — viņa mierīgi atbildēja.

— Es lieku priekšā mazliet pastaigāties parkā, lai kaut kā saīsinātu atlikušo laiku, — Bells sacīja. — Jūs taču pavadīsat mūs, mister Gold?

Golds jau gribēja smalkjūtīgi atvainoties ar kādu steidzamu darbu un atvadīties, lai netraucētu jaunā pāra vientulību, kad Bells negaidot izjauca šo viņa nodomu.

— Mums būtu ļoti patīkami, ja jūs paliktu kopā ar mums līdz pat vilciena atiešanai. Mēs ar Veritu ļoti priecātos par to.

Kāds auto viņus noveda Redžent-parkā. Pastaigājoties viņi runāja par visādām mazsvarīgām lietām, ne ar vārdu nepieminot Bella turpmākos nodomus. Pamazām Bells kļuva arvienu nemierīgāks un nervozāks, un pēkšņi griezās pie detektīva ar negaidītu jautājumu:

— Helders jums laikam jau stāstīja, ka esmu nodevis Villetu?

Golds bija pilnīgi pārsteigts. Viņš nespēja saprast, kā gan Bells varējis dabūt to zināt.

— Jā, ko tamlīdzīgu viņš gan stāstīja, — viņš atzinās. — Bet es npiegriežu nekādas vērības tam, ko saka Helders.

— Šajā gadījumā viņš runājis patiesību, — Bells mierīgi sacīja. — Es tiešām nodevu Villetu, bet man ir svarīgi iemesli to darīt.

— Vai viņš jau apcietināts?

— Vēl nē. Es iekārtoju tā, ka viņa arests notiks tikai pēc tam, kad būšu jau atstājis Angliju.

Goldam viņa vārdi izlikās pārāk cietsirdīgi; tie nemaz nesaskanēja ar Bella citkārt maigo un laipno izturēšanos pret citiem cilvēkiem. Viņš jutās nepatīkami vilies savās draudzības jūtās pret šo miljonāru, kurš ar vieglu sirdi nodeva policijas rokās savu senāko biedru, bet pats aiceļoja, lai aiztaupītu sev katras nepatīkšanas.

— Pricējies, ka pateicāt man to, — viņš vēsi atbildēja.

Komstoks Bells viņu cieši uzlūkoja, un viņa nopietnais skats liecināja, ka tas nojauš Golda nepatīkamo sajūtu.

— Un tomēr es jūs lūdzu nedomāt par mani ļauni, — viņš piebilda.

Klusēdami viņi sasniedza Viktorijas piestātni. Jau najam pārim bija rezervēta atsevišķa nodaļa pirmās klases vagonā.

Pēdējās minūtes pagāja nenozīmīgās sarunās. Beidzot vilciens sāka lēni kustēties.

— Uz redzēšanos! — Golds sacīja, sniegdams Bellam roku.

Bells to cieši paspieda.

— Mēs taču vēl redzēsimies?

— Es to noteikti ceru, — Bells atbildēja.

Atsveicinājies arī no Veritas, Golds palika uz perona stāvam, un domīgi nolūkojās pakaļ aizejošam vilcienam, kamēr vien tas vēl bija saredzams.

— Pavisam neikdienišķas kāzas! — viņš pie sevis norūca.

Pagriezies uz iešanu, viņš tikko neuzskrēja virsū Helderam, kas stāvēja dažus soļus no viņa.

Goldš uzmeta tam nicinošu skatu.

— Ja es nezinātu, ka jūs esat smalkjūtīgs un godprātīgs cilvēks, — viņš sacīja, un viņa balsī bija dzirdama dzelīga ironija, — tad varētu iedomāties, ka esat gribējis mūs izspiegot.

Helders pasmaidīja.

— Un tā arī būtu svēta patiesība, — viņš vaļsirdīgi atzinās. — Es gribēju jūs novērot. Komstoka Bella laulība mani interesē tikpat, cik jūs, bet — vai nu ticat, vai nē — es pats nevaru izskaidrot, kamdēļ tas tā ir.

— Tas mani visaugstākā mērā pārsteidz, — detektīvs salti atbildēja. — Jūsu šķiras cilvēki nekad nedara nekā, ja tiem nav sevišķu iemeslu.

Helders iesmējās.

— Mana izturēšanās šajā gadījumā var tikt uzskatīta kā pavisam ārkārtīga parādība.

Viņš labprāt būtu vēl ilgāk pakavējies kopā ar Goldu, bet Amerikas sūtniecības detektīvs tam lika nepārprotami nojaust, ka vēlās palikt viens.

Goldš negāja tieši uz klubu, jo zināja, ka tur nenovēršami nāksies satikties ar Helderu. Viņš devās uz savu dzīvokli, kur sagatavoja kādu ziņojumu Vašingtonas valdībai.

Kad viņš vēlāk ieradās klubā, viņu tur sagaidīja divas telegrammas. Tās abas bija no Bella. Viena bija nodota Doverā, un tajā jaunais pāris sūtīja savus sveicienus. Otrā telegramma bija izsūtīta no Kalē pulkstens trijos, un viņas saturs ļoti pārsteidza Goldu: „Apmeklējiet rīt Parkeru — šodien viņš atvaļinājumā — un pasakāt, lai pāradresē manu pastu, kā viņam jau teikts.

Goldš nolika telegrammu sev priekšā uz galda. Kamdēļ Bells nebija telegrafējis tieši Parkeram? Un kā gan viņš, kas citkārt bija tik uzmanīgs un apdomīgs, jau iepriekš nebija šo lietu nokārtojis?

Detektīvs pasmaidīja.

— Nu, laikam jau tam tā vajaga būt, ka iemīlējies cilvēks aizmirst nokārtot tādus sīkumus, — viņš nodomāja.

Paēdis, viņš ķērās pie vēstulēm, kas tam bija atsūtītas no sūtniecības. Tās nebija visai patīkamas; tomēr Goldš izlasīja viņas ar filozofisku mieru, neievērodams dažus sevišķi asus izteicienus.

Netāļ no viņa sēdēja Helderš, šķietami iedziļinājies kādas avīzes lasīšanā. Tomēr Goldš zināja, ka tā bija tikai izlikšanās no Helderš puses, lai tas netraucēts varētu viņu novērot. Ko īsti šis Helderš gribēja no viņa? Tas nebija cilvēks, kurš veltī zaudētu laiku savas ziņkāres apmierināšanai.

Goldš nesteigdamies piecēlās un piegāja pie viņa.

— Domāju iziet mazliet pastaigāties — vai nenāksat līdzī? — viņš jautāja.

— Labprāt, — Helderš piekrita, ātri pieceldamies.

Golds bija atcerējies, ka nākamā dienā tam norunāta kāda satikšanās, un ka viņam varbūt neatliks laika uzmeklēt Parkeru. Iebāzis Bella telegrammu aploksnē, viņš uzrakstīja uz tās Parkera vārdu. Tas bija labs iemesls, lai pastaigājoties aizietu līdz Kedogen-skveram un iemestu aploksnī Bella nama vēstuļu kastītē.

Klusēdami viņi kopā izgāja no kluba.

— Es gribu jums atklāti ko jautāt, — Golds sacīja, — un ceru saņemt no jums tikpat atklātu atbildi.

— Tas jau izklausās visai daudzapsološi. Es tomēr papūlēšos izpildīt jūsu vēlēšanos. Ko īsti jūs gribat zināt?

— Kamdēļ jūs tik ļoti interesējāties par Komstoka Bella aizceļošanu?

— Mani interesē visi cilvēki.

— Taču ne tik lielā mērā, lai viņu dēļ jums kavētu savu laiku. Es pazīstu jūs ļoti labi. Aiz jūsu intereses par Komstoku Bellu slēpjas kas tāds, ko es vēl nesaprotu.

Brīdi viņi klusēdami soļoja līdzās.

— Jūs esat viņa draugs, un es negribētu runāt par lietām, kas jums varētu būt nepatīkamas, — Helders beidzot atsāka.

— Vēl nepatīkamāk man ir tas, ka jūs vienmēr runājat tikai netiešiem aizrādījumiem, nekad neizteikdamies klaji.

— Nu, labi, es jums pateikšu, — Helders pēc īsas vilcināšanās atbildēja. — Man liekas, ka Komstokam Bells ir nekrietns un viltīgs blēdis.

— Un tas ir viss? — Golds vēsi jautāja.

— Vai ar to vēl nepietiek?

— Vienīgi tas, ka jūs viņu uzskatāt par viltīgu blēdi, ir pārāk nepietiekošs pierādījums, lai arī mani pārliecinātu par to. Ja tiktu notiesāts katrs cilvēks, par kurū mēs tikai domājam, ka tas pastrādājis kādu noziegumu, tad Anglijā drīzi vien pietrūktu cietumu. Vai nekā no teiktāka nevarat man pateikt?

— Lai varētu būt drošs par savu brīvību, viņš nodevis savu senāko biedru, — Helders nopietni atbildēja.

Detektivs pasmaidīja.

— Īstais iemesls jūsu naidam pret Bellu gan laikam būs tas, ka viņš kaut ko nepatīkamu zina par jums, un tamdēļ jums nebija miera, pirms pats savām acīm nepārlicinājāties par viņa aizbraukšanu.

Bija jau pārāk tumšs, lai Golds varētu redzēt, ka Helders pie šiem vārdiem nosarka.

— Tās ir ļoti dīvainas aizdomas!

Viņi bija sasnieguši Kedogen-skveru. Tuvojoties Bella namam, Golds izņēma no kabatas aploksnī ar telegrammu.

— To man jāiesniedz vēstuļu kastītē, — viņš sacīja. — Tas ir kāds Bella rīkojums viņa sulainim.

Bella nama viesistabas logs atradās ielas pusē, tā kā pa to varēja redzēt katru, kas ienāk namā, vai iziet no tā.

— Uz kāpēm stāv kāds cilvēks, — Helders pēkšņi sacīja.

Golda pacēla galvu.

Pie nama durvīm tiešām stāvēja kāds jauneklis. Acīmredzot, viņš tikai nupat bija atnācis, jo viņa roka patreiz pūlējās sataustīt zvana podziņu.

— Vai jūs esat misters Kamstoks Bells? — viņš jautāja Goldam.

Detektivs iesmējās.

— Nē, misters Bells ir aiceļojis.

— Varbūt jūs esat viņa draugs? — jauneklis turpināja jautāt.

— Nesaprotu, kamdēļ jums vajaga to zināt, — Golds paraustīja plecus.

Svešais pasniedza viņam savu vizītkarti.

— Mans vārds ir Džeksons — esmu „Post“ žurnāla līdzstrādnieks. Mēs zinām, ka misters Bells šorīt salaulājies.

Golda iemeta aploksnī ar telegrammu vēstuļu kastīnā.

— Nu, labi, — viņš smaidīdam atbildēja. — Galu galā varu pateikt jums visu to pašu, ko jūs būtu dzirdē-

jis no mistera Bella. Šorīt viņš salaulājās, un tieši no baznīcas devās kāzu ceļojumā.

— Varbūt pateiksāt man arī tās dāmas vārdu — galu galā tā taču ir mana ziņojuma galvenā daļa. — reportiers smaidīdams piezīmēja. — Jūs taču zināt, cik ļoti mūsu publika interesējās par miljonāriem, un sevišķi par viņu kundzēm.

Golds mirkli vilcinājās. Beidzot viņš tomēr atzina, ka nav nozīmes liegties, jo Veritas vārdu taču viegli varēja dabūt zināt tajā baznīcā, kur laulība bija noslēgta.

— Viņš apprecēja miss Veritu Mepl.

Reportiers klusu iesvīlās.

— Tā taču nav tā vīra brāļameita, kuŗu..?

Golds pamāja ar galvu.

— Bet visu to lietu jūs savā ziņojumā varat mierīgi piemirst, mans dēls.

Žurnālists noglabāja piezīmju grāmatiņu atpakaļ kabatā.

— Man ir pārāk laba atmiņa, lai aizmirstu miss Mepl, — viņš sacīja. — Es redzēju viņu todien, kad viņas krusttēvs bija tik noslēpumainā kārtā nozudis.

Visa šī saruna norisinājās nama durvju priekšā. Helderis, kas bija palicis lejā, nepacietīgi soļoja turp un atpakaļ pa trotuāru, gaidīdams sarunas beigas.

— Ļoti pateicos par jūsu laipnību, — reportiers sacīja, pagriezdami uz iešanu, bet Helderā pārsteiguma pilnais sauciens tam lika apstāties.

Stingu skatu Helderis lūkojās viņam garām uz viesistabas logu.

— Redzat — tur! — viņš klusu iesaucās.

Sekojojot viņa skatam, Golds sastinga aiz pārsteiguma.

Aiz loga, ar šausmu un izbailu izteiksmī sejā, stāvēja Verita Bell, kas vēl šorīt bija saukusies Veritas Mepl vārdā.

Neredzošu skatu viņa lūkojās ārā uz ielu. Kādas laternas gaisma krita tieši viņas mulsajā sejā. Viņas lūpu kaktiņi bija lejup noslīguši, un visa seja izteica bezgalīgas skumjas. Piere tai bija saņaukta dziļās grumbās.

Mirkli viņa stāvēja pie loga, it kā aizmirsusi visu pasauli. Tad pēkšņi tā, kā likās, pamanīja ārpusē stāvošos cilvēkus, un ātri pazuda istabas tumsā.

13

— Vai redzējāt? — Helders ar pūlēm izdabūja pār lūpām. Šī parādība, kā likās, bija viņu ārkārtīgi pārsteigusi. Arī Golds elpoja straujāk, un auksti sviedri izspiedās viņam uz pieres. Bija kas neticams un pārdabīgs šīs sievietes parādībā, kuŗu viņš bija domājis atrodamiem viņpus jūras, vismaz trīssimts vai vairāk jūdžu attālumā no Londonas.

Brīdi viņš vilcinājās, itkā gribētu doties atpakaļ pie durvīm, bet jau nākamā acumirkli atmata šīs domas. Galu galā, kas viņam tur bija daļas, kaut Veritas šausmās un izbailēs sastingusē seja liecināja, ka vajāga būt notikušam kam ārkārtējam.

Pēkšņi viņš atcerējās laikraksta pārstāvi.

Džeksons klusēdams bija visu novērojis, un Golds redzēja, kā viņa acis uztraukumā mirdzēja. Nevienu medību suni, kas saodis svaigas pēdas, nevar pielīdzināt reportieram, kuŗš atradis negaidīti labu materiālu sava laikraksta ziņojumam. Golds saprata, ka šeit vairs nevar līdzēt nekādi iebildumi.

Tomēr viņš uzlika roku žurnālistam uz pleca.

— Mister Džekson, tā ir lieta, kuŗa nedrīkst nonākt avīzes slejās. Komstoks Bells ir mans draugs, un es esmu pārliecināts, ka viņa kundzes negaidītā atgriešanās Londonā izskaidrosies ļoti vienkārši.

— Protams, — reportiers piekrita ar tādu gatavību, kas Goldu padarīja vēl nemierīgāku.

Dažreiz ir iespējami piekukuļot visgodīgākos cilvēkus — pat citkārt tik nepiekukuļojamā Londonā; vajāga tikai zināt, no kuŗas puses katrā atsevišķā gadījumā pieiet. Bet nekad vēl nevienam nav izdevies uzpirkt reportieri, kas saodis sensāciju savam laikrakstam.

Golds izvēlējās citu ceļu.

— Mistērs Komstoks Bells ir ļoti bagāts cilvēks, — viņš ar uzsvāru sacīja. — Jūsu paša labā es gribu aizrādīt, ka viņš katrā ziņā spers visstingrākos soļus pret katru, kas mēģinātu kaitēt viņa godam.

— Bez šaubām, to viņš darītu, — reportiers pēc iespējas godbijīgāki piekrita. — Esat pārliecināts, ka es prātīšu sastādīt savu ziņojumu tik vieglā un neaizskarošā tonī, ka viņam nebūs ne vismazākā iemesla apvainoties.

Atsveicinājies ar vieglu galvas pamājienu, viņš ātri devās prom, un Golds saprata, ka nebūtu nekādas nozīmes viņu vēl ilgāk atrunāt no nodoma, no kura tas ne par ko neatkāptos.

Abi amerikāņi sāka soļot atpakaļ pa to pašu ceļu, kur bija nākuši. Vismaz desmit minūtes neviens no viņiem nerunāja ne vārda.

— Ko tas viss lai nozīmē? — Helders beidzot pārtrauca klusumu. — Tur taču slēpjas kāds noslēpums! Es pazīstu Komstoku Bellu — viņš ir spējīgs uz visu. Bet gan jau es atrisināšu šo lietu!

Viņš gribēja doties prom, bet Golds to satvēra pie rokas.

— Kurp tad jūs tā steidzaties? — viņš stingri noprasīja.

— Es tūliņ iešu uz policiju.

— Varat aiztaupīt sev šīs pūles, — Golds mierīgi atbildēja. — Es pazīstu presi, un arī caur viņu policija vēl diezgan laikus iegūs visas ziņas, kādas vien tai vajadzīgas. Un kamdēļ gan dot laikrakstiem vēl vairāk iemesla ieinteresēties par mīstriešu Bell negaidīto atgriešanos?

Viņš runāja ļoti noteikti, un Helders skaidri saprata draudus, kas skanēja viņa balsī.

— Nezinu, ko jūs ar to domājat, — viņš izvairīdamies piezīmēja.

— To jūs dabūsat zināt jau tuvākās dienās. Neraizējaties par to, ko Komstoks Bells dara savas glābšanas labā, bet parūpējaties labāk pats par savu ādu!

— Ko jūs ar to gribat teikt?

— Lai jūs rūpējaties pats par savu drošību, — Golds atkārtoja, uzsvērdams katru vārdu.

Helders uzmeta detektīvam naida pilnu skatu.

— Gold, — viņš caur zobiem nošņāca, — es zinu, ka jūs esat detektīvs. Bet ja jūs iedrošināsaties stāstīt par mani ko tādu, kas varētu kaitēt manam godam, tad es parūpēšos, lai jūs tiktu izslēgti no visiem Londonas klubiem.

Golds iesmējās.

— Es zinu, ka jūs esat naudas viltotājs, — viņš mierīgi sacīja. — Esmu gandrīz pārliecināts, ka jūs piederat pie tās bandas, kas patreiz visas Savienotās Valstis pārplūdina ar viltotām piecdolāru zīmēm. Saku jums gluži atklāti, ka man vēl nav nekādu tiešu pierādījumu pret jums; bet tikpat atklāti arī apgalvoju, ka ātrāk nepalikšu mierā, pirms nebūšu ieguvis nepieciešamos pierādījumus, lai iesēdinātu jūs aiz restēm. Man ir aizdomas, ka jūsu drukātava šropšairā ir tikai maskota viltotās naudas spiestuve, kur to izgatavo milzīgos daudzumos. Tā, nu jūs zināt visu, ko es par jums domāju, un varat rīkoties turpmāk, kā atzīstat par labāku.

— Bet jums taču nav pierādījumu, — Helders dzēlīgi sacīja.

— Pierādījumi! — Golds rūgti iesmējās. — Vai domājat, ka gadījumā, ja man tādi būtu, es ar jums vēl sarunātos citādi, kā vienīgi caur cietuma restēm?! Bet nepriecājaties — gan būs arī pierādījumi.

Viņi bija apstājušies zem kādas laternas. Golda seja bija nobālusi aiz uztraukuma un dusmām par savu neprātīgo rīcību. Līdz šim viņš nekad vēl nebija ļāvies tiktālu aizrauties, lai priekšlaikā biedinātu savu pretinieku. Bet viņš juta, ka viņa nervi bija galīgi beigti. Priekšniecība, kurai viņš tik ilgi bija uzticīgi kalpojis, bija atrakstījusi tam ļoti nepatīkamas vēstules, un pēdējie notikumi to bija galīgi nogurdinājuši.

— Nu es zinu jūsu patiesos nodomus, — Helders lēni sacīja, — un pratišu spert nepieciešamos soļus sevis aizstāvēšanai.

Golds pamāja ar galvu.

— Ir arī pēdējais laiks to darīt. Kas attiecas uz mīstris Bell, tad, ja vien vēlaties, varat arī griezties policijā. Tomēr jūsu paša interesēs es jūs biedinu no liekas pārsteigšanās šajā lietā!

Viņi izšķīrās, un Golds turpināja ceļu viens, klusībā lādēdams savu nesavaldību un nevajadzīgo vaļsirdību pret Helderu. Viņš bija izvēlējis neīsto ceļu. Viņam būtu vajadzējis uzdot policijai pārmeklēt šropšairas spiestuvi, pirms vēl Helderam varēja rasties kādas aizdomas. Bet nu bija par vēlu. Tagad vajadzēja no jauna uzsākt tās slepenās vietas meklēšanu, no kurienes viltotā nauda tika izsūtīta.

Pamazām viņa domas pievērsās Bellam un Veritai, un pēkšņi viņš atcerējās, ka viņa paša sulainis reiz bija izteicies, ka esot pazīstams ar Parkeru.

Mājās pārgājis, viņš tūlīt pazvanīja sulainim.

— Kol, — viņš sacīja, kad tas bija ienācis, — vai jūs nepazīstat Parkeru, mīstera Komstoka Bella sulaini?

— Jā gan, ser, mēs esam labi draugi.

— Mīstera Bells viņam devis uz šodienu atvaļinājumu; kā jums šķiet — kur viņu tagad varētu sastapt?

— Tūlīt pat? — Kols izbrīnā jautāja.

— Jā, vēl šonakt.

— Jādomā, ka viņš būs aizgājis pie savas māšas, jo Londonā viņam citu tuvinieku nav.

— Kur viņa dzīvo?

— Dalstonā, ser. Man ir viņas adrese.

Viņš izgāja, un mirkli vēlāk atgriezās ar papīra strēmelīti, uz kuŗas bija atzīmēta Parkera māšas adrese. Golds jau bija izdomājis savu plānu. Viņš iemeta skatu zīmītē.

— Pieņemat auto, aizbrauciet turp un mēģiniet tūlīt atvest Parkeru pie manis. Ja viņa tur nav, tad papūlaties to uzmeklēt, un ņemat līdzi, lai cik vēls arī nebūtu.

— Būtu labi, ja izdotos visā drīzumā noskaidrot šo lietu, — Golds nodomāja, kad Kols bija izgājis. — Rīt jau visās avīzes kliegs par šo gadījumu.

Viņš mēģināja lasīt, bet no katras lappuses tam lūko-

jās pretim Veritas šausmās pārvērstā seja, kādu tas to bija redzējis Bella nama ēdamistabas logā. Viņš nolika grāmatu un nemierā sāka staigāt pa istabu.

No pārdomām viņu iztraucēja ārdurvju troksnis, kas ziņoja par Kola atgriešanos. Golds izgāja vestibilā. Parkers, kas bija ģērbies savā labākajā uzvalkā, viņu sveicināja.

— Vai jums ir mistera Bella nama atslēga? — Golds jautāja.

— Jā, ser.

— Tad braucāt man tūlī līdzī.

— Vai kas noticis? — Parkers iztrūcies jautāja.

— Nē, nekas sevišķs, — detektīvs nepacietīgi atbildēja. Viņš neieskatīja par vajadzību stāstīt šim cilvēkam visu patiesību.

Bija jau sen pāri pusnaktij, kad auto noveda viņus Kedogen-skverā. Parkers atslēdza nama durvis.

— Acumirkli, ser, — viņš sacīja, uzgriezdams ēlektību.

— Vispirms uzkāpjat augšā un pieklaувējat pie mistera Bella durvīm.

— Bet, ser...

— Darāt, kā jums sacīts, — Golds viņu skarbi pārtrauca.

Parkers paklausīja, un devās augšup pa kāpēm. Mirkli vēlāk viņš atgriezās.

— Vai bijāt mistera Bella istabā?

— Jā, ser.

— Vai tur kāds ir?

— Nē, ser, tur nav neviena.

— Kas šī par istabu? — Golds jautāja, norādīdams uz kādām durvīm.

— Tā ir viesistaba.

— Atverat durvis.

Durvis nebija aizslēgtas.

— Tas taču dīvaini, — Parkers piezīmēja.

— Kas ir dīvaini? — Golds ātri iejautājās.

— Kad es atstāju namu, šīs durvis bija aizslēgtas.

— Vai bez jums vēl kādam ir atslēga no tām?

— Tikai misteram Bellam. Visas durvis ir apgādātas ar amerikāņu „Yale“ atslēgām, kas tik veikli pierīkotās, ka nezinātājs nemaz nevar atrast atslēgas caurumu.

Golds rūpīgi aplūkoja durvis. Ap to vietu, kur atradās tikko saskatāmais atslēgas caurumiņš, rožu koka pulējumā, bija redzami viegli ieskrābājumi.

Golds atvēra durvis, iegāja istabā un uzdedza gaisu. Istabā neviena nebija...

Detektīvs dziļi ievilka elpu caur degunu.

— Vai jūs nekā nesaožat, Parker?

— Jā, šeit tiešām ir kāda savāda smarša.

Istabas gaiss vāji smaršoja pēc vijolītēm.

Golds vērīgi aplūkoja visu telpu. Visas lietas stāvēja savās parastās vietās. Trauksmes zvani pie logiem nebija aizskārti. Bet uz palodzes viņš ieraudzīja kādu mazu, plakānu priekšmetu. Viņš paņēma to un iebāza kabatā. No pirmā acu uzmetiena, viņš redzēja, ka tas ir ādas futlāris, kādus Kuka ceļojumu birojs izsniedz saviem klientiem braucāmo biļešu uzglabāšanai. Golds zināja, ka biļetes ceļojumam uz Vīni Bells bija iegādājies Kuka birojā.

Nama pārmeklēšana nedeļa nekādu panākumu. Visas istabas bija tukšas, un mīstis Verita Bell bija pazudusi bez pēdām.

— Man šķiet, ka ar to pietiek, Parker, — Golds sacīja, pabeidzis nama aplūkošanu.

— Vai nekas nav zudis? — Parkers, kas arvien vēl baidījās, ka varētu būt notikusi ielaušanās, nedroši iejautājās.

— Nē, par to nav ko uztraukties — nekas nav nozagts.

Golds devās atpakaļ uz savu dzīvokli. Viņš cerēja, ka Verita pa to laiku būs apmeklējusi viņu. Bet no sulaņa tas dabūja zināt, ka neviens nav bijis.

Dzīvoklī viņš atrada tikai priekšā kādu telegrammu un steidzamu vēstuli. Viņš bez kavēšanās atplēsa vēstuli, cerēdams, ka tā ir no mīstis Bell. Bet to rakstīja Skot-

lend-Jarda galvenais inspektors Greisons, un tās saturs bija ļoti īss:

— Šovakar pulkstens vienpadsmitos apcietinājām Villetu.

Golds pamāja ar galvu. Viņš bija lūdzis paziņot tam visu, kam bija kāds sakars ar šo noslēpumaino Villetu.

Telegrammas saturs bija daudz svarīgāks. Viņa departamenta šefs Vašingtonā telegrafēja:

„Bez kavēšanās ierodāties Vašingtonā. Nepieciešamas personīgas pārrunas. Braucat ar „Turaniku“.

Golds pusbalsī lādējās. „Turaniks“ atgāja jau otrā dienā. Visa nakts viņam pagāja sakrāvājoties, un pulkstens sešos rītā viņš atstāja Londonu.

* *
*

Helders vēl sēdēja klubā, kad kāds no viņa aģentiem pa telefonu paziņoja tam par Villeta apcietināšanu.

Viņš sēdēja kādā ērtā krēslā, rakstāmistabā, kad kluba viesmīlis tam pasniedza telegrammu, kas pirms divām stundām bija izsūtīta no Ņujorkas. Helders to atplēsa un izlasīja:

„Steidzami. Izbraucat ar tvaikoni „Turaniku“ uz Ņujorku.“

Telegrammu bija parakstījis kāds cilvēks, kuŗa uzacīnājumu viņš nekādā ziņā nedrīkstēja atstāt neievērotu. Tamdēļ viņš bez kavēšanās devās uz savu dzīvokli, lai sakārtotu visu ceļojumam nepieciešamo.

Un otrā rītā Golds Kestonas piestātnē sastapa cilvēku, kuŗu tas patreiz vismazāk vēlējās redzēt. Viņi abi pārbrauca okeanu, ceļā neizmainījuši savā starpā ne vārda.

* *
*

Kamēr Golds ar Helderu Amerikā kārtoja katrs savas darīšanas, visa Londona velti pūlējās atrisināt jautājumu: kur palikuši misters un mīstis Bell?

„Post“ žurnāls treknēm burtiem iespieda šo jautājumu laikraksta priekšpusē, un vēlreiz atkārtoja to mazākiem burtiem kā virsrakstu, veselu sleju garām ziņojumam.

Laikraksts apzīmēja šo gadījumu par visai dīvainu un noslēpumainu parādību; jā, viņš pat atklāti nosauca to par aizdomīgu. Starp rindiņām nenācās grūti izlasīt aizdomas, ka viss tas ir tikai maldināšana. Ziņotājs lika saprast, ka Komstoks Bells ar kundzi droši vien slepeni atgriezušies Londonā, lai šeit klusībā pavadītu savu medus mēnesi. Tika izteikta arī cerība, ka jaunajam pārim nebūs gadījies nekas ļauns.

Bet pamazām avīzes kļuva drošākas, jo viņu ārzemju korespondenti velti bija nomeklējušies jaunsalaulātos pa visu kontinentu.

Kur gan varēja būt palicis misters Komstoks Bells?

Viņa draugi uzskatīja to par asprātīgu joku no viņa puses, bet „Post“a konkurences laikraksts pat ironizēja, ka Džeksons ar nolūku pārskatījies, lai iegūtu savam laikrakstam sensāciju. Lai pierādītu savu taisnību, jaunais reportiers gribēja atrast tos divus kungus, kas kopā ar viņu bija redzējuši Veritu Bell pie viesistabas loga; tomēr viņam izdevās izdibināt tikai to, ka arī tie abi aizbraukuši no Londonas.

Sestā dienā pēc uztraucošā ziņojuma parādīšanās, „Post“ žurnāla redakcija saņēma ar mašīnu rakstītu vēstuli, kas bija nosūtīta Lucernā. Vēstule bija rakstīta uz Svicerhof-viesnīcas blankas, un tās saturs bija sekošs:

„Ļoti godāts kungs!

Ar lielu interesi, bet arī lielā izbrīnā, mēs izlasījām jūsu līdzstrādnieka rakstu, kurā tas lauza galvu par jautājumu, kur gan mēs varot pavadīt sa-

vu medus mēnesi. Mēs nekādi nespējam saprast, kādā ziņā mūsu ceļojums varētu interesēt atklātību.

Būsim jums ļoti pateicīgi, ja turpmāk vairs neapgrūtināsat mūs ar tamlīdzīgiem atklājumiem un atstāsat mūs pilnīgi mierā, uz ko mums ir tādas pat tiesības, kā katrai citai privātpersonai. Mēs sagaidām, ka jūs to darīsat zināmu mūsu daudzajiem draugiem Londonā. Tā kā jūs tik ļoti rūpējāties par mūsu labklājību, tad varam jums noteikti apgalvot, ka vispatīkamāko pakalpojumu mums jūs izdarītu caur to, ka pilnīgi klusētu par mums un mūsu ceļojumu. Ceru, ka šo mūsu vēlēšanos ievērosat.“

Zem šīs vēstules stāvēja Komstoka Bella faksimiles zīmogs, kā arī Veritas Bell pašrocīgs paraksts.

„Post“ žurnāla galvenais redaktors nodeva šo vēstuli galīgi dūšu zaudējušam Džeksonam, pievienodams tai dažus iznīcinošus vārdus par jaunā reportiera spējām, un nežēlīgi lādēdamies.

— Jūsu ziņojums nostādījis mūs visai patīkamā situācijā! Nu mēs visi paliekam par muļķiem!

Džeksons bija pietiekoši gudrs, lai klusēdam panestu negaisu.

Redaktors pazvanīja, un kad kabinetā ienāca sekretārs, viņš pasniedza tam saņemto vēstuli.

— Iztaisāt no tās kādū rakstiņu! Aizrādāt, ka mēs tagad varam pilnīgi apmierināties, jo misters un mistris Bell ir spīgti un veseli, un ka viņu nozušana noskaidrojusies visvienkāršākā kārtā...

— Bet vai tomēr nebūtu ieteicams, — Džeksons viņu pārtrauca, — vispirms pieprasīt mūsu speciāлкоrespondentam Lucernā, vai šis pāris tur tiešām dzīvo norādītajā viesnīcā?

Galvenais redaktors kļuva vēl niknāks.

— Nesaprotu, kamdēļ mēs lai vēl izšķiestu laiku un pūles šīs lietas dēļ, — viņš ar uzsvaru sacīja. — Ja viņi dabūtu zināt, ka mēs tos izspiegojam, šī lieta varētu kļūt mums visai nepatīkama. Tagad pulkstens ir astoņi, pēc

Šveices laika jau deviņi. Tā tad jāšaubās, vai atbilde vēl pienāktu pirms numura izlaišanas.

— Bet tomēr varētu pamēģināt...

Pulkstens vienpadsmitos un trīsdesmit minūtēs, otrais redaktors no jauna ienāca sava priekšnieka kabinetā.

— Tiešām žēl, ka Bellu noslēpumainās nozušanas lieta nu ir galīgi izsmelta, — viņš iesāka, nosēzdamies krēslā pretim šefredaktoram. — Taisni kā apburtas — šodien mums nav nevienas sensācijas, ko varētu likt laikraksta priekšpusē!

— Esmu par to jau domājis. Vai Old-Beilijas tiesā nav nekā interesanta?

— Tikai daži niecīgi gadījumi, — otrais redaktors atbildēja. — Kāds Villets tika tiesāts par piecdesmitmārču banknotes viltošanu.

— Nu, redzat — tas jau lieliski! Vai tad no šīs lietas nekā nevarat iztaisīt?

Otrais redaktors skumji atkratīja galvu.

— Tas noticis jau pirms desmit gadiem, un vainīgais vaļširdīgi atzinās. Bez tam noziegums pastrādāts Parīzē, un viltota tikusi tikai viena banknote.

— Kāds bija spriedums?

— Viens gads pārmācības namā.

— Pag', — šefredaktors pēkšņi ko atcerējās. — Vai tas nebija toreiz, kad daži jauni studenti bija nodibinājuši tā saukto „Noziedznieku klubu“?

Sekretārs pamāja ar galvu.

— Bet tiesas sēdē par to nebija runas, un tamdēļ arī mēs nevaram to pieminēt avīzē. Man šķiet, ka mums atliks vienīgi parlamenta sēdi padarīt par dienas jautājumu.

Šajā acumirkļī redakcijas zēns ienesa un pasniedza otram redaktoram kādu telegrammu. Rūpīgi to izlasījis, viņš pasniedza to šefam.

— Hm, — tas norūca. — Tas tiešām ir ārkārtīgi dīvaini!

Telegrammas saturs bija šāds:

— Ne misters, ne mistris Bell nav Lucernā redzēti; ne viņš, ne viņa nekad nav dzīvojuši Svicerhofas viesnīcā.

Brīdi abi redaktori klusēja, nesaprašanā uzlūkodami viens otru.

— Kas to telegrafē? — šefredaktors beidzot jautāja.

— Viens no mūsu redakcijas locekļiem pavada Lucernā savu atvaļinājumu. Man šķita, ka šajā gadījumā ir labāk nesaistīties ar vietējo korespondentu.

Šefredaktors pazvanīja.

— Pasaucať misteru Džeksonu, — viņš sacīja ienākušajam zēnam. Tad viņš no jauna pievērsās savam palīgam: — Lai Džeksons pat šo lietu apstrādā. Tā tad Komstoka Bella nozušana mums tomēr paliek kā galvenā sensācija, un tai vēl ilgi pietiks materiāla.

Ienāca Džeksons, un šefredaktors pasniedza tam telegrammu.

— Iztaisāt no šīs lietas pamatīgu sleju, gaŗu rakstu, bet pasteidzāties!

14

Vensvorss Golds atgriezās Anglijā maija beigās. Viņa Amerikas ceļojums bija izrādījies patīkamāks, nekā viņš iepriekš bija cerējis. Viņa priekšniecība bija pilnīgi atzinusi viņa uzdevuma smagumu, un bija izturējusies pret viņu ļoti laipni. Viņa izaicināšanu uz Vašingtonu bija ierosinājis kāds Baltā nama pieprasījums.

Helderu viņš visu šo laiku nebija redzējis, un tamdēļ arī nevarēja iedomāties, kāds kritisks iemesls bijis Helderu ceļojumam uz Ņujorku. Lielā naudas viltotāju organizācija bija nonākusi stiprā uztraukumā, gandrīz pānikas stāvoklī, jo organizācijas vadonis bija dabūjis noteiktas ziņas, ka bandai draud briesmas, tikt atklātai, ja tā nekavējoties negroza savu līdzšinējo plānu un darba metodes.

Helders izbrauca uz Londonu dažas dienas agrāk par Goldu.

Ceļā uz Angliju Goldam atlika laika vispusīgi pārdomāt Komstoka Bella mīklaino gadījumu. Amerikas laik-

raksti sava pilsoņa nozušanai bija piegriezuši vēl lielāku vērību, nekā Londonas prese, un nepagāja neviena diena, kad Goldam netiktu atgādināts viņa draugs.

Vienīgais, no kā Golds varēja taisīt kādus slēdzienus, bija viņa atradums Bella namā, Kedogen-skverā. Tas bija Kuka ceļojumu biroja mazais ādas futrālis. Abas braucāmās kartes vēl bija veselas, atskaitot abus kuponus no Londonas uz Doveru, un no Doveras uz Kalē, kas bija izplēsti. Pārējās lapiņas, līdz pat Vinei, nebija izmantotas. No šī apstākļa varēja spriest, ka Bells varēja būt atgriezies no Kalē atpakaļ Londonā.

Golds noteikti cerēja, ka Londonā pārbraucis, tas dabūs zināt par Komstoka Bella atgriešanos no kāzu ceļojuma, un bija ļoti pārsteigts, atrazdams savā dzīvoklī kādu pusduci viņa rakstītu vēstuli. Viena no tām bija rakstīta Parīzē, otra Lucernā, trešā Vinē; bet nevienā nebija minēts ne vārda par braucāmo biļešu pazaudēšanu, un ceļotāji taču visvairāk mēdz sūdzēties par šādām mazām nepatīkšanām — arī pat tad, ja tie ir tādi bagātnieki kā Bells. Neraugoties uz savu aso skatu, Goldam nācās atzīt, ka viņš visā šajā lietā nekā nesaprot.

Īsts detektīvs, izpildot savu pienākumu, netaupa ne draugu, ne radu. Un Vensvorss Golds bija detektīvs ar miesu un dvēseli. Viņa taisnīguma sajūta bija ļoti stipri attīstīta, un ja Komstoka Bella vietā būtu viņa paša brālis — arī tad viņš ar tādu pat dedzību būtu ķēries pie šīs divainās blēdības atrisināšanas.

Policijas direktora kapitāna Simonsa vēstule viņu uzacīnāja ierasties tā birojā, Skotlend-Jardā.

Kad Golds iegāja viņa kabinetā, tas piecēlās un piedāvāja amerikānim krēslu.

— Sēstaties, Gold, — viņš sacīja. — Es liku jūs atacīnāt, lai lūgtu jūs nākt mums palīgā atrisināt šī Komstoka Bella gadījumu. Avīzes jau tagad iztaisa no tā briesmu lietas, un viņas kliegstu vēl skaļāk, ja tās zinātu visu to, ko zinām mēs.

Golds domīgi lūkojās logā.

— Es tiešām nesaprotu, — viņš negribēdams sacīja, — kamdēļ šai lietai būtu jāpievērš tik sevišķa uzmanība. Ierēdnis ironiski pasmaidīja.

— Vai jūs šajā gadījumā neatrodat nekā sevišķa?

— Protams, tas ir mazliet dīvains, bet kā jūs to domājāt?

— Vai jūs nevedāt Bella lietu sakarā ar kādu citu, par kuŗu jūs vēl nesen tik ļoti interesējāties?

— Jūs domājāt naudas viltošanu? — Golds pārsteigts jautāja. — Nē — kamdēļ?

— Vispārīgi es nepiegrīžu lielas vēribas anonīmām vēstulēm, — kapitāns domīgi sacīja. — Bet tā vēstule, kuŗu es nesen saņēmu, tik ļoti iedziļinājās visos sīkumos un satura tik daudz patiesu norādījumu, ka nav iespējams to neievērot. Tur izteikti minējumi, kādus nevar izzilēt no rokas.

— Piemēram? — Golds jautāja.

— Vai nav dīvaini, ka abi tie cilvēki, kam bija zināms līdzeklis viltotās naudas atšķiršanai, tik pēkšņi nozuduši? Viens no tiem bija Mepls...

— Un otrs?

— Protams, viņa brāļameita.

— Bet viņa taču...

— Ir ļoti ticams, ka arī viņai zināms noslēpumainā šķidruma sastāvs. Nav taču domājams, ka viņa, dzīvotāja vienā namā ar savu krusttēvu, neinteresētos par tā darbu. Septiņas dienas pēc Mepla pazušanas, Komstoks Bells negaidot apprec Veritu Mepl — meiteni, kam nav nekādu sakaru viņa aprindās.

Golds bija pārsteigts.

— Tas tiešām neizprotami, — viņš piekrita. — Bet varbūt var atrast šim notikumam arī kādu vienkāršāku izskaidrojumu?

— Es vēlētos, kaut tā būtu. Katrā ziņā mums to jāizdibina. Prese prasa, lai mēs noskaidrojam Komstoka Bella un viņa kundzes atrašanās vietu, kā arī to, kādā kārtā mīstis Bell varējusi savas kāzu dienas vakarā at-

rasties kopā ar vīru Parīzē, ja to pašu vakaru jūs esat viņu redzējis Londonā. Tas taču tiesa?

Viņš uzmeta Goldam ātru skatu.

Detektīvs pamāja ar galvu.

— Jā, viņa bija Londonā, — viņš apstiprināja.

Lieta tagad bija jau tiktāl sarežģījusies, ka viņš vairs nedrīkstēja saudzēt Bellu aiz draudzības.

— Tā tad mums ir divi uzdevumi, — policijas priekšnieks atsāka. — Pirmkārt, mums jānoskaidro Veritas Bell atrašanās vieta un, otrkārt, jāatrod viņas pazudušo krusttēvu. Ja tas mums izdotos, tad mēs būtu jau spēruši lielu soli uz priekšu šīs naudas viltotāju bandas atklāšanās, kas uztrauc visu sabiedrību. Es nācu pie slēdziena, ka būtu lietderīgāk, ja mēs turpmāk rīkotos ciešā saskaņā ar jums, jo no jūsu līdzdarbības šajā lietā, es sagaidu ļoti daudz.

Goldš pateikdamies palocījās.

— Protams, arī es darbošos tajā pašā virzienā. Būtu labi, ja jūs varētu nodot manā rīcībā divus no saviem detektīviem.

— Lūdzu — varat dabūt, cik vien cilvēku vēlaties, — kapitāns Simons sacīja. — Vai nemsat viņus tūlīt līdzī, vai arī man jānodod viņiem jūsu rīkojums?

— Vislabāk būtu, ja jūs atsūtītu tos pie manis. Gribu uzdot tiem uzraudzīt kādu Helderu.

— Helderu? — Policijas priekšnieks mazliet sauca pieri.

— Jā, — Goldš mierīgi atbildēja. — Tas ir jūsu anonīmās vēstules autors.

Policijas direktors iesmējās.

— Es gan pirmīt sacīju jums, ka tā ir anonīma vēstule, bet ar to es gribēju tikai aizrādīt, ka tāda viņa ir priekš citiem, jo mani pievilt nav tik viegli. Pateicoties jums, mīster Gold, mans ieskaits par amerikāņu detektīviem tiešām ievērojamā mērā grozījies tiem par labu.

— Tā tad arī jūs esat pārliecināts, ka tas ir Helderu darbs?

Policijas direktors pavādīja savu apmeklētāju līdz durvīm.

— Biju pavisam piemirsis tā cilvēka vārdu, — viņš nevērīgi piezīmēja.

Golds izgāja uz ielas. Viņš jau bija paguvis sastādīt sev noteiktu plānu, un gribēja bez kavēšanās to izvest.

Angļu policijas metodes jau bija gluži labas, tomēr viņš bija pieradis pie citas kārtības. Viņš varēja droši palauties uz detektīviem, ka tie rūpīgi uzmanīs Helderu. Bet viņš personīgi bija gatavs pārkāpt pat likumu, lai tikai noziedznieks neizbēgtu pelnītam sodam. Ja Komstoks Bells tiešām bija šīs naudas viltotāju organizācijas vadonis — nu!.. Viņš sažņaudza rokas dūrēs.

Viņš zināja vairākus tamlīdzīgus gadījumus. Jau dažs labs bagātnieks, kuŗu nekādā ziņā nevarēja interesēt peļņa, bija kļuvis par noziedznieku, sekojot vienīgi saviem ļauniem instinktiem. Viņus viņināja briesmas, kas draudēja nozieguma atklāšanās gadījumā. Tā viņi pamazām sapinās paši savos tīklos, no kuŗiem tie tad pūlējās izrauties, uzvelot savu vainu citiem.

Viņš izsūtīja uz visām pusēm telegrammas un viņa aģenti, kas darbojās visās Eiropas pilsētās, viens pēc otra telegrafēja tam savus ziņojumus.

Pulkstens deviņos vakarā, Golds divu kungu pavadībā atstāja savu dzīvokli. Laiks bija auksts, un pūta ass austrumu vējš, tā kā pat norūdīti cilvēki labprāt ciešāk satinās savos mēteļos. Viņi devās uz „Jūrmalu“, kur kādā sānieliņā tos gaidīja auto.

— Vai jums ir apcietināšanas pavēle? — Golds griezās pie viena no pavadoniem.

Tas pamāja ar galvu.

— Vai viņš ir krievs? — Golds jautāja.

— Jā, ser. Viņu nav iespējams samainīt ar kādu citu. Viņš gandrīz arvienu ir piedzēries, un pār smakru tam stiepjās dziļa rēta. Es sekoju viņam no Soho līdz Gret-Centrāles pietātnēi. Tur viņš satikās ar amerikāni.

— Un no turienes jūs sekojāt tiem abiem līdz pat viņu dzīvokļiem?

— Nē. Amerikānis mums nozuda.

Auto devās cauri pilsētai, austrumu virzienā. Atstā-

jis aiz sevis Sidnej-stritu, tas apstājās kādas šauras ielīnas stūrī.

— Es izvēlējos šo vietu tamdēļ, — Golds paskaidroja, — ka šeit ir kādas koncertzāles skatuves izeja, un mūsu auto tās tuvumā nevērsīs uz sevis nekādas uzmanības.

Viņi turpināja ceļu kājām. Viens no detektīviem uzņēmās vadoņa lomu. Pagājuši garām skatuves izejai, viņi iegriezās kādā citā ielā. Tā bija viena no tām dzīvajām Austrum-Londonas ielām, kur policijas apmeklējumi ir tik ikdienišķa parādība, ka tiem neviens nepiegiež vēribas.

Pārgājuši ielu, viņi beidzot apstājās kāda nama priekšā.

— Šeit, — detektīvs paskaidroja.

Golds piegāja pie durvīm, un tās lēni pabīdīja. Viņas nebija noslēgtas, un viegli padevās. Šajās mazajās mājiņās, kurās katrā dzīvoja pa divām, trim ģimenēm, ārdurvis reti kad tika noslēgtas.

Golds iegāja tumšajā koridorā, un viņa pavadoņi tam sekoja. Bet kolīdz tie bija paspēruši dažus soļus uz priekšu, kad atvērās kādas durvis, un uz sliedīšņa parādījās izspuris vīrietis.

— Hallo! — viņš īgni iesaucās.

Golds apgaismoja viņa seju ar savu kabatas lāternu.

— Kur ir krievs? — viņš jautāja.

Golds zināja, ka vārdam šie ļaudis piegiež maz vēribas, un ka vieglāk nākās atrast savu meklējamo, ja nosauc viņa tautību, vai kādas sevišķas pazīmes.

— Augšstāvā, — vīrietis norūca, redzami atvieglots, ka šis policistu apmeklējums nav domāts viņam. — Pirmās durvis pa kreisi.

Golds ātri uzkāpa pa čīkstošām kāpnēm. Abi detektīvi sekoja viņam uz pēdām.

Atradis meklētās durvis, viņš mēģināja tās atvērt, bet viņas izrādījās no iekšpuses aizslēgtas. Golds skaļi pieklauvēja. Bija dzirdams, kā istabā nokrakšķēja gulta, un kāds basām kājām pienāca pie durvīm.

— Kas tur ir? — kāda rupja balss jautāja.

Golds pateica dažus vārdus kādā valodā, ko abi policisti nesaprata.

Durvis tika atslēgtas un mazliet pavērtas.

Atgrūdis tās līdz galam vaļā, Golds iegāja. No pirmā acu uzmetiena viņš redzēja, ka šis ir tas pats cilvēks, kuru viņš meklēja. Viņš tūlī pazina to pēc apraksta, sevišķi no rētas smakrā. Viņš bija manāmi iereibis.

— Kas jūs esat? — viņš jautāja.

— Iedezat uguni, — Golds griezās pie viena no detektīviem.

Uzvilcis sērkociņu, policists iedezza mazo petrolejas lampiņu, kas stāvēja uz galda.

Tā bija maza, šaura jumta istabiņa, kur netīrā gulta ieņēma gandrīz visu telpu.

— Es atnācu, lai ņemtu jūs līdzi, — Golds krieviski sacīja. — Tūlī izņemiet rokas no kabatām! — Viņš runāja mierīgā balsī, bet vārdu iespaidu vēl pavairoja revolvera stobrs, kas pavērsās pret krieva krūtīm. — Rokas augšā!

Krievs negribot paklausīja. Nākamā mirklī viņš jau bija atbruņots, un viņa rokas bija saslēgtas uz muguras.

— Apsēžaties tur, — Golds turpināja, norādīdams uz kādu krēslu. — Mēs nedarīsim jums nekā, ja pastāstīsiet mums visu, ko zināt.

— Es nestāstīšu jums nekā, — krievs īgni noņūca.

Golds ar saviem palīgiem rūpīgi pārmeklēja mazo telpu un krieva kabatas. Tomēr viņi neatrada nekā, kas varētu sniegt kādus norādījumus — ne vēstuli, ne dokumentu, vai zīmējumu. Viens no policistiem aizgāja, un kad Golds, nodzēsis lampiņu, noveda savu gūstekni lejā, auto jau stāvēja durvju priekšā.

Ātri viņi iesēdināja krievu un iekāpa paši; motors sāka darboties, un auto aizjonoja rietumu virzienā, pirms vēl Litl-Džon-strīta iedzīvotāji paguva saprast, kas īsti noticis.

Šajā plašajā telpā senāk bija atradusies galdnieka darbnīca. Īres naudai strauji ceļoties, galdnieks bija spiests pārcelt savu darbnīcu vairāk uz austrumiem no Poplāras un Kenning-Tounas.

Tagad tur sēdēja cilvēki pie maziem galdiņiem un pultām, un steigā strādāja. Lielās telpas viens kakts bija nodalīts ar koka starpsienu, un aiz tās bija dzirdamas kādas mašīnas vienmuļā klabēšana: klik-klik-klik.

Darbinieki bija gandrīz vienīgi ārzemnieki, un viņu nodarbošanās bija nevainojama: tie gravēja klišējas, kas atveidoja vislielākos mākslas darbus; tas ir darbs, kas prasa ievingrotu skatu un veiklu roku. Viņu ražojumu lielākā daļa tika pārdota ārzemēs, jo Anglijā tiem trūka pircēju.

Arī mazās, iegārētās zīmītes, ko vienmērīgi izmeta atdalījumā paslēptā mašīna, nebija domātas Anglijai: tās bija piedollāru banknotas.

Šī mašīna bija mazāka par parastām naudas presēm, bet viņas darbs bija tik nevainojams, ka pat speciālistam nenācās viegli atšķirt šīs naudas zīmes no īstām.

Uz augsta krēsla, līdzās mašīnai, sēdēja kāds plečīgs vīrs. Iespraudis lūpās cigāra galu, atbīdījis platmali pakausī un rokas dziļi bikšu kabatās sabāzis, viņš uzmanīgi sekoja mašīnas darbībai.

Viņš nenovērsa skata no strādniekiem, kas rūpīgi saskaitīja nodrukātās banknotes un sasēja tās žūksnīšos. Kad uz galda jau bija sakrājies simts šādu žūksnīšu, viņš izslēdza elektrisko strāvu, likdams mašīnai apklust.

— Šodienai pietiks, — viņš sacīja.

Pabīdījis naudas žūksņus uz galda galu, viņš nogaidīja, kamēr viens no strādniekiem noskrūvēja, rūpīgi notīrīja un ietinā papīrā kliseju, ar kuŗu viltotā nauda bija iespiesta. Tad viņš iebāza to svārku iekšējā kabatā. Kad tas bija nokārtots, viņš turpināja rīkot darbiniekus, kas izņemtās klišejas vietā ielika mašīnā kādu citu, ar kuŗu tika iespiestas etiķetes alus pudelēm. Paņēmis kopā sasiето naudu

vienā padusē, un atlikušo banknotu papīru otrā, viņš atvēra mazās durvīņas, kas veda kādā citā telpā, kur senāk bija atradies gadnieka darbnīcas birojs.

Novietojis visu naudu lielā tērauda skapī, viņš rūpīgi noslēdza tā smagās durvis.

Pēdējās nemierā pilnās dienas viņu bija padarījušas nervozu. Visu laiku nācās dzīvot bailēs, ka kuŗu katru brīdi policija var ierasties spiestuvē.

Paņēmis no plauktiņa pudeli un glāzi, viņš pielēja to un izdzēra vienā malkā, pēc kam nolika pudeli atpakaļ vecā vietā.

Zem darbnīcas telpām atradās staļļi. Taisni pretim ieejai bija izlauztas vēl otras durvis — katram gadījumam. Viņš pavēra tās un palūkojās ārā, tad atkal aizvēra tās un noslēdza.

Rīt visas šīs banknotas, ievietotas divsimts aploksnēs, tik izsūtītas divsimts aģentiem Savienotās Valstīs, un šāds sūtījums tiks atkārtots visu šo nedēļu, katru dienu.

Naudas šoreiz bija nodrukāts vairāk, nekā citkārt. Klišeja, kas bija vēl gluži jauna, derēs vēl labu laiku. Un jaunas klišejas jau bija darbā: tās gravēja kāds speciālists — protams, pret savu gribu.

Viņš ielūkojās pulkstenī — bija ceturksnis pāri astoņiem. Izgājis cauri mazajai mašīnu telpai, viņš atvēra plašās darbistabas durvis.

— Varat šovakar beigt, — viņš sacīja.

Šajā spiestuvē nebija noteikta darbalaika. Viņš parasti iekārtoja tā, ka mazās mašīnas darbības laikā arī pārējie darbinieki sēdēja pie savām pultām un strādāja.

Banknotu viltošanā bez viņa un viņa priekšnieka bija zināma vēl tikai diviem strādniekiem. Viens no šiem diviem bija iespiedējs, kas dienās strādāja kādā citā vietā. Tas bija klusas dabas cilvēks, un uz viņu varēja pilnīgi paļauties. Helders ar vislielāko rūpību bija izvēlējis savus darbiniekus.

Bet otrais strādnieks Taigeram Braunam sagādāja daudz rūpju. Šī cilvēka dēļ viņš bija pavadījis jau dažu

N

labu bezmiega nakti, un viņa dēļ tas arī bija iesācis stiprāk dzert.

Pie durvīm klusi pieklauvēja. Taigers nogrieza uguni un uzmanīgi pavēra durvis.

— Būs jau labi.

Ar šiem vārdiem Helders ienāca istabā un noslēdza aizsevis durvis.

— Vai šodien drukājāt?

— Nupat kā pabeidzām, — Brauns atbildēja.

— Gādājat, lai jau šonakt viss būtu izsūtīts. — Helders izskatījās ļoti uztraukts un nervozs.

— Kas tad noticis? — Brauns ātri iejautājās.

— Nevaru noteikti pasacīt, — Helders īgni atbildēja, — bet man ir tāda sajūta, itkā kāds man visu laiku sekotu.

— Tādā gadījumā ir vislielākā mulķība, ka nācāt šurp, — Taigers pārmeta.

— Man vajadzēja vēl šovakar jūs redzēt, — Helders ātri atbildēja. — Brauns, šī lieta mums vairs nav pa spēkam. Pēc iespējas ātrāk izmantojiet visu iegādāto drukas papīru, bet tad bez kavēšanās iznīcināt klišeju. Šo spiestuvi vajaga slēgt.

Taigers Brauns pamāja ar galvu.

— Jau sen bija laiks to darīt. Arī es esmu norūpējies, jo Ivans ir apcietināts.

— Apcietināts? — Helders iesaucās. — Kas viņu apcietinājis? Un kad tas noticis?

Viņa seja bija pēkšņi nobālusi.

— Ja viņš runā, tad mēs esam zuduši; un ja es pazīstu Goldu, tad tas gan prātīs viņu piespiest runāt. Kur viņš ir?

— Ivans? Nezinu. Šovakar vairs nevarēju ievākt par to ziņas, bet gan jau rīt dabūsim visu zināt.

— Kamdēļ tūliņ nepaziņojāt man? — Helders jautāja. — Ja vien Ivans neļausies iebiedēties, tad šoreiz mēs vēl varam tikt cauri ar veselu ādu. Policija ir pa pusei pārliecināta, ka Komstoks Bells iejaukts šajā lietā. Viņu

meklē pa visu Eiropu. Kamēr viņam tiek piegriezta tik liela vēriba, mēs šeit varam justies samērā drošībā.

— Bet ja nu viņš pēkšņi atrodas? — Brauns jautāja.

— Neticu, ka tas notiks, — Helders smaidīdams atbildēja. — Man ir kādas aizdomas, un rīt pat es pārlicināšos, vai tām ir kāds pamats. Gandrīz visa Londona, un sevišķi tās iestādes, kam to jāzina, turās pie ieskata, ka galvenā atbildība par banknotu viltošanu krīt uz Komstoku Bellu.

— Ko tad Londona zina par viltošanu?

Helders izbrīnā viņu uzlūkoja.

— Jūs laikam gan maz lasāt avīzes, mans draugs, jo citādi arī jūs to zinātu. Amerikas valdība...

Viņš aprāva teikumu un brīdi klusēja, pārlikdams, vai būtu lietderīgi sacīt šim cilvēkam, ka Amerikas valdība izsolījusi miljonu dolāru kā atlīdzību tam, kas uzrādīs policijai šī nozieguma dalībniekus.

— Kas ir ar Amerikas valdību? — Brauns nepacietīgi jautāja.

— Viņa izsolījusi lielu atlīdzību, — Helders mierīgi atbildēja, apsvēris, ka Taigers varētu dabūt to zināt arī no laikrakstiem. — Šis atalgojums var tikt izsniegts ikvienam, atskaitot tikai tos, kas paši ņēmuši tiešu dalību naudas viltošanā. — Viņš uzsvēra katru vārdu. — Tas nozīmē, ka divi cilvēki nekādā gadījumā to nesaņemt — šie cilvēki esam mēs abi, Braun.

Taigers Brauns paņēma no plaukta pudeli un pielēja glāzi. Helders klusēdams viņu novēroja, un pēkšņi viņam kļuva skaidrs, ka Brauns var kļūt ļoti bīstams. Bet Helderam nebija ne vismazākās patikšanas caur šo rupjo, nemācīto cilvēku pazaudēt savu brīvību un bagātību, ko tas ar tik lielām pūlēm un risku bija ieguvis.

— Ko domājat iesākt ar Meplu? — Brauns negaidot jautāja.

— Taisni tamdēļ jau atnācu, lai apspriestos ar jums par to, — Helders atbildēja, uz muguras saliktām rokām staigādams pa šauro telpu turp un atpakaļ.

— Vēl šovakar mēs aizbrauksim pie viņa...

Pēkšņi viņš aprāva teikumu un sāka klausīties.

— Kas tur bija?

— Es nedzirdēju nekā, — Brauns atrūca. — Strādnieki iet prom, un tas taču nevar notikt pavisam bez trokšņa.

Helders klusiem soļiem piegāja pie durvīm un piespieda pie tām ausi.

— Tur ārpusē kādam vajaga būt, — viņš čukstēja.

— Jūs esat kļuvis pārāk nervozs — tur taču neviena nav!

Helders nodzēsa gaismu un, atslēdzis durvis, ātri atrāva tās vaļā.

Uz kāpēm nebija neviena. Viņš izgāja ārā un ielūkojās pagalma tumsā.

— Tur noteikti kāds ir, — viņš sacīja. Pēkšņi viņš ieraudzīja kādu tumšu stāvu, kurš ātri skrēja pa mazo kājceliņu, kas veda uz sānieliņu nama aizmugurē.

Brauns izvilka revolveru, bet Helders ātri satvēra to pie rokas.

— Jūs laikam esat traks palicis! Vai gribat sacelt pret mums visu Londonu? Bet nu ātri viņam pakaļ!

Pieskrējis pie durvīm, viņš bija spiests apstāties, jo taisni šajā acumirkli bēglis aizcirta tās aiz sevis.

— Vai jums ir atslēga?

Brauns brītiņu rakņājās kabatās. Atradis atslēgu, viņš beidzot drebošām rokām atvēra durvis.

Izkļuvuši uz ielas, viņi pameta ātru skatu visapkārt. Helders tikai tad ieraudzīja bēgošo stāvu, kad tas uz mirkli parādījās kādas laternas gaismas lokā.

— Tas ir kāds zēns, — viņš sacīja. — Mums katrā ziņā vajaga viņu noķert. Skrienat, cik ātri vien spējat!

Zēns iegriezās ap kādu stūri, un abi gūstītāji turpināja dzīties tam pakaļ. Kad viņi sasniedza to pašu stūri, tie vēl tikai redzēja, ka zēns ielēca viņu gaidošā auto, kas tūlī sāka joņot uz priekšu.

— Ātrāk! — Helders uzsauca savam palīgam. — Mans auto stāv nākamā stūrī.

Viņš skrēja, cik vien ātri viņa īsās kājas to nesa, un

beidzot arī sasniedza savu auto, uzsaukdams šoferam, kurp braukt. Brauns ielēca un atkrita viņam līdzās sēdēklī.

Pagāja labs laiciņš, pirms Helders atkal atguva valodu.

— Laime vēl, ka mans auto bija tuvumā — tā mēs vēl varam to zēnu noķert.

— Vai domājat, ka viņš tiešām būtu ko dzirdējis? — Brauns jautāja.

— Protams, — viņš stāvēja pie pašām durvīm.

— Un ko īsti viņš varēja dzirdēt?

— Man pietiek jau ar to, ka viņš ir klausījies, — Helders īgni norūca.

Viņš pavēra lodziņu, lai varētu sarunāties ar šoferu.

— Vai redzat viņu?

— Jā, ser. Nupat viņu aizturēju satiksmes kārtībnieks.

Auto izjoņoja cauri Sitijai un beidzot nogriezās pa Temzas krastu. Helders izbailēs tikko nedabūja trieku, kad mašīna tuvojās platās ielas galam, kuŗas labajā pusē pacēlās milzīgā, visā pasaulē slavenā ēka.

— Ja viņš apstājas pie Skotlend-Jarda, tad mums tūliņ, vēl šonakt jāatstāj Londonu un jāmeklē patvērumu kādā citā valstī.

Viņš atvieglots uzelpoja, kad priekšējais auto pilnā gaitā pabrauca garām policijas prezidija vārtiem un, strauji pagriezies, devās pāri Vestminsteras tiltam. Otrā krastā vāģis apstājās. Gūstītāji viņu panāca taisni tajā mirklī, kad jaunais pasažiers, ātri izlēcis no auto, sasniedza garās trepes, kas veda uz upi.

— Nu viņš mums rokā! — Helders gaviļēdams iesaucās.

Viņš steidzās pakal bēglim, cik ātri vien spēja. Bet lejā, uz platās platformas, viņš bija spiests apstāties.

Pie kāpjū apakšas, elektriskās laternas spilgtajā gaismā, stāvēja Verita Bell. Līdzās platformai upes vilņos šūpojās motorlaiva, kuŗā sēdēja divi vīrieši.

— Ejat vien mierīgi atpakaļ, mister Helder, — viņa sacīja.

Rokā viņai bija automātisks revolvers, kuŗu viņa turēja tā, itkā tas būtu viņas vēdeklis.

— Jūs apvainojāt manu vīru nekrietnā noziegumā, kuŗu pats esat pastrādājis, — viņa turpināja. — Jūsu pašā interesēs ieteicu jums nekavējoties izlabot šo ne-taisnību.

16

192... gada 14. jūlijā Kuka ceļojumu biroja kasierim Operas laukumā Parīzē kāds kungs nodeva iemainīšanai pret Anglijas naudu piecas Francijas tūkstsotsfranku un astoņas Amerikas simtsdolāru banknotas.

Šaņēmis banknotas un uz papīriša pārrēķinājis to vērtību, kasieris izņēma no portfeļa, kas gulēja tam līdzās uz pultas, attiecīgo summu Anglijas papīrnaudā. Viņam vajadzēja pielikt vēl divas mārciņas un dažus šiliņus, lai summa būtu līdzvērtīga.

Nolicis Anglijas naudu sev priekšā uz pultas, viņš vēlreiz pārskaitīja svešā kunga iedotās banknotas. Pēkšņi viņš pamanīja, ka uzraksts „Banque Nationale“ nav iespiests tajā tumšvioletā krāsā, pie kādas bija pieradis viņa ievingrinātais skats. Šī īpatnība piemita tikai vienai naudaszīmei, un salīdzinot tos ar citām, viņa aizdomas pieauga vēl vairāk.

Viņš sāka rūpīgāk aplūkot arī Amerikas banknotas. Tās bija visas pilnīgi vienādas, bet lai novērstu katru varbūtību, kasieris izņēma no naudasskapja salīdzināšanai kādu citu simtsdolāru zīmi. Un atkal viņam šķita, ka kautkas nav kārtībā. Zīmējums un krāsa gan bija tie paši; bet viņa aizdomas vairs negribēja tik viegli izklist. Kasieris nospieda mazo slepenā zvana podziņu, kas atradās zem pultas, un kungs, kas nepacietīgi gaidīja savu naudu, pēkšņi ieraudzīja sev līdzās divus detektīvus, kuŗi itkā no zemes izlīduši, nostājās tam abās pusēs.

— Vai kungs nebūs laipns sekot mums direktora kabinetā?

Bet kungs nebūt nevēlējās parādīt viņiem tādu laip-

nību. Ar stipru amerikāņa akcentu atklēdams detektīviem dažus vārdus, viņš ātri pagriezās un devās uz izeju. Tas bija vismulķīgākais, ko vien viņš varēja izdarīt, jo neviens saprātīgs cilvēks, lai kā viņu arī neaizkaitinātu kasieņa aizdomas, nekādā ziņā taču nepametīs tik lielu naudu.

Abi detektīvi satvēra svešo kungu katrs pie savas rokas un ar varu ievilka to kādā blakustelpā, kuŗas durvis aiz viņiem ātri aizvērās. Stundu vēlāk viņš atstāja biroja ēku abu detektīvu pavadībā.

Golds, kas patreiz gribēja pieprasīt policijas atļauju Helderā dzīvokļa pārmeklēšanai, saņēmis telegrafisku paziņojumu, ar pirmo vilcienu atstāja Londonu, lai dotos uz Parīzi. Piemēstnē viņu sagaidīja kāds augstāks kriminālpolicijas ierēdnis, kas viņu tūliņ noveda prefektūrā. Ceļā franču ierēdnis iepazīstināja viņu ar visiem lietas apstākļiem, kuŗus telegrammā, protams, nebija iespējams pieminēt.

— Vai Amerikas dolāru zīmes viltotas — to mēs noteikti nezinām; Francijas banknotas ir neapšaubāmi labs viltojums. Cilvēks, kuŗu mēs apcietinājām, ir amerikānis. Sestdienas vakarā viņš atbraucis Havrā, un viņam ir daudz ieteikšanas vēstuļu dažādiem Amerikas sūtņiem Eiropā. Ja viņš nebūtu modinājis aizdomas caur savu bēgšanu, mēs katrā ziņā būtu atzinuši to par kādas veiklas krāpšanas nevainīgu upuri.

— Kā viņu īsti sauc?

— Viņš dēvē sevi par Šrīneru un uzdodas par trauku lieltirgotāju, kas no Ņujorkas ieradies Parīzē atpūtā. Arī Ņujorkas policija jau bijusi tam uz pēdām. Viņš ceļo daudz greznāk, nekā viņa šķiras ļaudis to citkārt mēdz darīt. Mēs rūpīgi aplūkojām arī viņa ceļasomas.

— Vai atradāt tur ko svarīgu?

— Nekā tāda, kas mestu uz viņu kādu ēnu, — franču detektīvs vilcinādamies atbildēja. — Katrā ziņā mums atliek vēl noskaidrot dažus jautājumus. Mēs gribam lūgt, lai jūs viņu apmeklējat. Man vēl jāpiebilst, ka viņš jau stājies sakaros ar Amerikas sūtņi Parīzē.

Golds pamāja ar galvu. Viņš zināja, ka katrs Ameri-

kas pilsonis — lai tas būtu miljonārs, vai nabags — vismazāko nepatikšanu gadījumā griežas ar sūdzībām pie savas valsts diplomātiskā pārstāvja.

Golds atrada savu apcietināto tautieti prefektūrā kādā mazā birojā, kas pagaidām bija pārvērstas par aresta telpu. Goldam ienākot, tas steidzīgi ko rakstīja. Tas bija vidēja auguma vīrs, sirmiem matiem un ļoti rūpīgi ģērbies. Viņa vecumu varēja minēt uz piecdesmit gadiem.

— Nu, kā jums klājas? — Golds jautāja, sniedzams viņam roku.

Detektīvs tūliņ ievēroja, ka viņa roka bija rupja un sastrādāta. Tādas rokas nemēdz būt bagātniekiem, kas savu laiku pavada smalkākās aprindās. Arī no viņa runas varēja spriest, ka tas nav radis būt plašākā sabiedrībā.

Golds drīzi vien atstāja ieslodzītā istabu, lai dotos policijas prezidenta kabinetā, kur tam bija jāpārbauda simtsdolāru zīmes. Vērīgi aplūkojis tās no visām pusēm, viņš nolika tās atpakaļ uz galda.

— Nav ne vismazāko šaubu, — viņš beidzot sacīja. — Tās tiešām viltotas, kaut viltojums ir ļoti labs. Vai drīkst aplūkot arī pārējās lietas, kas atrastas pie aizturētā?

Franču detektīvs ieveda viņu kādā istabā, kur glabājās pie svešā atrastās lietas; tās visas bija kārtīgi novietotas plauktos un apzīmētas etiķetēm.

— Visi papīri, ko atradām pie viņa, ir šeit, — ierēdnis paskaidroja. — Varbūt vēlaties ielūkoties tajos?

Golds pamāja ar galvu, un viņa priekšā uz galda tika nolikts prāvs vēstuļu un dokumentu žūksnītis.

Visvairāk tur bija dažādi rēķini, pasūtījumi un ieteikšanas vēstules dažādiem Anglijas sūtņiem, kuŗas bija rakstījušas dažas Ņujorkā plaši pazīstamas personas. Golds maz interesējās par šīm vēstulēm, jo viņš zināja, cik viegli nākās tādas iegūt.

Starp citu viņš atrada kādu piezīmju grāmatiņu, kuŗas ieraksti pa lielākaī daļai attiecās uz dažādām viesnīcām un pansijām. Bet visvairāk viņa vērību saistīja kāda aploksne, kas bija adresēta uz Palasa viesnīcu. Tā bija iegarena aploksne ar Anglijas marku, uz kuŗas bija redzams

Londonas pasta zīmogs. Adrese bija ļoti skaidri rakstīta ar roku.

Golds pievērsās savam franču kolēģim.

— Vai šo viesnīcu esat nolikuši zem uzraudzības? — viņš jautāja.

Ierēdnis pamāja ar galvu.

— Es gan neticu, ka tam būs kādi panākumi, — Golds piezīmēja. — Šie ļaudis arvien rīkojas pēc viena un tā paša plāna. Viltotās naudaszīmes šādās aploksnēs tiek sūtītas aģentiem, kuriem jā rūpējas par viņu izmainīšanu. Daļu no skaidrā ienākuma aģents patura sev, bet pārējo nosūta organizācijas vadībai. Pēc zināma laika viņš tad saņem atkal jaunu sūtījumu.

— Vai domājat, ka varam sagaidīt arī turpmāko sūtījumu uz tās pašas viesnīcas adresi? — franču ierēdnis jautāja.

— Nē, to es nekādā ziņā neticu. Ikviens šīs organizācijas aģents tiek slepeni uzraudzīts no kāda cita aģenta, kurš tas pat nepazīst. Šis otrais aģents tiek tikpat labi atalgots, kā pirmais, un par sava uzraugāmā apcietināšanu viņš, protams, tūlīn ziņoja centrālei. Protams, ka tā bez kavēšanās pārtrauks viltotās naudas sūtīšanu.

Golds no jauna paņēma rokā vienu no viltotajām naudas zīmēm un to sevišķi rūpīgi aplūkoja.

— Ārkārtīgi veikls darbs! — viņš piezīmēja. Pēkšņi viņa uzmanību saistīja kāds banknotas stūrītis.

— Atvainojat, — viņš sacīja, atiedams ar visu naudas zīmi pie loga, kur bija gaišāks.

Banknotas mugurpusei pāri stiepās šaura, tikko saskatāma līnija. Viņa bija ieturēta tādā pašā pelēkā tonī, kā viss zīmējums, un gandrīz pilnīgi saplūda ar to.

— Vai varu dabūt sevišķi spēcīgu gaismu un vairojamo stiklu? — Golds jautāja.

Franču detektīvs iededza kādu ļoti gaišu elektrisku spuldzi, un novilka to tik zemu, ka viņa gandrīz pieskārs galda virsum. Izņēmis no atvilknes palielināmo stiklu, viņš pasniedza to Goldam.

Nolicis banknotu uz galda, Golds sāka to vērīgi aplūkot caur vairojamo stiklu.

Pēkšņi viņš klusu iesvīlpās, un viņa acis uztraukumā iemirdzējās.

— Palūkojaties šurp, — viņš sacīja.

Franču detektīvs paņēma stiklu no viņa rokām un noliecās pār banknotu. Mikroskopiski smalkā līnijā, kas stiepās pāri visai naudas zīmei, bija ar neticamu veiklību iegravēts teikums:

„Verita Mepl, Kristal-Palasa Rodā 942, Londonā. Banknotas Nr. 687642 — 687653. Pielietot pienu.“

Pārsteigti abi detektīvi uzlūkoja viens otru.

— Ko tas lai nozīmē? — francis uztraukts jautāja.

Golds lūkojās ārā pa logu un neatbildēja. Viņš klusu atkārtoja pie sevis vārdus, kas bija iespiesti uz banknotas.

— Ir kāds cilvēks, kas spēj šo rakstu atšifrēt, — viņš beidzot sacīja. — Mums vajaga viņu atrast.

— Bet kas to rakstījis?

— Kas gan cits, ja ne Toms Mepls! — Golds atbildēja.

— Man šķiet, ka mēs piedzīvosim vēl brīnīšķākas lietas!

17

No Kembridžas uz Volšem-Krossu iet trīs satiksmes ceļi. Vistuvākais no tiem ir pasta ceļš; tad nāk otrais, kas ved caur Numarketu. Trešais ceļš ir pavisam neievērojams, un to lieto vienīgi vietējie zemnieki, transportējot savu ražojumu vezumus.

Šim ceļam oficiāli nav nekāda nosaukuma, tomēr vietējo iedzīvotāju starpā tas pazīstams zem Kolleta ceļa vārda.

Šo nosaukumu ceļš bija dabūjis no kāda fermēra, kuŗa īpašumi bija atradušies viņa malā. Pateicoties pārmērīgām tieksmēm uz vismodernākiem virzieniem lauksaimniecībā, citkārt bagātais Kollets bija galīgi izputinājis visu savu mantu, tā ka beidzot tam vēl piederēja tikai vecā,

galīgi nolaistā ferma un neliels gabaliņš zemes. Pēc Kolleta nāves arī šis īpašums tika pārdots parādu dēļ, un to nopirka kāds amerikānis, kuŗa neviens visā apkārtnē nepazina.

Kaimiņi bija ļoti pārsteigti par bagātā amerikāņa gaumi, kuŗš šo drūmo, cietumam līdzīgo ēku bija izvēlējies par brīvdienu mitekli. Nepatikamo iespaidu vēl pavairoja stiepiem aizrestotie logi un biezie mūri, kur pat vasaras karstumā gaiss bija mitrs un drēgns.

Namā bez virtuves un apkalpotāju telpām vēl bija dzīvojamā un guļamistabas. Bez tam vēl augšstāvā bija ierīkota atsevišķa istabiņa, kuŗā atradās milzīgi liels naudas skapis. Jāpiezīmē, ka misters Kollets nekad nebija uzticējies bankām, un tamdēļ savu naudu arvienu bija glabājis mājās, kādam nolūkam arī licis ierīkot šo atsevišķo telpu, kuŗā varēja iekļūt pa šaurām, stāvām kāpītēm tieši no guļamistabas.

Savedis namu daudz maz lietojamā kārtībā, viņa jaunais īpašnieks tikai retu reizi tajā ieradās. Pastāvīgi tur dzīvoja tikai kāda veca kalpone un nama pārzinis. Tie abi bija klusi, atturīgi cilvēki, kas nekad neielaidās sarunās ar kaimiņiem.

Bet tad pēkšņi nams atdzīvojās. Gandrīz ikdienas ieradās kāds apmeklētājs no Londonas, lai pēc dažām stundām atkal aizbrauktu atpakaļ. Reizēm tas bija pats īpašnieks, reizēm viņa palīgs. Bet nekad viņi nemēdza ierasties abi reizē, atskaitot to vienīgo nakti, kad Verita Bell tik negaidot bija nostājusies tiem ceļā.

Helders pats vadīja stūri, bet Taigens Brauns sēdēja tam līdzās. Visu ceļu neviens no viņiem nerunāja ne vārda.

Pulkstens divos rītā auto apstājās drūmā nama priekšā. Acīmredzot, viņu ierašanās jau bija gaidīta, jo tūlī no mājas iznāca kāds vīns ar atslēgu rokā. Klusēdams viņš atslēdza kādā šķūņa durvis, kur Helders novietoja savu mašīnu.

Neraugoties uz silto laiku, dzīvojamā istabā kurējās kamīns, un abi atbraukušie brīdi sildīja tā priekšā savas

salījušās drēbes. Pārvaldnieks, kuŗš arī bija ienācis tiem līdzī, klusēdams viņus novēroja.

— Mums gan laikam nāksies kādu brītiņu šeit pakavēties, — Helders sacīja. Pavērsies pret pārvaldnieku, viņš piebilda: — Vai jums būs kāds sauss uzvalks priekš Taigera?

Pārvaldnieks klusēdams īgni pamāja ar galvu.

Helders izgāja guļamistabā un, ātri pārgērbies, atgriezās dzīvojamā istabā, kur arī Taigers jau bija pārmainījis savas samīkušās drēbes pret citām.

Brīdi viņi pusbalsī sarunājās savā starpā. Pārvaldnieks runāja maz, un tikai īsi atbildēja uz jautājumiem, ko tam uzstādīja. Tas bija maza auguma cilvēks ar biezu, sirnu bārdu. Kuplās uzacis gandrīz pilnīgi aizsedza viņa acis, kuŗu asais skats neticamā ātrumā slīdēja no viena pie otra.

— Ko viņš tagad dara? — Helders jautāja.

Pārvaldnieks paraustīja plecus.

— Traks! — viņš īsi atcirta.

— Ciktāl traks? — Helders nepacietīgi turpināja taujāt.

Bārdainais vīrs no jauna paraustīja plecus.

— Viņš zīmē un dzer. Vai gribat viņu redzēt?

Helders pamāja ar galvu.

Pārvaldnieks, kuŗu Helders sauca Klinkeru, izņēma no kabatas atslēgu un veda atbraucējus augšā pa kāpēm, kur atradās naudas skapja istaba. Atslēdzis smagās tērauda durvis, viņš pirmais iegāja. Helders ar Braunu tam sekoja.

Istabu apgaismoja liela, spilgti degoša petrolejas lampa, kas bija pakārta pie griestiem. Atskaitot galdu, krēslu un gultu, tur nebija gandrīz nekādu mēbeļu.

Pie galda sēdēja kāds cilvēks bez svārkkiem. Izdzirdis troksni, viņš pavērsa atpakaļ galvu. Galds bija piemētāts dažādiem smalkiem tērauda darba rīkiem, un pie zīmējamā galda bija piestiprināta kāda pusgatava klišeja.

— Mepi? — Helders sveicinādamis ierunājās.

Toms Mepls vāji pasmaidīja, pa pusei pieceldamies no krēsla.

— Vai nu laidīsat mani vaļā? — viņš drebcēā balsi jautāja. — Esmu darījis visu, ko jūs prasījāt no manis, bet nu vairs ilgāk nespēju to ciest.

Helders uzsita viņam uz pleca.

— Gan jau aiziesat, Mepl, — viņš sacīja. — Tā jūsu paša vaina, ka arvienu vēl esat šeit.

No pirmā acu uzmetiena varēja redzēt, ka gūsteknis bija slims. Viņa rokas stipri trīcēja, un vienīgi tikai tajos brīžos, kad viņš rīkojās ar saviem instrumentiem, tās pēkšņi kļuva mierīgas. Viņš bija ļoti nervozs, un viņa sejas muskuļi bez pārtraukuma raustījās. Šķita gluži neticami, ka šīs vājās, nedrošās rokas iegravējušas tērauda plāksnītē tik smalkus, sarežģītus ornamentus.

Aplūkojot viņa darbu, Helders atkratīja galvu.

— Neturpinat vairs šo klišeju — mēs pārtrauksim Amerikas un Francijas naudas drukāšanu. Visa pasaule jau kļuvusi uz to uzmanīga. Mēs gribam vilkt vēl pēdējo lielo lomu, un tad izbeigt šo darbu uz visiem laikiem. Tagad, Mepl, jums jāpagatavo vēl dažu Anglijas naudas zīmju klišejas, un tas tad arī būs jūsu slavenā mūža darba noslēgums.

Mepls sabāza rokas kabatā un atgāzās atpakaļ krēslā. Viņa sejā bija lasāma negrozāma apņēmība, kas Helderu redzami uztrauca.

— Jūs taču nesāksat atkal ietiepties, Mepl! — viņš sacīja. — Es zinu, jūs dusmojaties uz mani par to, ka esam jūs aizveduši un turām šeit, bet ticat man, ka tas nāk vienīgi jums pašam par labu. Un galvenais, — viņš turpināja, redzot, ka Mepls pat nepakustas, — jūs taču nedarīsat nekā ļaunāka par to, ko esat darījis arī līdz šim.

Iesmēķējis cigāru, viņš sāka mājīgi staigāt pa istabu turp un atpakaļ, kā cilvēks, kam laika laika diezgan patērzēt par vecām patīkamām atmiņām.

— Pirms sešiem gadiem, — viņš domīgi turpināja, — es dabūju zināt, ka jūs esat viens no spējīgākajiem Austrijas

valsts spiestuves gravieriem... Toreiz jūs izmēģinājāt roku ar vienu simtskronu zīmi — tā taču bija, Mepl?

Šo jautājumu viņš uzstādīja pavisam vienaldzīgā balsī, bet Toms Mepls tomēr redzami satrūkās.

— Valdība tad jūs padzina, — Helders turpināja. — Viņa nevēlējās atklāta skandala, un tamdēļ nenodeva jūs tiesai. Jūs devāties uz Franciju, un arī tur iestājāties nauda sspiestuvē. Bet tur kāds jūs pazina, un jums nācās atstāt arī šo vietu. Kur īsti jūs iepazināties ar Goldu? — viņš negaidot jautāja.

Mepls palika atbildi parādā.

— Jādomā, ka šis okšķerētājs uzmeklējis jūs aiz tā aprēķina, ka zagli visvieglāk var noķert caur otru zagli.

Helders iesmējās. Mepls pacēla galvu, un viņa lūpas atvērās.

— Nesmejaties, — viņš sacīja. Viņa balss bija vāja un nedroša. — Jūs runājat par to laiku, kad es vēl biju neapzinīgs, bet tagad es sajūtu savu atbildību. Esmu kļuvis par noziedznieku... un par dzērāju, un šo manu vājību jūs izmantojāt sevis labā. Es pazīstu jūs. — Viņš lēni, bet draudoši pamāja ar galvu. — Un pazīstu arī sevi.

Viņa galva noslīga uz krūtīm, un viņš no jauna iegrima klusēšanā.

Helders ar Taigeru Braunu pārmija ātru skatu, un abi reizē uzlūkoja Klinkeru; likās, ka tiem abiem pēkšņi bija iekritusi prātā viena un tā pati doma. Bet pārvaldnieks, itkā atbildot uz viņu mēmo jautājumu, noraidoši atkratīja galvu.

— Nākat, Mepl, — Helders draudzīgi sacīja, — iedzerim visi kopā kādu glāzīti un pārrunāsim to lietu mierīgi.

Mepls nedroši piecēlās, rokām atbalstīdamies pret galdu. Helders redzēja, ka ar viņu vajaga būt notikušam kam ārkārtīgam. Viņa skatā bija redzama nesatricināma apņēmība.

— Es nedzeršu, — viņš mierīgi sacīja. — Jūs nezināt, ko man noimē šī apņemšanās. Dzeršana man bija kļuvusi par n. neciešamību — man vienkārši bija jādzer;

dzeršana man bija tas pats, kas jums gaiss, vai zivij ūdens. Bet nu esmu to atmetis — gribu būt skaidrā prātā. Esmu dziļi grimis — bet nu man atkal jātiek ārā no šī purva!

Heldera seja apmācās.

— Jūs nepieņemat manu piedāvājumu? — viņš īsi jautāja. — Aizejot no šejienes, jums atliek tikai viens ceļš: uz cietumu. Jūs esat gājis pārāk tālu, Mepl. Es vairs nedrīkstu atļaut jums tādas muļķības. Ne jums, ne arī man vairs nevar būt ne nožēlošanas, ne atgriešanās. Jūs esat tāpat piedalījies šo banknotu viltošanā, kā mēs, un nu jums jāpaliek kopā ar mums tik ilgi, kamēr visi izbeigsim šo lietu.

Mepls lēnām atkratīja galvu.

— Es nupat sacīju, ka arī jūs esat tur piedalījies, — Helders turpināja. — Senāk jūs strādājāt priekš mums pats no savas labas gribas — tagad jums tas jādara tamdēļ, ka es tā vēlos. Vai tiešām domājat, ka es ļaušu jums aiziet no šejienes, lai jūs varētu doties tieši uz Skotlend-Jardu un paziņot tur, ka nožēlojat savu kļūdu un gribat atgriezties? Tāds nelga nu gan vēl neesmu! Tik zemu es vis nevērtēju savu brīvību un savu stāvokli sabiedrībā!

— Ar mani ir beigas, — Mepls nomurmināja, — beigas — galīgi beigas!

— Nav tiesa, — Helders sacīja. — Jums jākļūst atkal normālam — vienalga, vai jūs dzerat, vai nē. Iedomāsimies, ka es esmu atbildīgs par pēdējā laika viltojumiem. Vai zināt, ko tas nozīmē? Mani notiesātu uz visu mūžu cietumā, kas būtu daudz ļaunāk par nāvi. Un jūs taču nedomāsat, ka es mierīgi ļautu tam notikt? — Viņš iesmējās; šī doma tam izlikās pārāk jocīga. — Nē, mans draugs. Gadījumā, ja mani pienāktu, es nešaubīdamies ietriektu sev lodi galvā. Un ja jau esmu gatavs zaudēt pats savu dzīvību, tad jūs gan sapratīsiet, ka es neapstāšos arī cita dzīvības priekšā, ja tā nostātos starp mani un manu mērķi. Lai iegūtu bagātību un stāvokli sabiedrībā, esmu melojis, zadzis un viltojis, un ja būtu vajadzīgs, es izdarītu arī slepkavību. Vai sapratāt?

Mepls uzmeta viņam vienaldzīgu skatu un atkratīja galvu.

— Vai sapratāt, ko nupat jums sacīju? — Helders atsāka. — Ja būs vajadzīgs, es jūs nonāvēšu! Pirms ielaist sev lodi galvā, es jūs nošaušu, kā suni! Jums vajaga pagatavot Anglijas naudas klišejas, pie tam visdrīzākā laikā! Patreiz policija interesējas vienīgi par Amerikas banknotām. Pēc kāda mēneša viņa jau būs ievērojusi arī Francijas naudu.

Mepļa skats pēkšņi iegailējās.

— Vai Francijas banknotas jau izlaistas apgrozībā? — viņš ieinteresēts jautāja.

Helders pamāja ar galvu.

— Pirmais izlaidums jau izbeidzies. Neķildosimies vairs, Mepļ, — viņš sacīja, kļūdams atkal laipns. — Vai darīsāt to, ko jums sacīju?

Mepls mazliet paraustīja plecus.

— Man šķiet, ka jā, — viņš sacīja. — Man ir... man ir zināmi pienākumi. Man ir brāļa meita, Helder, kuŗa paliek neapgādāta. Viņa uztraucas manis dēļ, un tas mani sāpina.

Helders aizlika mutei roku priekšā, lai paslēptu smaidu.

— Bet es taču jau sacīju jums, ka jūsu brāļa meita ir pilnīgi nodrošināta.

— Bet kā? Kādā ziņā? Tā ir meitene, kuŗa nekādā gadījumā nepieņems anonīmi piesūtītu naudu.

— Jums jāapmierinās ar to, ka viņa ir nodrošināta, — Helders atkārtoja.

Pēkšņi Klinkers biedinoši pacēla roku, dodams zīmi apklust.

— Kāds nāk pa ceļu. Es nokāpšu lejā un palūkošu, kas tas tāds ir.

Viņš izgāja no istabas, cieši pievērdamas biezās tēraudā durvis. Drīzi pēc tam bija dzirdams, kā lejā atvērās un atkal aizvērās ieejas durvis.

Mirkli vēlāk pārvaldnieks atgriezās istabā ar telegrammu rokā.

— Tas bija tikai telegrammu iznēsātājs, — viņš sacīja. — Tā jums.

Viņš pasniedza telegrammu Braunam, kurš to tūlī atplēsa un izlasīja.

— Kas ir? — Helders jautāja.

— Šrīners Parīzē arestēts, kad tas mēģinājis izdot tūkstotsfranku zīmes. — Taigera balss skanēja dobji un nedroši.

Viņi saskatījās. Brauna seja nervozi raustījās, un Helders bija pēkšņi nobālis. Turpretim Klinkers palika pilnīgi vienaldzīgs. Viņš bija jau tik vecs karātavu putns un tik filosofiski noskaņots noziedznieks, ka draudošām briesmām viņš spēja mierīgi lūkoties pretim.

Bet Mepla seja bija no jauna atdzīvojusies. Viņa skumjās acis mirdzēja un lūpas viegli kustējās, itkā tas gribētu ko teikt. — Šrīners Parīzē apcietināts ar viltotu tūkstotsfranku zīmi? Vai tā nav viena no tām, kurās es gravēju?

Helders neatbildēja tikai piekrizdams pamāja ar galvu.

— O... — Mepls iesāka, bet tad pēkšņi aprāvās un no jauna noslēdzās sevī.

Helders ar Taigeru Braunu vakara krēslā steidzās atpakaļ uz Londonu. Ilgu laiku viņi brauca klusēdami. Tikai kad auto jau tuvojās Volšem-Krosai, Brauns pēkšņi uzsāka:

— Es Meplu visai labi nesaprotu — vismaz viņa pēdējo izturēšanos.

Helders sēdēja pie stūres un cieši lūkojās sev priekšā uz ceļu.

— Man šķiet, ka es viņu saprotu. Viņš redz, ka mēs tuvojamies beigām, bet... — Viņš atkal apklusā.

Taigers nogaidīja, vai Helders nepabeigs iesākto teikumu, bet redzēdams, ka tas nedomā šo sarunu turpināt, viņš atsāka pats

— Pirmīt, piedraudot Meplam ar nāvi jūs taču viņu tikai biedējāt?

— Nebūt nē, — Helders atbildēja, strauji pagriez-

dams stūri, lai apbrauktu kādus zemnieku ratus. — Es bez vilcināšanās nonāvētu viņu, vai arī ikvienu citu, pret kuru man būtu aizdomas, ka tas grib mani nodot — jā, arī ikkuru citu, — viņš zīmīgi atkārtoja.

— Saprotu, — Taigers Brauns pamāja ar galvu.

Vairāk netika runāts ne vārda. Helders izsēdināja savu pavadoni Sitijā un, novietojis mašīnu garažā, kājām devās uz Kerzon-stritu.

Viņš juta, ka bija satinies pats savos tiklos. Krievs jau sēdēja cietumā. Šrīners bija Parīzes policijas rokās, Mepls vairs negribēja paklausīt. Nelaiemes pazīmes ar katru dienu vairojās. Sevišķi smagi viņš bija pievilies savās cerībās uz Meplu. Viņš bija pārāk stipri paļāviens uz tā dzeršanas kaiti. Verita Bell bija Londonā, un arī Kostoks Bells pārāk aizdomīgi slēpās no atklātības.

Helders neskaidri nojauta, ka šī jaunā radniecība tam nelaiemes brīdī var nākt par labu.

Viņš iegāja savā darbistabā, kur to gaidīja vesela kaudze vēstulu. Viņš jau bija iekarojis sabiedrībā tik redzamu stāvokli, ka dažādu ieaicinājumu skaits pieauga ar katru dienu. Viņš nodrebēja, iedomājoties kas notiktu, ja viņa nodomātais plāns neizdotos.

Pavirši viņš aplūkoja vienu vēstuli pēc otras līdz beidzot apstājās pie kādas, kas sevišķi saistīja viņa ievēribu.

Tā bija „Post“ žurnāla redaktora vēstule:

„Vai neparādīsiet mums sevišķu laipnību, nekavējoties mūs apmeklējot? Komstoka Bella noslēpumainajā lietā radušies jauni apstākļi. Tā ka jau senāk esam ieguvuši no jums visai vērtīgu informāciju, tad ceram, ka arī šajā gadījumā varēsiet mums palīdzēt ar savu padomu. Mums ir pamats domāt, ka mistris Verita Bell mirusi.“

Helders nolika vēstuli un, nostājies pie loga, sāka domīgi lūkoties ārā.

Līdz šim viņš bija ticējis, ka tas varētu šo mistisko gadījumu atrisināt, bet nu viņam sāka likties, ka šī lieta neatvairāmi izslīd no viņa rokām.

Kāds taksometrs Helderu noveda laikraksta redakcijā. Redaktors vēl nebija ieradies, bet Helderu pieņēma Džeksons.

Šis veiklais žurnālists apsveica viņu ar laipnu smaidu, un ievēda to redaktora kabinetā.

— Kas tad īsti noticies? — Helders jautāja, nosēzdamies piedāvātā krēslā.

— Arī es labprāt vēlētos to zināt, — Džeksons atbildēja.

Sabāzīs rokas bikšu kabatās, viņš nemierīgi staigāja pa istabu.

— Pēc tam, kad Komstoks Bells tik negaidot bija atstājis Londonu, — viņš beidzot sacīja, — un mēs bijām redzējuši mistris Veritu Bell aiz viņas viesistabas loga tik neparastā stāvoklī, mūsu avīze spēra visus soļus, lai noskaidrotu jaunā pāra uzturēšanās vietu. Kaut Komstoks Bells mums rakstīja no Lucernas, mēs tomēr zinām, ka viņš tur nemaz nav bijis. Vēlāk mēs saņēmām vēl otru vēstuli — no Vīnes...

— Kas tā bija par vēstuli? — Helders viņu pārtrauca

— Kā jau dažkārt — ar mašīnu rakstīta, un paraksta vietā gumijas zīmoga nospiedums. Bez tam vēstulei bija arī mistris Bell paraksts. Tā bija rakstīta uz kādas pirmklasīgas viesnīcas blankas, un atkal mūsu līdzstrādnieks noskaidroja, ka ne misters Komstoks Bells, ne arī viņa kundze šajā viesnīcā nav dzīvojuši. Jūs jau zināt, cik daudz pūļu mēs esam pielikuši, lai iegūtu kādus norādījumus. Visu Eiropu mēs esam pārklājuši ar savu aģentu tīklu. Un tomēr mūsu pūles līdz pat vakar vakaram palika bez kādām sekmēm.

— Un kas tad notika vakar?

— Viens no mūsu aģentiem rūpīgi novēro katru uz Buloņu atejošu kuģi. Pēc tam, kad tvaikonis vakar bija atstājis ostu, viņš devies uz kazino paēst vakariņas. Ceļā uz turieni viņš panācis kādu dāmu, kuru tas tūlīt pazinis

par Veritu Bell. Sekojot viņai, mūsu aģents ar izbrīnu redzējis, ka tā dodas tieši uz koka stēķiem, kur piestāj jūras tvaikoņi. Pirmā acumirkli viņš gribējis tai sekot, bet tad pārlicis, ka atpakaļ viņai jānāk pa to pašu ceļu, pa kuŗu tā gāja prom, un apmierinājies ar to, nostājies pie stēķu uzejas, lai nogaidītu mīstris Bell atgriešanos. Divas stundas velti izgaidījis, viņš beidzot devies pa stēķiem tajā pat virzienā, kur bija aizgājusi dāma. Nonācis līdz signālstacijai, viņš beidzot pārsteigts pārlicinājies, ka mīstris Bell bez pēdām pazudusi.

Džeksons zīmīgi aplūsa, vērodams, kādu iespaidu viņa stāsts atstājis uz klausītāju.

— Un tad?

— Šorīt, — Džeksons turpināja, — mēs saņēmām no Buloņas kādu vēstuli ar Komstoka Bella un viņa kundzes parakstiem. Tajā viņi atkārtoti protestē pret mūsu interesi pret viņiem, nosaucot to par viņu vajāšanu. Še ir tā vēstule.

Viņš pasniedza to Helderam, kuŗš pat nepūlējās viņu izlasīt, bet ar vieglu galvas pamājienu atdeva to atpakaļ Džeksonam.

— Man šķiet, ka es to lietu saprotu, — viņš sacīja. — Vai Veritu Bell kāds pēc tam vēl redzējis?

— Neviens. Mēs domājam, ka viņa noslīkusi, — reportiers atbildēja. — Nakts bija diezgan vētrains, un viņa nevarēja atgriezties pa citu ceļu, kā vienīgi pa to, kuŗu uzmanīja mūsu aģents.

Helders piecēlās.

— Vai jūs varētu parādīt man vienu laipnību? — viņš sacīja.

— Ja vien iespējams, — žurnālists smaidīdams atbildēja.

— Pirms dažām nedēļām, — Helders sacīja, — tika apcietināts kāds krievs, kuŗu turēja aizdomās par līdzdalību naudas viltošanā.

— Es atceros, — Džeksons pamāja ar galvu. — Viņam piesprieda trīs mēnešus cietumsoda, pēc kuŗa izciešanas to izraidīs no Anglijas.

— Gluži pareizi, — Helders atbildēja. — Ja man izdotos satīkties ar šo cilvēku — varbūt, ka tad noskaidrotos mistris Bell noslēpums. Vai jūs varētu izgādāt man valdības atļauju šī krieva apmeklēšanai cietumā?

Džeksons domīgi saņauca pieri.

— Šaubos, vai tas jums izdosies; tomēr darīšu visu, ko spēšu. Kad atnāks redaktors, mēs tūlīņ aprunāsimies, kas darāms.

Atsveicinājies no žurnālista, Helders atgriezās savā dzīvoklī Kerzon-stritā. Pa telefonu viņš ievāca ziņas, ka Golds patreiz izbraucis.

— Jo labāk, — Helders noņūca. — Varbūt man tomēr vēl palaimējas izrauties no cīlpas.

Viņš iegāja guļamistabā, lai dažas stundas atpūstos, jo pēdējie notikumi to bija ļoti nogurdinājuši.

Pulkstens piecos pēcpusdienā sulainis viņu uzmodināja, ienākdams ar kādu telegrammu. Tā bija no laikraksta redakcijas, un viņas saturs skanēja:

„Saruna ar krievu atļauta. Viņš atrodas Čelmsfordas cietumā. Ierodaties pēc atļaujas.“

Džeksons jau bija aizgājis un viņu sagaidīja pats redaktors, kas nodeva viņam cietumnieka apmeklēšanai vajadzīgo dokumentu.

— Es gan neesmu ziņkārīgs, tomēr mani ārkārtīgi interesē: kāds gan sakars varētu būt starp šo cietumnieku un mūsu patreizējo uzdevumu? Vai domājat, ka arī Komstoks Bells ir iejaukts šajā naudas viltošanas aferā? — redaktors jautāja.

Helders nozīmīgi pamāja ar galvu.

— Jā, tā es domāju

Dažos vārdos viņš pastāstīja redaktoram par „Noziedznieku klubu“, un par Komstoka Bella attiecībām pret to.

— Hm, — redaktors noņūca, kad viņš bija pabeidzis. — Arī es biju ko tamlīdzīgu dzirdējis, bet tas man izli-

kās pārāk neticami. Tā tad jūs apgalvojat, ka Villetu nodevis Bells?

— To es noteikti zinu, — Helders atbildēja. — Bells nekriētnā kārtā nodeva Villetu, lai noveltu no sevis katru atbildēbu.

— Un kā jūs izskaidrojat viņa negaidīto pazušanu? — redaktors jautāja, uzmezdams Helderam asu skatu.

Helders vilcinājās. Viņš vēl pats nebija ticis skaidrībā par šī neizprotamā notikuma cēloni

— Acumirkli vēl nekā noteiktu nevaru sacīt, — viņš beidzot atbildēja. Pēc manām domām, viņš apprecējis šo meiteni tamdēļ, baidīdamies no viņas varbūtējās liecības pret sevi. Man šķiet, ka patreiz viņš izdara pēdējo izmīsumu pilno mēģinājumu..

— Atvainojat, ka jūs pārtraucu, — redaktors sacīja. — Bet mēs taču noteikti zinām, ka Komstoks Bells ir ārkārtīgi bagāts cilvēks. Un tagad viņa bagātība vēl vairāk pieaugusi.

Helders viņu jautājoši uzlūkoja

— Jā gan, — redaktors turpināja. — Pirms kādas nedēļas nomirusi viņa māte, kas pēdējā laikā bieži slimoja. Visu savu mantu tā novēlējusi dēlam, kurš arī pirms tam jau bija ļoti bagāts. Tagad viņš ir vairākkārtējs miljonārs — un naudas viltošana tādos apstākļos taču būtu pārāk neticama lieta, kurai trūkst jebkāda attaisnojuma.

— Bet tādā gadījumā arī viņa laulībai ar Veritu Mepl nav nekāda pamata, — Helders iebilda.

— Laulībai arvien ir kāds pamats, — redaktors īsi atbildēja, tad smaidīdams piebilda: — Bet cerēsim, ka jūsu satikšanās ar krievu ienesīs šajā lietā kādu gaismas stariņu. Uz redzēšanos!

Otrā rītā Helders ar pirmo vilcienu devās uz Čelmsfordu. Pulkstens deviņos viņš jau sasniedza cietuma drūmo ēku, kur tika ievests direktora kabinetā.

Kolonels Speijers, vīrs ar sirmu bārdu, piecēlās viņam pretim.

— Jūs vēlaties sarunāties ar krievu? — viņš sacīja.

— Tas ir vienīgais krievs mūsu cietumā, un mums tas sagādā daudz nepatīkšanu. Neviens šeit neprot viņa valodu, un divas vai trīs reizes nedēļā mums nākas pieaicināt tulku, lai uzklausītos viņa vēlēšanās un paskaidrotu tam iestādes noteikumus.

— Atļaujiet vienu jautājumu, — Helders sacīja, kopā ar direktoru atstādams kabinetu. — Kā tas izskaidrojams, ka šis krievs tiek turēts apcietinājumā Čelmsfordas cietumā? Es domāju, ka šis cietums nolemts tikai vietējiem iedzīvotājiem.

— Nē, šeit mums ir sadzīti kopā visādi ļaudis. Šajā iestādē tiek turēti noziedznieki ar lieliem soda mēriem, pirms viņu nosūtīšanas uz Dartmuru vai Portlendu. — Vai jūs runājat krieviski? — viņš jautāja.

Helders piekrītoši pamāja ar galvu, un direktors uzmeta tam mazliet aizdomīgu skatu.

— Tādā gadījumā man īstenībā vajadzētu sūtīt jums līdzī kādu, kas šo valodu saprot, — ierēdnis sacīja, vēlreiz pārslāpējot ministrijas izsniegto atļauju. — Bet es ticu, ka jūs nepārkāpsat cietuma administrācijas rīkojumu. — Viņš īsumā paskaidroja Helderam, ko tas nedrīkst jautāt, un par ko nedrīkst runāt.

Tad viņš ieveda apmeklētāju kādā tukšā istabā, kurās vidū bija nolikts garš priežu koka galds. Brīdi vēlāk tika ievests arī cietumnieks. Ieraugot savu senāko darba devēju, krieva acis iemirdzējās priekā.

Krievs tika nosēdināts galda vienā galā, un Helderam piedāvāja krēslu, kas bija nolikts otrā galā, tā ka garais galds atradās starp viņiem. Galdam katrā pusē nosēdās pa cietumsargam. Tie, cik varēja vērot, nemaz neinteresējās par sarunu, kas norisinājās viņiem nepazīstamā valodā.

Heldera saruna ar krievu neturpinājās ilgi. Tomēr tā viņu pilnīgi apmierināja, jo krievs apsolījās noklusēt visu, par ko Helders tam apsolīja izmaksāt prāvāku summu naudas, kolīdz krievs būs sodu izcietis.

Koridorā viņu sagaidīja direktors.

— Vai nevēlaties apiūkot mūsu iestādi? — viņš jautāja.

Viņš bija ļoti lepns uz to disciplīnu, kārtību un tīrību, kāda valdīja viņa cietumā.

— Ar lielāko prieku, — Helderis atbildēja.

Viņš sekoja direktoram cauri lielai zālei, kur ieslodzīto kameras gaŗās rindās pacelās viena virs otras līdz pat stikla jumtiem. Gaŗ visām četrām sienām vilkāš šauras tērauda laipas, zem kuŗām, pāri visam telpas vidum, bija pārstiepts liels drāšu tīkls.

— To mēs bijām spiesti ierīkot pēc tam, kad daži no ieslodzītiem nolēca no augšējiem stāviem un nositās, — direktors paskaidroja.

Helderam neviļus pārskrēja drebuļi.

— Cietumniekiem nepieciešamas arī kustības, — direktors turpināja, izvezdams Helderu pagalmā, kur patreiz pastaigājās kāda ieslodzīto grupa.

Cilvēki pelēkos cietumnieku apģērbos cits aiz cita klušdami pastaigājās pa šauro pagalmu, — izveidodami apaļu loku. Helderis apstājās un novēroja gaŗāmejošos ieslodzītos. Tur bija gan veci, gan arī jauni cilvēki; daži ziņkāri uzlūkoja svešo apmeklētāju, citi īgni novērsās no tā. Viens no viņiem bija lielāks un slaikāks par visiem citiem. Viņa gaita Helderam izlikās dīvaini pazīstama, un viņš pievērsa tam sevišķu uzmanību. Kad cietumnieka seja pavērsās uz viņa puši, Helderam bija jāpieliek visas pūles, lai aizturētu pārsteiguma saucienu, kas gribēja izlauzties tam pār lūpām.

Tas bija Komstoks Bells.

— Kas jums notika? — direktors pēkšņi jautāja.

— Sakāt, lūdzu, kas ir gaŗais cietumnieks?

— Direktors palūkojās norādītā virzienā.

— Tas ir kāds Villets — viņš notiesāts par naudas viltošanu, — viņš mierīgi paskaidroja.

Helders atgriezās Londonā. Viņš bija tik pārsteigts un satriekts, ka tikai ar pūlēm spēja sakopot domas. Tā tad Komstoks Bells un Villets — bija viena un tā pati persona! Varbūt, Villets bija miris, un Bells uzņēmies viņa lomu, lai novērstu iespējamu skandalu. Zem šī pieņemtā vārda viņš bija ļāvies sevi notiesāt.

Tas noskaidroja daudz ko, kas agrāk šķita nesaprotams. Bells bija izmantojis visu savu iespaidu un varu, lai panāktu, ka Villeta prāvas iztiesāšanas laikā ne Golds, ne Helders nebūtu Londonā. Par to tagad vairs nevarēja būt šaubu.

Kāda pēkšņa doma lika Helderam satrūkties. Tā tad Bells zināja par viņu pietiekoši daudz, lai Amerikā sameklētu vajadzīgos pierādījumus. Tas nozīmēja, ka starptautiskās naudas viltotāju organizācijas dienas skaitītas. Villets bija notiesāts uz gadu cietumā, bet pie pastāvošās kārtības bija skaidrs, ka tam nenāksies nosēdēt tur ilgāk par deviņiem mēnešiem. Jā, no Komstoka Bella naudas viltotājiem draudēja vislielākās briesmas.

Taigers Brauns ar telegrammu tika ataicināts Kerzon-stritā, kur Helders īsos vārdos atstāstīja tam visu notikušo.

— Nu mēs zinām, kamdēļ Komstoks Bells apprecēlās. Pasaciņa par viņa ievainoto roku nu vairs nav nekāds noslēpums. Viņš pēkšņi pārtrauca vēstuļu rakstīšanu ar roku un pārgāja uz rakstāmmašīnu, lai vēlāk viņa uzticības persona varētu vest viņa korespondenci, nemodinot nekādu aizdomu. Par šādu uzticības personu viņš izraudzījās Veritu Mepl, to apprecot. Viņa tad arī rakstījusi visas šīs vēstules, nosūtot tās no visdažādākām Eiropas pilsētām, kur tā, jādodomā, ikreizes pavadījusi tikai dažas stundas, lai paēstu kādā viesnīcā un paņemtu līdzī dažas šīs viesnīcas vēstuļu blankas.

— Man tomēr tas viss vēl liekās diezgan nesaprotams, — Taigers iebilda. — Kamdēļ īsti Bells labprātīgi

uzņēmiens Villetam piespriesto sodu? To es nespēju sev izskaidrot.

Helders nesteidzās ar atbildi. Viņš zināja, kādas ciešanas daži cilvēkiem sagādā sirdsapziņas pārmetumi, no kuriem tie nereti meklē izeju pat pašnāvībā, vai alkoholā. Un Komstokam Bellam turklāt vēl bija māte, kurā tik ļoti bija lepojusies ar savu vienīgo dēlu, par kura godīgumu tā ne mirkli nebija šaubījusies. Droši vien domas par māti šeit spēlējušas izšķirošo lomu.

— Lai nu tas būtu, kā būdams, — Helders beidzot sacīja, — bet mēs nedrīkstam palaist šo gadījumu garām neizmantotu. Mums rokā tagad ir divi svarīgi ieroči.

— Kā jūs to domājat? — Brauns jautāja.

— Pirmkārt, mēs zinām Bella noslēpumu, un otrkārt — Toms Mepls ir pilnīgi mūsu varā. To mēs varam izmantot pret tiem abiem. No mums pašiem tagad atkarājās, vai pratīsim lietderīgi izmantot tās ziņas, ko liktenis pats mums atklājis.

Bella dēļ viņš tā tad pagaidām varēja justies drošs. Atlika vēl vienīgi Golds, tomēr tas viņu pārāk neuztrauca. Bet šajā gadījumā Helders ļoti maldījās. Šī detektīva spējas viņš bija novērtējis pārāk zemu. Par to arī nebija ko brīnīties, jo Golds nekad vēl nebija atklājis tam savas īstās domas. Divas reizes Helderam bija izcēlusies ar to ķilda, un abas reizes viņš bija to uzvarējis.

Viņš nebūt nejutās norūpējies, kad divas dienas vēlāk saņēma no Golda vēstuli, kurā tas viņu lūdza ierasties pie sevis Savoijas viesnīcā.

Amerikāņu detektīvs jau bija atgriezies no sava Parīzes brauciena. Viņa ceļa somas vēl stāvēja lejā vestibīlā.

Helderam ienākot, Golds pacēla galvu no rakstāmgalda.

— Lūdzu, sēstāties, Helder, — viņš sacīja.

Pats viņš pa visu turpmākās sarunas laiku palika stāvam kājās.

— Es jūs lūdzu mani apmeklēt, — Golds beidzot iesāka, — jo gribēju ar jums atklāti izrunāties.

— Ja kāds apgalvo, ka viņš grib būt atklāts, — Helderers smaidīdams atbildēja, — tad tas nozīmē, ka viņš sāks tevi apvainot.

Golds piekrizdams pamāja ar galvu.

— Jums taisnība — to es arī gribu darīt. Bet jums vispirms mierīgi jānoklausās visu līdz galam.

Viņš sāka staigāt pa istabu turp un atpakaļ.

— Jau kopš divpadsmit mēnešiem es dzenu pēdas kādai bandai, kas izplata viltotu naudu.

— To es jau zinu, — Helderers vēsi piezīmēja. — Jūs pat bijāt tik laipns izteikties, ka arī man esot kādi sakari ar šo bandu.

— Jā, es izteicu par to noteiktas aizdomas, — Golds mierīgi atbildēja. — Es zinu, ka jūs piedalāties šajā lietā. Zinu pat arī to, ka jūs saviem nolūkiem izmantotat Toma Mepla pakalpojumus.

Golda atklājumi stāvēja ļoti tuvu patiesībai, un tas stipri uztrauca Helderu. Tomēr viņš izlikās pilnīgi vienaldzīgs.

— Jūs mani uzjautrināt, — viņš piezīmēja.

— Mēpļi viltojis Francijas banknotes, — Golds turpināja. — To es varu pierādīt. Es ataicināju jūs, Helder, lai liktu jums izšķirties: vai nu jūs tūlīn pat likvidējat šo lietu, vai arī tā izvērsīsies par vislielāko angļu-amerikāņu skandālu, kādu vien Londonā jebkad piedzīvojuši.

Helderers iesmējās.

— Es labprāt sagādātu jums šo prieku, — viņš sacīja. — Ja vien man būtu vajadzīgās aktiera dāvanas, es nokristu jūsu priekšā ceļos, atzītu savus grēkus, un nodotu sevi prokurātūras žēlīgajās rokās. Droši vien es tā izdarītu. Tad tik labi saskanētu ar to teātrālo veidu, kādā jūs vadāt savu izmeklēšanu.

Viņš piecēlās, un paņēma platmali un cimdsus.

— Diemžēl, — Helderers turpināja, — es šoreiz nevaru jums pakalpot. Jūsu uzdevums ir atrast noziedznie-

kus, un kad tas jums negrib izdoties, jūs ķerāties pie iebiedēšanas. — Viņš atkal iesmējās. — Tas jau viss ir ļoti jauki, Gold. Tomēr es labāk ieteiktu jums ķerties pie grāmatu rakstīšanas. Jūs taču zināt tikpat labi kā es, ka vainīgais šajā lietā ir Komstoks Bells.

Šajā acumirkli kāds viegli piekļauvēja pie durvīm, bet ne Golds, ne arī Helders nedzirdēja šī kļauvējiena.

— Jā gan, jūs pats it labi zināt, ka Komstoks Bells ir naudas viltotājs, — Helders vēlreiz atkārtoja.

— Bet es apgalvoju, ka Kornelijs Helders ir nekrietns melis, — aiz viņiem pēkšņi atskanēja kāda maiga balss.

Viņi abi reizē pagriezās turp. Durvīs stāvēja skaišta, eleganti ģērbusies dāma.

Heldera seja tumši pietvika; tomēr viņš nenolaida savu skatu šo pelēko, smaidošo acu priekšā.

— Vai atļausat man apsēsties? — viņa jautāja.

Golds pasniedza viņai krēslu un aizvēra durvis.

— Ļoti nožēloju, ka pārtraucu jūsu sarunu tik interesantā vietā.

Helders nicinoši pasmaidīja. Nepiegrieždama viņam vairs nekādas vērības, mīstis Kollek atvēra savu zelta rokas somiņu un, izņēmusi no tās kādu laikraksta izgriezumu, pasniedza to Goldam.

— Vai jūs ievietojāt avīzēs šo sludinājumu? — viņa jautāja.

Golds apstiprinoši pamāja ar galvu.

— Dīvaini, ka es to atradu, — Grendžēra Kollek turpināja. — Tas bija iespiests kādā itaļu avīzē. Daudziem no mums ir tūkstotsfranku banknotas, bet tikai rets tās vērīgāk aplūko.

Helders ieinteresēts klausījās viņas vārdos. Ko gan nozīmēja šī saruna par tūkstotsfranku zīmēm?

Golds labprāt būtu vēlējies, kaut Heldera šoreiz nebūtu klāt, bet nu tur nekas nebija grozāms.

— Vai varu aplūkot šo izgriezumu? — Helders jautāja.

Golds klusēdams pasniedza viņam papīrīti. Sludinājums bija iespiests itaļu, angļu un franču valodās, un

tajā visi tie, kuŗu īpašumā atradās tūkstotsfranku zīmes ar numuriem no 687642 līdz 687653, pieteiktijs Parīzes prefektūrā, vai arī pie Vensnorsa Golda.

Helders izlasīja šo sludinājumu ar pieaugošu nemieru. Viņš gan nesaprata tā īsto nozīmi, tomēr nojauta, ka tas nesola viņam nekā laba.

— Vai tad šīm banknotām ir kāda sevišķa īpašība? — viņš jautāja.

Golds palika atbildi parādā.

Mistris Kollek izņēma no somiņas salocītu tūkstotsfranku zīmi un pasniedza to detektivam.

— Man nejauši nokļuvis rokās viens no minētiem numuriem — te tas ir, — viņa sacīja.

Golds paņēma naudas zīmi un, atgājis pie loga, ātri aplūkoja tās mugurpusi.

— Šī banknota ir viltota, — viņš tad paskaidroja. — Bet lai jums neceltos zaudējumi, tad es izmaksāšu jums viņas vērtību.

Viņš pūlējās runāt mierīgi, tomēr viņa balsī bija dzirdams uztraukums.

Helders, kas visu laiku bija viņu novērojis, satrūkās. Viņš nojauta, ka šī ir viena no tām viltotām naudas zīmēm, kuŗas viņš bija laidis apgrozībā. Viņš tikai nesaprata, caur ko gan viena banknota varētu atšķirties no citām. Apgrozībā taču bija divi tūkstoši šādu banknotu. Viņš pārāk labi pazina Goldu, lai saprastu, ka šoreiz tas nekādā ziņā neuzticēs viņam savu noslēpumu.

Vēl brīdi pasēdējis, Helders atzina par pareizāku, atvadīties.

* * *

*

— Jums tagad jāizlīdz man ar savu atmiņu, Taiger, — Helders sacīja.

Viņi bija satikušies Haid-parkā, un tagad nesteigdamies soļoja Kensington-gārdena virzienā. Parkā bija maz staigātāju, tā kā viņi varēja netraucēti sarunāties.

— Jūs taču varēsāt vēl atcerēties, — Helders turpi-

•Miljonārs nerra lomā•

nāja, — kādos apstākļos norisinājās Francijas banknotu iespiešana?

— Protams, — Brauns apliecināja, un sīki atstāstīja visus apstākļus, kas bija saistīti ar naudas viltošanu, nosaucot pat skaitļus, cik banknotu katru dienu ticis iespiests.

— Vai bez jums vairs neviens nav turējis gatavo naudu rokās?

Taigers atkratīja galvu.

— Es pats izņēmu tās no mašīnas un nosūtīju aģentiem.

— Atcerāties labi, vai tikai vēl kāds nav turējis tās pirkstos? — Helders neatlaidās.

Taigers Brauns mirkli vilcinājās.

— Dažas banknotas es tiešām rādīju Meplam. Vai atcerāties, ka viņš lūdza parādīt tam gatavās naudas zīmes, lai viņš vēlreiz varētu tās pārbaudīt?

— To es zinu, — Helders domīgi sacīja. — Vai viņš bija viens, kad tas izdarīja šo pārbaudi?

— Jā, viņš arvienu strādā vienātnē.

— Vai vēlāk viņš atdeva tās banknotas jums atpakaļ?

— Jā, es tās paņēmu un laidu apgrozībā. Tās tika izsūtītas jau pirmajā partijā — to es skaidri atceros.

— Cik banknotu jūs iedevāt Meplam?

— Pavisam vienpadsmit.

Helders izgrūda klusu lāstu.

— Taisni tikpat daudz banknotu minēts kādā sludinājumā, — viņš norūca. Ja Mepls būtu mūs piemulķojis — nu, lai tad!.. — Viņš zīmīgi apklusā.

Bet ko gan Mepls būtu varējis ar šīm banknotām iesākt — sevišķi vēl tik īsā laikā? Viņš ilgi un rūpīgi pārdomāja šo jautājumu. Katrā ziņā tur vajadzēja būt kādam sevišķam iemeslam, kamdēļ Golds tik ļoti priecājās par vienas šādas banknotas iegūšanu. Bija izskatījies tā, it kā pēc šīs banknotas iegūšanas viņš nemaz vairs nešaubīšies par saviem panākumiem un uzvaru. Katra no viņa sludinājumā minētām banknotām, acīmredzot, saturēja kāda svarīga noslēpuma atrisinājumu.

Helders pieņēma taksometru, un kopā ar Taigeru Braunu nobrauca savā dzīvoklī. Pat platmales nenolicis, viņš nosēdās pie rakstāmgalda un uzrakstīja kādu duci telegrammu. Tās bija sastādītas norunātā valodā un adresētas uz dažādām pilsētām, gan Eiropā, gan arī Amerikā. Pabeidzis šo darbu, viņš nodeva visas telegrammas Braunam.

— Tūlīt nosūtāt šīs telegrammas, un pēc stundas satiksimies Finsbirijas parkā.

Norunātā laikā, viņš savā lielajā auto, nesteigdamies pabrauca garām parkam. Brauns veikli ielēca un nosēdās viņam līdās.

Bija jau tumšs, kad viņi sasniedza vietu, kur nogriezās ceļš uz mazo fermu.

* * *

*

Palicis ar mīstis Kollek vienātnē, Golds nezaudēja laiku. Īsos vārdos viņš pastāstīja tai par Komstoka Bella un viņa jaunās kundzes neizprotamo nozušanu. Viņa jau bija lasījusi par to avīzēs, tomēr tikai tagad tā pirmo reizi dabūja dzirdēt, ka Bella vārdu ved sakarā ar naudas viltojumiem.

Golds bija labs cilvēku pazinējs, un reti kad vilās viņu rakstura noteikšanā. Viņš zināja, ka pilnīgi var uzticēties šai sievietei, par kuŗas draudzīgo labvēlību pret Bellu viņš ne mirkli nešaubījās. Nolicis banknotu uz galda, viņš iededza mazu gāzes krāsniņu, un pazvanīja sulainim, kuŗam pavēlēja ienest glāzi piena. Paņēmis vairojamo stiklu, viņš parādīja mīstis Kollek divaino uzrakstu banknotas mugurpusē.

— Pielietot pienu? — viņa izbrīnā atkātoja. — Kāds gan tam visam sakars ar pienu?

— Man šķiet, ka esmu to uzminējis, — Golds atbildēja.

Paņēmis sulaiņa ienesto piena glāzi, viņš nolika vilto-to banknotu uz lēzena šķīvja un aplēja to ar pienu. Brī-

di vēlāk viņš izņēma naudas zīmi no baltā šķidrums un uzmanīgi to izžāvēja, turēdams virs gāzes liesmas.

Mistris Kollek klusēdama sekoja viņa kustībām.

Beidzot Golds izslēja, turēdams apžuvušo banknotu rokā. Viņš bija ārkārtīgi uztraukts.

— Nu? — viņa jautāja.

Uz banknotas mugurpuses bija parādījušās dažas rakstītas rindīņas, kas pateicoties piena un siltuma iespaidam, tagad bija kļuvušas skaidri saredzamas. Viņi kopā izlasīja īso rakstiņu, un Golds noņēma telefona klausāmo stobriņu.

— Nu šī lieta ir pavisam skaidra, — Golds sacīja, kad viņi jau stāvēja lejā uz ielas un gaidīja auto, kuram tūliņ vajadzēja ierasties ar Skotlend-Jarda ierēdņiem. — Tas ir stipri izplatīts slepenraksta veids. To dara tā: ņem jaunu rakstāmo spalvu, apslapina to siekaļām un uzraksta vajadzīgo ziņojumu. Raksts paliek neredzams tik ilgi, kamēr to neiemērc pienā un nesasilda uz uguns — tad burti kļūst skaidri salasāmi. Tā, nu jūs arī pratīsāt šo mākslu, — viņš smaidīdams piebilda.

* *

*

Helders ar Braunu sasniedza fermu, un piekļauvēja pie durvīm. Citkārt viņiem tika bez kavēšanās atvērts, bet šoreiz pagāja labs laiciņš, pirms bulta tika no iekšpuses atbīdīta, un durvis mazliet pavērās. Abi atbraukušie iegāja namā.

Klinkers paskaidroja savas kavēšanās iemeslu.

— Meplam klājās ļoti slikti, — viņš sacīja.

— Drīzi viņam klāsies vēl daudz sliktāk, — Helders zīmīgi atbildēja.

Abu savu palīgu pavadībā, viņš devās tieši naudas skapja istabā. Mepls, pa pusei apgērbies, gulēja gultā. Viņa seja bija bāla un iekritusi, acis dziļi iegrimušas dobumos, bet lūpas kļuvušas zilas. Helderam ienākot, viņš atvēra acis, tomēr neteica ne vārda.

Uzmetis slimniekam ātru skatu, Helders tūlīn saprata, ka šis cilvēks vairs ilgi nedzīvos.

— Vai viņš jau ilgi tā guļ? — viņš jautāja Klinkeram.

— Kopš vakar vakara. Pārmērīgiem dzērājiem, kas pēkšņi atsakās no alkohola, arvienu mēdz tā klāties.

Helders nosēdās uz gultas malas.

— Mepl, — viņš rupji sacīja, — vai atceraties vēl tās Francijas banknotas, kuŗas jūs pārbaudījāt pirms viņu nosūtīšanas?

Mepls mazliet sakustējās.

— Nu, vai atceraties? — Helders atkārtoja. — Ko jūs darījāt ar viņām?

Mepls aizvēra acis un vāji pamāja ar roku, it kā šādām lietām priekš viņa vairs nebūtu nekādas intereses.

— Ko jūs izdarījāt ar tām? — Helders atkal jautāja. — Vai jūs runāsāt reiz?

Viņš satvēra Mepla kaulaino plecu, un to krietni sapurināja.

— Man vajaga to zināt — vai saprotat, ko es saku? — viņš iekliedzās. — Ko jūs izdarījāt ar tām banknotām?

Viņš atkal sapurināja slimnieku, tā kā zobi tam klābēdami sītās kopā, un asaras sāka tam plūst pār vaigiem. Tomēr viņš vēl ciešāk saknieba lūpas un klusēja.

— Es.. — Helders nevaldamās dusmās iesāka, bet pēkšņi Taigers Brauns satvēra to pie rokas.

— Kāds auto brauc šurp, — viņš čukstēja.

Helders ieklausījās. Tāļumā tiešām skaidri bija dzirdams auto motora troksnis.

— Nākat lejā, — Brauns sacīja.

Viņi cieši pievēra aiz sevis Mepla istabiņas durvis un, nokāpuši lejā, klusu piezagās pie ārdurvīm. Viņi dzirdēja, kā auto apstājās, kāds pienāca pie durvīm un skaļi piekļauvēja.

Nākamā acumirkli kļauvēšana atkārtojās, un ārpusē kāda balss uzsauca:

— Karaļa vārdā — atdarāt!

Brauna seja nervozi noraustījās.

— Policija! — viņš izdvesa, acīm meklēdams kādu izeju.

Helders nezaudēja galvu. Viņa auto stāvēja mazajā šķūnītī aiz mājas. Uz pirkstu galiem viņš iezagās virtuvē, un palūkojās ārā pa logu. Pārlicinājies, ka no šīs puses nekādas briesmas nedraud, viņš ātri atslēdza durvis un izslidēja ārā. Abi pārējie sekoja viņam uz pēdām. Nepamanītiem viņiem izdevās sasniegt šķūnīti un izvest no tā mašīnu.

— Iekāpjat, ātrāk! — Helders pavēlēja.

Viņš bija pārliecināts, ka motora troksnis tūlīt vēršīs uz sevi policistu uzmanību, bet citas izejas viņam vairs nebija.

Viņš aizsēja sejai priekšā lielu zīda kabatas lakatu, tā kā palika redzamas vienīgi acis.

Auto straujā gaitā pārjonoja nelīdzeno pagalmu un izbrauca uz ceļa. Helders redzēja, kā divi cilvēki, kas bija stāvējuši durvju priekšā, ātri steidzās pie policijas auto. Tomēr viņš zināja, kā izbēgs tiem, ja vien ceļš nebūs apsargāts.

Viņš saprata, ka policija tagad ieguvusi visus vajadzīgos pierādījumus pret viņu. Savā pēdējā izmisumā viņš bija spiests izspēlēt pēdējo trumpi.

Un viņam neticami laimējās.

20

Golds nolūkojās pakal aizbraucošam auto. Viņam nebija atlicis laika spert nepieciešamos soļus, lai aizkavētu Helderu bēgšanu.

— Viņa apcietināšanai vēl laika diezgan, — viņš sacīja, no jauna atgriezdamies pie nama durvīm. Viņam ienāca prātā, ka bēgļi, acīmredzot, izlietojuši kādu citu izeju, un viņš kopā ar Skotlend-Jarda ierēdņiem, apgāja mājai apkārt.

Virtuves durvis stāvēja vaļā, un abi detektīvi iegāja

namā. Arī Mepla istabas durvis nebija aizslēgtas, un Golds piegāja pie slimnieka gultas.

Nemaz nevajadzēja būt medīkim, lai redzētu, ka Mep-lam klājās ļoti slikti. Golds tūlīt aizsūtīja šoferu pēc ārsta. Slimais karsonī valstījās pa gultu, murminādams ko nesaprotamu.

Golda ātri pārmeklēja mazo telpu, un atrada vairākas iesāktas, bet nepabeigtas klišejas, kas tam noskaidroja šīs fermas nozīmi. Viņš patreiz bija beidzas istabas pārmeklēšanu, kad ieradās ārsts.

— Bistos, ka viņu nevarēs no šejienes aizvest, — ārsts pēc slimnieka paviršās izmeklēšanas sacīja. — Sirds ļoti vāja, un bez šaubām ir arī vēl citi sarežģījumi, kurus es acumirkli nevaru noteikt.

Golda ielūkojās pulkstenī.

— Drīzi vajaga ierasties viņa brāļa meitai — es tai telegrafēju. Laimīgā kārtā es tikai īsi pirms pilsētas atstāšanas dabūju zināt viņas uzturēšanās vietu. Kur atrodas tuvākā pasta iestāde?

— Roistonā, — doktors atbildēja. — Ar auto līdz turieni divdesmit minūšu ilgs brauciens.

Ilgāk vairs nedrīkstēja kavēties. Goldam vajadzēja sazināties ar Skotlend-Jardu, lai dabūtu Helderu apcietināšanas pavēli. Visi pierādījumi pret viņu, tam nu bija rokā. Viņš nosēdās pie galda un sāka steigā rakstīt. No šī darba viņu iztraucēja Skotlend-Jarda detektīvs ar ziņojumu, ka fermai tuvojās kāds auto.

— Tā laikam mistris Bell, — Golda sacīja un, pametis pusē pierakstīto papīra lapu uz galda, izgāja pagalmā.

Auto apstājās, un no tā izlēca garš, slaiki noaudzis vīrietis.

— Bell! — detektīvs pārsteigts iesaucās.

Komstoks Bells bez kavēšanās devās namā. Golda ievēroja, ka viņa seja izskatījās bāla un iekritusi.

— Kur mana sieva? — viņš jautāja.

— Es sagaidu viņas ierašanos kurū katru mirkli, — Golda atbildēja.

Bella sejā atspoguļojās skaidri redzams nemiers.

— Kur jūs..? — Golds iesāka.

— To visu pastāstīšu jums vēlāk, — Bells steigā viņu pārtrauca. — Es redzēju manas sievas auto uz ceļa, kādas četras jūdzes no šejienes. Pakāļējā ass tam bija pārlūzusi, un šoferis paskaidroja, ka mistris Bell devusies šurp kājām. Vai viņa būtu nomaldījusies no ceļa?

— Tas nav ticams. Bet varbūt viņa atgriezusies Londonā? Es tūliņ nosūtīšu šo ziņojumu, un tad kopā ar jums došos atpakaļ uz pilsētu.

— Kur Mepls?

— Viņš miris? — Bella balss skanēja neparasti skarbi.

— Vēl nē, bet man šķiet, ka viņš ilgi vairs necietīs.

— Vai viņš ir pie samaņas?

— Ārsts, kas patreiz ienāca dzīvojamā istabā, bija dzirdējis Bella jautājumu.

— Patreiz viņš ir pamodies, — viņš atbildēja. — Bet viņu nedrīkst uztraukt.

Komstoks Bells mirkli vilcinājās.

— Bet šeit runa iet par visu manu dzīvi, — viņš beidzot sacīja. — Vai gadījumā, ja viņš netiktu traucēts, jūs cerat glābt viņa dzīvību?

Ārsts atkratīja galvu.

— Tad man jārunā ar viņu, — Bells cieši noteica. — Nākat, kungi!

Viņi uzkāpa Mepla istabiņā. Goldu ieraugot, slimais vāji pasmaidīja. Bet kad durvīs parādījās Komstoka Bella lielais augums, viņa acis plaši iepletās, un lūpas uztraukumā sāka raustīties.

— Komstok Bell. — viņš tikko sadzirdami izdvesa.

Bells pamāja ar galvu. Nosēdies uz gultas malas, viņš viegli saņēma slimnieka roku savējā.

— No kurienes jūs nākat? — Mepls vājā balsī jautāja.

Bells mirkli vilcinājās, bet tad mierīgi atbildēja:

— Mani nupat atbrīvoja no cietuma.

— No cietuma? — Mepls izbrīnā atkārtāja.

Komstoks Bells pamāja ar galvu. Istabā valdīja nāves klusums.

— Jā, es nāku tieši no cietuma, — Bells atkārtoja. — Pirms daudz gadiem Parīzē bija notikusi naudas viltošana. Aizdomas krita uz diviem studentiem. Viens no tiem tiešām bija viltojis banknotas, bet otrs to pat nezināja. Kādreiz senāk viņi bija pārrunājuši šo noziegumu kā lielu joku. Kad noziegums tika atklāts, abi aizdomās turētie studenti atstāja Parīzi.

Toms Mepls stingu skatu lūkojās griestos, un viņa lūpas viegli kustējās, it kā tas vēlētos ko sacīt.

— Pirms dažiem mēnešiem, — Bells turpināja, — es pats pieteicos policijā, jo nespēju vairs ilgāk paciest mūžīgās bailes, kas mani nemitīgi vajāja. Uzdodamies par Villetu, es ļāvos notiesāties, un tagad esmu savu sodu izcietis.

— Bet Villets taču miris! — Golds iejaucās sarunā. — Kamdēļ tad jūs esat to darījis?

— Villets dzīvs, — Bells īsi atbildēja.

Mepls vāji pasmaidīja.

— Jā, — viņš vājā balsī sacīja, — viņš vēl dzīvs — es esmu Villets.

Viņš pagriezās uz sāniem un nomurmināja vēl dažus vārdus, ko tikai ar pūlēm varēja saprast.

— Es esmu Villets, — viņš izdvesa, — nabaga Toms Villets. Nebiju domājis, ka vēl kādreiz dzirdēšu šo vārdu.

Viņš apklusā, un klātesošiem šķita, ka tas iemidzis. Beidzot ārsts noliecās pār viņu un viegli pieskārs viņa sejai.

— Viņš ir miris.

* * *

*

Stundu vēlāk Komstoks Bells ar Beldu jau atradās ceļā uz pilsētu. Viņiem bija daudz kas pārrunājāms.

— Čelmsfordu es atstāju šorīt, — Bells sacīja. — Pateicoties Lekonta gādībai, soda laiks man tika saīsināts.

No cietuma es devos tieši uz Sausendu, kur uzturējās mana sieva.

Atbildot uz Golda jautājošo skatu, Bells paskaidroja tam visu notikušo tuvāk.

— Kad biju nolēmis izpirkt noziegumu, kurā mani apvainoja, man katrā ziņā vajadzēja atrast sev kādu vietnieku, uz kuŗu es pilnīgi varētu paļauties. Tā es atzinu par vislabāko apprecēties. Man bija izstrādāts plāns, kā noslēpt citiem manu uzturēšanos cietumā. Es nopirku kādu velkoni un liku to pārkārtot par izpriecas tvaikonīti, lai mans vietnieks nepamanīts varētu katrā vajadzīgā brīdī ierasties Londonā, un atkal aizbraukt no šejienes. Dodoties savā kāzu ceļojumā pa Eiropu, es aizbraucu tikai līdz Buloņai. No turienes es kopā ar sievu atgriezos ar savu kuģi Londonā. To pašu vakaru es ļāvos sevi apcietināt. Caur kādu nelaimīgu gadījumu Verita bija redzēta manā namā. Es pats viņu turp biju aizsūtījis pēc mana zīmoga, kuŗu es nepiedodamā kārtā biju aizmirsis paņemt līdzī.

— Nu es saprotu visu, — Golds sacīja.

— Diena, kad mani atbrīvos no cietuma, Veritai tika paziņota, — Bells turpināja. — Bija norunāts, ka viņa sagaidīs mani Sausendā. Vai jūs zinājāt, ka viņa ir tur?

— Jā, es gluži nejauši dabūju to zināt.

— Man par lielu pārsteigumu, es viņas tur tomēr nesastapu. Bet viņas dzīvoklī es atradu jūsu telegrammu, kurā jūs uzaicināt viņu ierasties šajā fermā.

— Mums atliek tikai mierīgi nodot šo lietu Londonas policijas ziņā, bet pašiem nekavējoties doties uz jūsu kuģi, — Golds lika priekšā. — Varbūt, ka viņa jau būs tur.

Bells vilcinājās.

— Bet varbūt viņa atgriezusies Londonā, lai apmeklētu jūs jūsu dzīvoklī?

Tādā gadījumā mums nebūtu jā rūpējās viņas dēļ, — Golds atbildēja. — Mēs varam nogriezties pa ceļu, kas ved no Volšem-Krossas tieši uz Sausendu.

Ceļu atrast nenācās grūti, un drīzi vien viņi jau ie-

raudzīja nelielo tvaikoni, kas stāvēja noenkurots upes vidū. Netāļ no krasta šūpojās laiva, kuŗā kapteinis Loders bija atbraucis sagaidīt mīstris Bell, kuŗa vēl nebija atgriezusies. Vecais jūrnīeks bija stipri norūpējies par viņas neizprotamo nozušanu.

— Man ir kāda neskaidra nojauta, ka viņas nozušana stāv kaut kādā sakarā ar Helderu, — Loders sacīja, kad viņi jau sēdēja „Sibrekerā“ mazajā salonā. — Pēdējā laikā bieži esmu braukājis pa upi, un tās tuvumā nav nevienas celtnes, kuŗas es nebūtu redzējis. Pirms trim mēnešiem Esekssas piekrastē tika uzcelta kāda jauna laivas mājiņa. Tā atrodas starp Tilberiju un Berkingu — tā tad izpriecas jachtai pavisam nepiemērotā vietā.

— Kas tā par izpriecas jachtu? — Golds ātri jautāja. Kapteinis tikai pamāja ar galvu.

— Tā ir visskaistākā motorlaiva, kādu jebkad esmu redzējis. Dīvaini tikai tas, ka neviens viņu nelieto. Ikdienas kāds cilvēks atbrauc to aplūkot un pārliecināties, vai viss kārtībā. Mans dēls reiz uzsāka ar šo cilvēku, kas izrādījās par laivas mēhaniķi, sarunu, un tas pastāstīja, ka jachta esot apgādāta ar visu nepieciešamo, lai vismaz divas nedēļas varētu turēties klajā jūrā. Šī motorlaiva pieder Helderam.

— Tas tiešām izklausās aizdomīgi, — Golds domīgi piezīmēja.

Uzmetis Bellam ātru skatu, viņš redzēja, ka kapteiņa stāsts atstājis uz to lielu iespaidu.

— Man šķiet, ka mums vajadzētu bez kavēšanās doties turp, — Bells sacīja. — Mēs taču nekā nevaram zaudēt. Ja laiva vēl būs vecā vietā, mēs atstāsim pie tās kādu sargu, bet paši atgriezīsimies Londonā.

Golds piekrizdams pamāja ar galvu, un kapteinis izgāja. Dažas minūtes vēlāk „Sibrekers“ jau ātri slidēja pa upi pret straumi.

Nakts bija ļoti tumša. Tvaikonītis patreiz pabrauca garām Tilberijai, kad kapteinis pēkšņi deva kādu pavēli, un kuģis strauji mainīja virzienu.

— Tur kaut kas brauc, — Loders, stāvēdams uz komandas tiltiņa, iesaucās.

Ģara, šaura motorlaiva pilnā gaitā aizšāvās Ģarām „Sibrekeram“. Skaidri varēja sadzirdēt motora tarkšķēšanu.

Mazā kabīne jachtas pakaļgalā bija spilgti apgaismota, bet tad pēķšņi gaisma nodzisa.

— Viņi brauc mazliet par ātru priekš manis, — kapteinis sacīja. — Bet kad būsim izkļuvuši jūrā, tur es viņus viegli panākšu.

Acīs nenovērdzams, Bells sekoja katrai motorlaivas kustībai. „Sibrekers“ visu laiku turējās vienādā atstātumā no tās.

— Ir iespējams, ka tā nemaz nav tā jachta, kuŗu mēs meklējam, — Golds sacīja. — Tomēr mēs nedrīkstam ļaut tai aizbēgt. Katrā ziņā tai vajaga būt divai motorlaivai, kas ar apdzēstām ugunīm tik ļoti steidzās izkļūt no Temzas.

Kapteinis iesmējās.

— Senāk arī es to bieži darīju, — viņš piebilda.

— Es domāju... — Bells iesāka, bet viņu pārtrauca skaļš kļiedziens, kas atskanēja no motorlaivas puses.

Gaisma viņas kabīnē atkal iedegās, un laivas pakaļgalā kļuva redzami divi celvēku stāvi, kas spilgti atdalījās pret apgaismotājiem logiem.

Skaidri varēja atšķirt vienu vīrieša un vienu sievietes stāvus. Nākamā acumirkli tie atdalījās viens no otra, un viens no viņiem iegāzās tumšajā dzelmē.

— Tā bija sieviete! — Komstoks Bells iesaucās, un viņa balsī bija dzirdamas šausmas.

Kādā neapdzīvotā vietā uz Kembridžas ceļa, Helters, bēgdams no savas fermas, ieraudzīja pašā ceļa vidū stāvošu auto, kuŗš acīmredzot bija sabojājies. Lai

pabrauktu tam garām, viņam negribot nācās samazināt savas mašīnas ātrumu.

Salūzušā vāga kupējā sēdēja kāda sieviete un lasīja avīzi. Šoferis bija aizgājis uz tuvējo ciemu pēc palīgiem.

Izdzirdusi motora troksni, sieviete pacēla galvu. Helders strauji nobremzēja savu mašīnu.

— Vai tiešām, jūs, mītris Bell? — viņš iesaucās.

Viņa bezbailīgi ielūkojās tam sejā. Bet Helders nebija tik viegli samulsināms.

— Jums jābrauc man līdzi, — viņš sacīja.

Verita palūkojās visapkārt. Tuvumā nebija neviena cilvēka. Viņa saprata draudošās briesmas, un zināja, ka pretoties būtu velti.

Helders izkāpa un ieaicinoši norādīja viņai uz sava auto durvītiņām. Neraugoties uz laipno smaidu, viņa skatā bija skaidri saskatāmi draudi.

— Es nebraukšu kopā ar jums, — Verita mierīgi, bet cieši noteica.

— Tūliņ iekāpāt! — Helders rupji uzkiedza.

Satvēris viņu, viņš gandrīz nešus iestūma to savā vāgī.

— Ja jūs kliegsat, es apklusināšu jūs uz mūžu, — viņš sacīja, nosēzdamies pie stūres. Pagriezies pret Taigeru Braunu, viņš pavēlēja:

— Uzvelkat jumtu!

Kolīdz tas bija padarīts, kad tālumā, ceļa likumā pamirdēja kāda cita auto ugunis.

— Nosēžaties dāmai katrs savā pusē, — Helders turpināja rīkot savus palīgus. — Ja viņa kliedz — apklusināt to!

Pamanījis Brauna vilcināšanos, viņš izņēma no kabatas revolveri.

— Es neļaušu jums visu sabojāt, — viņš mierīgi sacīja. — Vai sapratāt? Lai velns jūs parauj, ja tūliņ nepaklausīsāt mani!

Ne vārda neatbildējis, Taigers Brauns nosēdās norādītā vietā.

Bija jau vēls vakars, kad viņi, straujā gaitā izjoņojuši cauri Londonai, tuvojās Eseksai.

Ceļā Helderam atlika diezgan laika vēlreiz pārdomāt savu plānu. Jau sen viņš bija sarīkojis visu nepieciešamo šādai bēgšanai. Viņš jau iepriekš bija nopircis vai noīrējis nelielus namiņus dažādos Anglijas apvidos, jo skaidri saprata, cik lielu kļūdu nodara citi noziedznieki, pūlēdamies izvairīties no policijas caur biežu uzturēšanās vietas maiņu. Viņš atzina, ka daudz drošāk un neuzkrītošāk ir apmesties kādā vietā uz pastāvīgu dzīvi, lai vēlāk, kad policija jau sāk pagurt, meklētu patvērumu ārzemēs.

Desmit jūdzes no Berkingas kāds vientuļš, maziebraukts ceļš nogriežas tieši uz upes krastu, kur atrodas dažas drūma izskata fabrikas, kāds aerodroms, un milzīgs ogļu noliktavas laukums.

Helders vadīja savu vāgi turp. Kā likās, viņš ļoti labi pazina šo apvidu.

— Te mēs izkāpsim, — viņš pēkšņi sacīja, nobremzēdams mašīnu.

Tuvumā neredzēja nevienas mājas. Verita redzēja tikai augstas ogļu kaudzes, kas pacēlās uz betonētā laukuma. Mirkli viņai uzmācās bailes savas dzīvības dēļ.

Satvēris viņas roku, Helders to vilka uz priekšu.

— Jums nekas ļauns nenotiks, ja būsat prātīga, — viņš sacīja.

Atstājuši ogļu noliktavu, viņi kādu stundu cetursni skrēja pa nelīdzenu lauku, kur Verita bieži klupa.

Beidzot viņa tumsā saskatīja kādu nelielu mājiņu, kas stāvēja tieši ūdens malā.

Atslēdzis durvis, Helders tās atvēra un iebīdīja jauno dāmu tumšā telpā, kur oda pēc petrolejas un eļļas.

Helders iededza lampu, un viņas gaismā Verita pārlicinājās, ka tā nokļuvusi šķūnī, kurā lielāko daļu ieņēma liela motorlaiva, kas bija ielaista ūdenī. Ceļu uz upi tai aizsprostoja koka vārti.

— Šī ir mana glābšanas laiva, — Helders sacīja, — kas izglābs mani no visnepatīkamākās bojāejas. Man šķiet, ka nu ir pēdējais laiks atstāt šejieni.

Abi viņa pavadoni ar neslēptu ziņkāri aplūkoja lielo, stipri būvēto jachtu.

— Laiva ir piemērota braukšanai pa klaju jūru, — Helders paskaidroja. — Viņā mēs atradīsim visus krājumus, kas nepieciešami ilgākam ceļojumam.

Viņš pavilka kādu virvi, kas nokarājās no griestiem, un šķūņa vārti, kas veda uz upi, bez trokšņa atvērās, un aiz tiem kļuva redzami Temzas tumšie ūdeņi.

— Iekāpt! — Helders uzsauca.

— Es nekāpšu laivā, — Verita atbildēja. — Man gluži vienalga, ko jūs darāt, bet jums līdzī es neiešu!

— Es tomēr ticu, ka jūs iekāpsat, mistris Bell. Man nav ne vismazākās patikšanas sastapties ar jūsu vīru Čelmsfordas cietumā.

Verita nobāla un pakāpās soli atpakaļ. Helders rupji iesmējās.

— Nekas, jūs labi esat pratuši saglabāt savu noslēpumu, un līdz šim es esmu vienīgais cilvēks Anglijā, kas to zina. Jūsu vīrs ir pārāk jūtīgs pret tādām lietām. Jūs aiztaupīsat man un sev daudz nepatikšanu, ja bez pretošanās izpildīsat visus manus rīkojumus.

— Mans vīrs ir nevainīgs, — Verita pārliecinoši sacīja, cieši lūkodamās viņam sejā. — Viņš cieš par kāda cita noziegumu.

Helders ironiski palocījās.

— Gandrīz visi cilvēki, kas sēž cietumos, ir nevainīgi, un sakās ciešam par citiem. Bet nu kāpjat laivā!

Viņa saprata, ka pretoties nebija vairs iespējams. Kā gan Helders bija varējis izdibināt noslēpumu, kuŗu viņa ar tik lielām pūlēm un apdomību bija sargājusi no visiem? Ja tagad viņa atteiktos Helderam paklausīt, tas droši vien nodotu Kōmstoku Bellu.

Viņa sekoja Helderā abiem palīgiem, kas jau sēdēja motorlaivā, un tūliņ pēc viņas iekāpa arī pats Helders.

Brīdi vēlāk skaistā jachta jau pilnā gaitā devās lejup pa upi.

Helders ar Veritu bija vieni mazajā kabīnē. Viņš uzdedza uguni.

— Varbūt pastāstīsāt man ko par pēdējiem notikumiem? — viņš jautāja.

Verita neatbildēja.

— Bet jūs gan arī pati laikam maz ko zināt par tiem. Visvairāk mani interesē jautājums, kādā kārtā jūsu krusttēvs mūs nodevis.

Viņa turpināja klusēt. Viņas nicinošais skats vēl pavairoja Helderu dusmas.

Ar vienu roku izslēgdams elektrisko gaismu, viņš ar otru satvēra jauno dāmu. Ar veiklu kustību viņai izdevās atbrīvoties no tā. Viņa jau stāvēja laivas pakalgalā.

— Ja nāksat tuvāk, es lekšu ūdenī!

Viņas balss liecināja, ka tie nebija tikai tukši draudi.

— Jums nav ko bīties, — Helderš smiedamies sacīja. — Jūs esat man pārāk dārga, lai es jums vēlētu ko ļaunu. Man šķiet, ka Komstoks Bells labprāt būs mierā aizmaksāt par jums prāvu izpirkšanas maksu.

Pie pēdējiem vārdiem viņš negaidot pielēca tai klāt un satvēra viņu savās rokās. Verita skaļi iekliedzās.

— Vai turēsat muti! — Helderš viņai nikni uzkliedza.

— Laižat mani! — Verita iesaucās.

— Vai apsolāties vairs nekliegt?

— Laižat mani, — viņa mierīgākā balsī atkātoja.

Viņš atlaida viņu un atkāpās no tās dažus soļus.

— Nākat šurp, — viņš skarbi pavēlēja.

— Papriekšu uzgriezāt gaismu.

Elektrības ieslēdzējs noknikšķēja, un nākamā acumirkli kabīnē kļuva gaišs. Bet Verita nekustējās. Viņa pēkšņi sajuta, ka visu tās būtņi pārņem prieka un atvieglējuma sajūta.

— Paldies dievam, — viņa čukstēja, — tas ir „Sibrekers“!

Arī Helderš jau bija pamanījis draudošās briesmas, un acumirkli aptvēra stāvokļa nopietnību. Pieskrējis pie Veritas, viņš ar roku aizspieda tai muti, un gribēja ieraut viņu kabīnē. Īsu brītiņu viņa izmisusi cīnījās, un beidzot

tai izdevās atbrīvoties. Helders gribēja satvērt viņu no jauna, bet bija jau par vēlu — viņa bija iekritusi upē.

Viņš zināja, ka vajātāji no sava tvaikoņa visu notikumu redzējuši. Ātri viņš iesteidzās kabīnē un nogrieza gaismu.

Taigers Brauns nobijies ienāca kabīnē.

— Kas noticis? — viņš jautāja.

Helders iesmējās.

— Ja mums līdz rīta gaismai izdosies sasniegt Beļģijas piekrasti, tad viss būs labi, — viņš sacīja.

Viņš atkal palūkojās atpakaļ. Attālums starp viņu un „Sibrekeru“ ar katru mirkli kļuva lielāks un lielāks, jo gūstītāji bija spiesti apstāties un nolaist laivu, lai uzņemtu Veritu Bell.

22

Verita bija noguldīta „Sibrekerā“ skaisti iekārtotajā salonā. Viņa vēl jutās vāja, tomēr viņas lūpas smaidīja, uzlūkojot Komstoku Bellu, kas sēdēja pie viņas gultas. Tvaikonis bija mainījis virzienu un tagad devās augšup pa upi. Golds, stāvēdams uz tiltiņa līdzās kapteinim, nerunāja ne vārda. Viņš pūlējās uzminēt, vai telegrammas, ko tas bija nosūtījis visām krasta stacijām, vēl laikus saņiegs savu mērķi, lai varētu aizturēt bēgošo motorlaivu.

Pūta stiprs ziemeļrietumu vējš. Kaut kas liktenīgs vienoja šos abus cilvēkus tvaikoņa mazajā salonā. Komstoks Bells nu bija atraisījies no mūžīgajām bailēm, izpērkot savu vainu caur labprātīgi uzņemtu sodu. Viņš jutās tik pateicīgs Veritai, ka uzlūkoja to gandrīz kā glābēju-engeli. Viņu laulība, kas bija noslēgta bez mīlas, nu bija izpildījusi savu uzdevumu.

Gulēdama mīkstajā gultā, arī Verita domāja par to pašu. Viņa jutās tik nogurusi un bezspēcīga, ka nespēja runāt, bet tikai domāt.

Savu pienākumu viņa bija izpildījusi — bet kas notiks turpmāk?

«Miljonārs nerā lomā.»

Pievērtām acīm viņa jau ilgu laiku bija vērojusi Bel-lu, pirms tas pamanīja, ka viņa atguvusi samaņu. Viņa pūlējās noskaidrot sev savas jūtas un attiecības pret šo vīrieti. Viņas stāvoklis bija tik dīvains, ka grūti nācās atrast kādu izeju. Ko nesīs viņai nākotne?

Viņas domas apstājās pie viena atrisinājuma — šķir-ties. Bet jau nākamā acumirkli viņa novērsās no šīm do-mām, jo Anglijas likumi šajā ziņā ir tik bargi, ka laulības šķiršanu var pieprasīt vienīgi cilvēks, kas pazaudējis katru kautrību un pašlepnumu.

Komstokam Bellam šis jautājums nelikās tik sarež-ģīts. Tomēr Veritas skaistums, kurū viņš tikai tagad pir-mo reizi īsti ievēroja, nespēlēja nekādu lomu pie viņa lē-muma formulēšanas. Viņš tikai atzina, ka viņa izdarījusi tam neatsveramu pakalpojumu, pašai izlēdzīgi uzupurēda-mās viņa interešu labā.

Bells no jauna uzlūkoja Veritu. Viņa arvienu vēl iz-skatījās bāla un nespēcīga. Savas samirkušās drēbes viņa bija novilkusi, un tagad tai mugurā bija spilgti sarka-na zīda kimono, kas vēl vairāk izcēla viņas sejas maigo bālumu.

Smaidīdama viņa atvēra acis.

— Nu?

Tas bija viens vienīgs īss vārdiņš, bet balss, kādā tas tika izrunāts, skanēja neizsakāmi maigi un mīli. Taisni tā viņš bija iedomājies viņas atmodu.

— Tu laikam esi pārsteigta, jau tik drīzi ieraugot mani?

Kāds neizprotams bīklums viņam neļāva to nosaukt vārdā.

— Nē, — viņa mierīgi atbildēja.

Brīdi valdīja klusums.

— Mans krusttēvs... — viņa beidzot ierunājās. — Vai viņš...

Bells skumji palocīja galvu.

— Tā jau domāju, — viņa klusu sacīja. — Naba-dziņš! Īstenībā viņš gan bija pārāk jauns, lai varētu būt mans krusttēvs, bet viņš bija tiešām labs pret mani. —

Asaras saskrēja viņai acīs... — Tagad es... — Viņa pēkšņi aplusa, un maigs sārtums iesītās tai sejā.

— Ko tu gribēji sacīt? — viņš maigi jautāja.

Viņa atkratīja galvu.

— Nekā... nekā, — viņa ātri apgalvoja.

— Tu gribēji sacīt, ka nu tu esi palikusi pasaulē viena. — Bells saņēma viņas roku savējā. — Un tomēr tev nav vairāk tiesību to teikt, kā man. — Mirkli klusējis, viņš vēl klusāk piebilda: — Mēs taču esam apprecējušies.

— To es zinu, — viņa atbildēja. — Es gandrīz vēlējos, kaut tu nebūtu to pieminējis. — Viņas skats lūkojās tam gaŗām. — Tagad mums nopietni jāpārrunā mūsu stāvoklis.

Viņš piekrizdams pamāja ar galvu.

— Ja tas būtu rakstīts kādā romānā, tad pēc visa notikušā mums vajadzētu sākties ļoti laimīgai kopdzīvei — un es vēlētos, kaut tiešām būtu tā kā romānā. Tomēr īstenībā tas nav iespējams. Nekādā ziņā es nedrīkstu sarūgtināt tavu dzīvi...

— Un es nedrīkstu izpostīt tavu nākotni, — Bells viņu pārtrauca.

— Tas nu nebūtu tik svarīgi, — Verita smaidīdama atbildēja. — Es nekad nebūtu sev piedevusi, ja toreiz būtu liegusi tev savu palīdzību. Toreiz, kad tu stāstīji man par jūsu „Noziedznieku klubu“, man pēkšņi atvērās acis... — Viņa vilcinādamās aplusa.

— Uz ko?

— Ka mans krusttēvs un Villets — ir viena un tā pati persona. — Viņa nopietni skatu ielūkojās tam sejā. — Mepl ir mans īstais vārds, bet krusttēvs šo vārdu bija tikai piesavinājies. To sapratusi, es nācu pie slēdziena, ka mans pienākums ir palīdzēt tev izlabot to kļūdu, ko mans krusttēvs jaunībā izdarījis. Protams, bija gluži lieki teikt tev, ka esi nevainīgs, jo par to tu pats sen biji pārliecināts.

Bells atkratīja galvu,

— Raugoties no likuma viedokļa, es tiešām biju nevainīgs, — viņš mierīgi sacīja. — Tomēr mana sirdsap-

ziņa nebija gluži tīra, jo es biju tas, ar kuŗu Villets vairākkārt pārrunāja savu nodomu, un kuŗš to zināmā mērā pat atbalstīja; tomēr es neticēju, ka viņš tiešām izvedīs šo noziedzīgo plānu dzīvē.

No jauna iestājās klusums, kuŗu traucēja vienīgi kuģa mašīnu ritmiskais troksnis.

— Bet mēs vēl nekā neesam nolēmuši par savu nākotni, — Verita pēc brīža atsāka. — Mums jābūt prātīgiem.

— Ar to tu laikam gribi teikt, ka mums jādara kas tādu, kas mums abiem būtu nepatīkams? — Bells smaidīdams sacīja. — Es zinu, ka arī šoreiz tu gribēsi uzupurēties manis dēļ. Bet no šī nodoma tev nāksies atteikties. Mūsu laulības šķiršana, man šķiet, nekādā ziņā nebūtu uzskatāma par tagadējā stāvokļa pareizāko atrisinājumu.

Viņa pietvīka.

— Bet nebūtu arī pareizi, ja mēs vēl ilgāk paliktu kopā, — viņa klusu atbildēja. — Nebūtu taisni, ja es turpinātu saukties tavā vārdā un dalītos ar tevi tavā bagātībā, nespēdama sniegt pretim nekā cita, kā vienīgi apmierinātības sajūtu par to, ka esmu tev palīdzējusi sasniegt tavu mērķi.

Viņa piecēlās gultā sēdus un atglaudīja atpakaļ savus samirkušos matus.

— Un... arī es esmu sieviete, kas kādreiz var vēl iemīlēties...

Viņa novērsa skatu.

— Par to esmu pilnīgi pārliecināts — un šis laimīgais būšu es.

Viņa neatbildēja.

— Manis dēļ tu uzņēmieš tik lielu risku, — viņš turpināja. — Vai esi mierā uzņemties arī vēl šo otru — iemīlēties manī, ja jau kādreiz būsi nodomājusi to darīt?

Viņa pacēla galvu un nopietni uzlūkoja Bellu, tad sniedza tam savu roku.

— Jā, to es tev apsolu.

* * *

Neraugoties uz vētru, kas ar katru brīdi pieņēmas stiprumā, pa Ziemeļu jūras viļņiem slidēja uz priekšu greznā motorlaiva.

Nedaudzie iekšsēdētāji tika svaidīti no vienas puses uz otru. Uzlocījies jūrnieka mēteļa apkakli, Helders stāvēja līdzās Klinkeram, kas vadīja stūri. Taigeru Braunu mocīja jūras slimība, un tas nespēkā gulēja mazajā kabīnē.

— Vai tiešām laiks paliks vēl sliktāks? — Helders jautāja, pūlēdamies pārkliegt vētras trokšņošanu.

Klinkers pakratīja galvu.

— Kā liekas, tad mums nāksies pavadīt ne visai patīkamu nakti.

Spēcīgs vēja brāziens sašķieba laivu, un liels vilnis pārvēlās tai pāri.

Klinkers pavērsās pret Helderu.

— Vai mums katrā ziņā jāsasniedz kontinentu? Vai nevaram iegriezties kādā mazā ostā un tur nogaidīt, kamēr pāriet vētra?

Helders neatbildēja. Pаметis skatu atpakaļ, viņš ieraudzīja pie apvārksņa ugunskuģa blāvo atspīdumu. Tam viņi bija pabraukuši garām, atstājot Temzu.

Jauns vilnis tikko neapgāza laivu. Helders nebija jūrnieks, tomēr arī viņš saprata, ka šādā laikā viņi vairs ilgi nevarēs braucienu turpināt.

— Griezīsimies atpakaļ, — viņš sacīja. — Kur mēs varētu piestāt malā?

Klinkers brīdi pārlika.

— Varam atgriezties Temzā.

— Nē, tas būtu bīstami. Turklāt mēs nedrīkstam velti kavēt laiku, jo pēc četrām stundām jau ausīs gaissma.

— Bet mēs taču varētu doties uz Klektonu? — Klinkers sacīja. — Tur es zinu daudz klusu vietīņu, kur mēs netraucēti varētu piestāt malā.

— Mēģināsim, — Helders piekrita. — Tā tad griežat apkārt un braucat uz krastu.

Krasta tuvumā vētra nebija tik stipri sajūtama, un pulkstens piecos rītā laivas priekšgals čirkstēdams atdū-

rās pret smilšaino dibenu starp Klektonu un Valtonu. Visi trīs iekšāsēdētāji iebrida ūdenī, lai dotos uz malu.

— Ko darīsim ar laivu? — Taigers Brauns jautāja. Viņš jau tiktāl bija atspirdzis no jūrasslimības, ka atkal sāka interesēties par savu apkārtni.

Hleders vilcinājās. Viņam bija žēl šķirties no laivas, ar kuru tas varēja cerēt laimīgi atstāt Angliju. Tomēr viņš saprata, ka krasta sardze drīzi vien pamanītu jachtu un paziņotu par to policijai. Tā tad gribot negribot vajadzēja upurēt dārgo jachtu.

Pagriezuši laivas priekšgalu pret klajo jūru, viņi nostiprināja stūri un noštādīja motoru uz vislielāko ātrumu. Brīdi vēlāk jachta jau bija pazudusi no redzes.

Helders un viņa pavadoņi bija samirkuši līdz ādai. Krasts šajā vietā bija pilnīgi neapdzīvots, un ceļā tie nesastapa pat neviena sarga. Nepamanīti viņi sasniedza Liti-Klektonas ciemu. Tur viņi izšķīrās. Katram no viņiem bija līdzī prāva summa naudas.

Gabalu pagājis, Helders sastapa kādu strādnieku kārtas cilvēku. Tas ātri soļoja pa ceļu, svilpodams kādu dziesmiņu. Hleders viņu apturēja.

— Atvainojat, — viņš sacīja.

Svešais apstājās un uzmeta Helderam aizdomīgu skatu.

Vai gribat labi nopelnīt? — Hleders jautāja.

— Protams, — strādnieks atbildēja; viņa balsī tomēr nedzirdēja sevišķas sajūsmas.

— Man gadījās klizma ar manu motorlaivu, — Hleders stāstīja. — Piecas jūdzes līdz šejieni nācu kājām, un tagad man vajadzētu kādu pajumti un sausas drēbes.

Svešais saprata, ka viņa priekšā stāv labāko aprindu kungs, un kļuva mazliet laipnāks.

— Pilsētā jūs atradīsat istabu katrā viesnīcā, un arī uzvalku varēsāt nopirkt, kolīdz atvērs veikalus.

— Bet drēbes man taču vajadzīgas tūlī. Es nevaru gaidīt. Vai jūs dzīvojat tālu no šejienes?

— Nē — tikai piecu minūšu gājiens. Bet mans dzīvoklis jums nebūs piemērots.

Helders pasteidzās izkļiedēt viņa šaubas.

— Man ir zināmi iemesli, kuŗu dēļ es negribu viesnīcā iet. Nevēlos, lai citi zinātu, ka esmu šeit. Es būtu mierā ar katru uzvalku, lai tikai tas būtu sauss.

Izņēmis kabatas portfeli, viņš pasniedza strādniekam divas piecmārciņu banknotas.

— Lūdzu, nākat man līdzi, — svešais godbijīgi sacīja.

Viņš noveda Helderu kādā sāņielā un, apstājies pie mazas viendzīvokļa mājiņas, atvēra tās durvis. Viņi iegāja patīkami iekārtotā dzīvojamā istabā. Strādnieks iededza gaismu.

— Es iešu aprunāties ar sievu un pameklēt jums kādu no saviem uzvalkiem.

Brīdi vēlāk viņš atgriezās ar dažiem apģērba gabaliem, kuŗus tas atvainodamies nolika uz kāda krēsla.

— Mana sieva tūliņ uzvārīs jums tēju.

Viņš atkal izgāja, un Helders pārliecinājās, ka tas atdevis viņam savu svētku uzvalku.

Pārgērbies citās drēbēs, Helders izskatījās pavisam pārvērties. Ikviens viņu būtu noturējis par kādu amatnieku vai strādnieku. Viņš atteicās no piedāvātās apkaklītes, un apsēja ap kaklu kādu vilnas šalli.

Strādnieka sieva ienesa viņam glāzi karstas tējas, un iekūra kamīnā uguni.

— Es negribētu, ka par šo gadījumu tiek daudz runāts, — Helders sacīja savam viesmīlīgajam saimniekam.

— Mani piederīgie domā, ka esmu Londonā, un man būtu ļoti nepatīkami, ja tie dabūtu zināt patiesību.

Strādnieks smaidīdams saprotoši pamāja ar galvu.

— Varat pilnīgi paļauties uz mani, — viņš sacīja. — Ko lai daru ar jūsu drēbēm?

— Varat paturēt tās sev.

Jau mazā gaismiņā Helders atstāja laipnā strādnieka mājiņu. Nonācis dzelzceļa pietātnē, viņš paņēma strādnieku biļeti līdz Romfordai, bet tur nopirka atkal citu līdz Londonai.

Pulkstens astoņos rītā viņš sasniedza Liverpul-strīta

piestātņi. Ielas bija pilnas strādnieku, kas steidzās uz savām darbnīcām. Izvairīdamies no dzīvākām ielām, Helder sāka soļot austrumu priekšpilsētas virzienā. Viņš iegriezās kādā mazā gatavē apģērbu pārdotavā, kur nopirka sev biezu mēteli un platmali, kādas tas līdz šim nekad vēl nebija valkājis.

Beidzot viņš sasniedza Ņukrosu, kur piestāj uz piekrasti ejošie pasažieru vilcieni.

Tur viņam atkal palaimējās. Viss izrādījās daudz vieglāk un vienkāršāk, nekā viņš bija cerējis. Viņš jutās līdz nāvei noguris pēc negulētās, uztraukumu pilnās nakts.

Līdz Ašfordai viņš mazliet nogulējās, un tur atstāja vilcienu. Apēdis piestātnes bufetē dažas sviestmaizes, viņš nopirka kādu avīzi.

Tas bija pēdējais rīta izdevums, kas nupat tikai bija pienācis no Londonas. Helder atlocīja avīzi, un viņa pirmais skats krita uz kādu rakstu, kas lika tam satrūkties.

Virsraksts bija iespiests treknēm burtiem, un skanēja:

„Starptautiskās naudas viltotāju organizācijas atklāšana. Bandas vadoņa Helderā bēgšana un atgriešanās.“

Helderam bija jāsavaldās, lai pārsteigumā neiesauktos. Mazliet nomierinājies, viņš sāka lasīt:

„Skotlend-Jards atkal guvis lielus panākumus, atklājot kādu plašu naudas viltotāju bandu, kas jau kopš gadiem nodarbojusies ar Amerikas dolāru zīmju viltošanu un izplatīšanu. Vakar vakaraā Amerikas sūtniecības detektīvs misters Vensvorss Golds beidzot atrada šīs bandas galveno mitekli. Tas bija ierīkots kādā nelielā fermā, divdesmit piecas jūdzes no pilsētas, netāl no Kembridžas lielceļa. Mistern Golds kopā ar dažiem Skotlend-Jarda ierēdņiem ieradās tur, lai apcietinātu bandas vadoni, bet tas paņēma vēl laiku sasniegt savu auto un aizbēgt.

Vēlāk noskaidrojās, ka noziedznieki Berkingas

tuvumā sasnieguši Temzu, kur uz tiem gaidījusi kāda motorlaiva. Iekāpuši tajā, viņi pilnā gaitā aizbrauca jūras virzienā, un drīzi vien izzuda no gūstītāju redzes.

Par notikumu tūlīt tika paziņots Doveras torpēdlaivu flotilijai, kas nekavējoties uzsāka pamatīgu gūstīšanu, rūpīgi pārmeklējot visu jūru līdz pat Francijas un Beļģijas robežām. Motorlaiva tomēr nebija atrodama, un sākumā domāja, ka tā stiprajā vētrā gājusi bojā.

Bet šorīt iegūti neapšaubāmi pierādījumi, ka visi bēgļi, redzēdami, ka tādā laikā nav iespējams ceļu turpināt, atgriezušies malā. Acīmredzot, viņi izkāpuši krastā starp Klektonu un Frintonu, pēc kam tukšo laivu palaiduši klajā jūrā.

Motorlaivu šorīt atrada trīs jūdzes no krasta stacijas, un ar zināmām pūlēm noveda to malā. Uz krasta, tajā vietā, kur bēgļi izkāpuši no laivas, sargi atrada zemē nomestu tālskatu, kas piederējis Helderam.

Noziedznieki pagaidām vēl nav apcietināti, tomēr Skotlend-Jards jau ir tiem uz pēdām. Ir zināms, ka viens no noziedzniekiem redzēts Kolčesterā, un policija pielaiž varbūtību, ka Helders atgriezies Londonā, lai pa dzelzceļu mēģinātu sasniegt kontinentu.

Visi vilcieni, kas iet caur Doveru, Folkstonu, Ņuhavnu un Herniču, tiek rūpīgi uzmanīti.“

Salocījis avīzi, Helders iebāza to kabatā. Viņa stāvoklis bija kļuvis katastrofāls.

Kamēr viņš vēl pārdomāja, ko iesākt, stacijā apstājās kāds vilciens, kas devās austrumu virzienā. Atri izšķīries, Helders iekāpa tajā. Viņam nebija vairs laika nopirkt biļeti, un viņš arī negribēja bez sevišķas vajadzības rādīties piestātnē. Spriežot pēc visa līdzšinējā, varēja domāt, ka policija būs sadzinusi viņa pēdas līdz pat Nukrossai

Viņš bija nodomājis atstāt vilcienu kādā no mazajām pietātnēm, bet izrādījās, ka šis vilciens no Ašfordas līdz pat Londonai iet bez apstāšanās, tā kā Helderam negribot bija jāatgriežas galvaspilsētas centrā, kur to sagaidīja vēriņu detektīvu rinda. Viņa vienīgā cerība bija uz to, ka policija pievērs visu uzmanību tikai tiem vilcieniem, kas atiet no Londonas uz cietzemi. Laimīgā gadījumā viņa vilciens varēja pienākt starplaikā starp diviem atejošiem vilcieniem.

Vilciens apstājās Vaterloas pietātnē. Helders izkāpa un drošiem soļiem devās uz barjeru, kur stāvēja biļešu kontroliers.

— Ašfordā es nepaguvu biļeti nopirkt, — viņš sacīja, pasniedzams kontrolierim mārciņu sterliņu. Negaidīdams, kamēr ierēdnis naudu izmaina, viņš turpināja savu ceļu.

Viņam apbrīnojami laimējās. Pietātnē atradās vismaz pusducis kriminālpolicistu, tomēr neviens no tiem nepiegriezta viņam vēribas.

Iegādājies visu nepieciešamo, starp citu arī ceļasomu un jaunu uzvalku, Helders no jauna sēdās vilcienā, lai brauktu uz Saidenhemu. Tur viņš kādā klusā vietīnā pārgērbās jaunajā uzvalkā, strādnieka apģērbu noglabādams ceļasomā. Bez tam viņš nopirka vēl zelta brilles, kas viņa izskatu tik ļoti pārvērtā, ka to gandrīz nemaz vairs nevarēja pazīt. —

Tajā pat laikā Golds atkal bija sadzinis viņa pēdas. Vaterloas pietātnes biļešu kontroliers bija ziņojis policijai par dīvaino strādnieku kārtas pasažieru pelēkā uzvalkā, kas iedevis tam veselu mārciņu, bet pats aizsteidzies, nenogaidot, kamēr ierēdnis izdod pārējo naudu.

Pulkstens piecos pēcpusdienā Brentfordā tika arestēts Taigers Brauns. Viņu nopratinot, policija neieguva nekādu vērtīgu ziņu.

Bet Helders nekur nebija atrodams.

— Viņš ir braukājis pa Londonu no viena gala uz otru, — Golds sacīja. — Bet nu es tiešām nesaprotu, ko lai iesākam.

Braucot no pietātnes līdz pietātnēi un bieži pārkāpjot no viena vilciena otrā, Helders arvienu vairāk atālinājās no Londonas. Rīdīngu viņš sasniedza ar preču vilcīnu, no turienes devās uz Fīšgvardu, un vēl īstā laikā nokļuva rietumu ostā, lai nenovēlotu uz Īriju atējošo tvai-koni. Neviens neredzēja viņu iekāpjot kuģī, kaut ostu uzmanīja divi detektīvi.

Bet liktenis, kas līdz šim bija bijis tik labvēlīgs pret viņu, tagad novērsās no Helderā, izspēlēdams ar viņu joku, par kurū pēc tam tika daudz runāts un smiets.

Agrā rītā Goldu uzmodināja telegramma, ko viņam bija atsūtījis Skotlend-Jarda inspektors, kuram bija nodota šīs lietas izmeklēšana. Telegrammas saturs bija ļoti īss:

„Helders apcietināts Kvinstounā.“

Ar pirmo vilcīnu Golds devās ceļā uz Īriju. Helderu viņš atrada ostas policijas stacijas mazā kamerā. Helders nelikās būt visai noskumis, un savās atbildēs tas bija ļoti atklāts, reizēm pat rupjš.

— Nu, Gold, tā tad beidzot tomēr esat mani noķēris!

— Golds pamāja ar galvu.

— Jā, bet diezgan jau esat mani nodzenājis.

Helders rūgti pasmaidīja.

— Vai jums jau zināms, kā mani arestēja?

— Nē, — detektīvs izbrīnā atbildēja. Viņam likās dīvaini, ka pats arestētais runā par to.

— Es iegriezos kādā ceļojumu birojā, lai nopirktu biļeti braucienam uz Ameriku, — viņš sacīja. — Kopā ar citu naudu es iedevu kasierim arī divas piecmārciņu zīmes. Es nepiegriezu nekādas vērības tam apstāklim, ka biļete tik drīzi netiek man izsniegta; bet brīdi vēlāk birojā ieradās kāds detektīvs un mani apcietināja.

— Vai biroja darbinieki bija jūs pazīnuši? — Golds jautāja.

— Nē, pazīt viņi manis vis nepazīna, — Helders vilcinādamies atbildēja. — Bet abas piecmārciņu banknotas, kurās es biju iedevis biļetes samaksai, izrādījās viltotas.

Golds domīgi sarauca pieri.

— Bet jūs taču nekad neesat viltojis piecmārciņu zīmes?

— Nē, un tas jau ir tas trakākais! Tās bija viltojis kāds cits, un es tikai nejauši biju viņas ieņēmīs.

23

Mistris Verita Bell sēdēja un ēda azaidu uz Sesila viesnīcas lielās terāses, no kurienes tai atklājās plašs skats uz Gibraltara kalnu grēdu, no kuŗas pa kreisi bija saskatāma Spānijas kalnainā piekraste, bet pa labi — Tanžeras baltie nami.

No tālienes atplūda šurp mostošās pilsētas īpatnējie trokšņi. Veritai ļoti bija iepatikusies Tanžera. Viņai tā šķita itkā no vecās derības lappusēm nokāpusi pilsēta. Un tomēr šī pilsēta tika apgaismota ar elektrību.

Zilā jūra rāmi gulēja pie viņas kājām. Tālumā pie apvārķņa bija redzama tieva dūmu strūkļiņa — tur kāds tvaikonis devās ceļā uz Rietumiem. Gaisu pildīja tropisko puķu aromāts.

Verita sēdēja uz terāses viena pati, bet galds bija klāts divām personām.

Viņa jutās gandrīz laimīga. Pēdējos trīs mēnešus viņa bija vedusi tādu dzīvi, kādu tā senāk bija redzējusi vienīgi savos vispārdrōšākajos sapņos. Tālās pilsētas un krāšņās ainavas, kuŗas tā senāk bija skatījusi tikai gleznās, viņa nu bija redzējusi arī īstenībā.

Viņa gan pūlējās sev iegalvot, ka ir ļoti laimīga, tomēr bija kāds apstākļis, kas neļāva viņai izbaudīt šo laimi visā viņas pilnībā. Viņa neiedrošinājās izteikt to vārdos, pat savās domās viņa nebija gluži skaidrībā par to.

Izdzirdusi aiz muguras soļus, viņa pagrieza galvu un palūkojās atpakaļ. Tas bija Komstoks Bells.

— Vai tu jau tik agrī kājās? — viņš izbrīnā jautāja, sasveicinādamies ar Veritu.

Viņa uzmeta tam rūpju pilnu skatu.

— Tu taču neesi slimš? — viņa bailīgi jautāja.
Komstoks nevērīgi pasmaidīja.

— O, nē — es neesmu slimš.

— Šveicars man sacīja, ka Tanžerā plosoties tifs, — viņa turpināja. — Vai nebūtu labāk, ja mēs aizbrauktu no šejienes?

Viņš smaidīdams atkratīja galvu.

— Tu uztraucies gluži velti — tamdēļ mums nebūt vēl nav jābrauc prom.

— Bet es negribu, ka tu še saslimtu. Ja vēlies, brauksim uz Parīzi.

— Bet tici taču man, ka es... — Viņš pēkšņi apklusā un sarauca pieri. — Tanžerā tifs? — viņš atkārtāja. — Protams, tas taču ļoti bīstami. — Viņš satrūcies uzlūkoja Veritu. — Man šķiet, ka tomēr būs labāk, ja aizbrauksim no šejienes. Es nekad nevarētu sev piedot, ja tu saslimtu.

Verita skaļi iesmējās. Komstoks tikai tagad saprata šīs situācijas komismu, un arī pievienojās viņas smieklīem.

— Man šķiet, ka tifu varētu atrast visā pasaulē, ja vien neatlaidīgi pēc tā taujātu!

Pārlaidis nevērīgu skatu vēstulēm, kas bija noliktas līdzās viņa šķīvim, viņš paņēma vienu no tām un atplēsa. No pirmā acu uzmetiena viņš pazina Vensvorsa Golda rokrakstu, un ātri pārlasīja to.

— Vai kas jauns? — Verita jautāja.

— Nekā sevišķa, — Komstoks atbildēja. — Bet vai tas nav dīvaini, ka Golds, kuŗu taču nekādā gadījumā nevar saukt par romantiķi, domā, ka Helders miris savas salauztās sirds dēļ?

Verita klusēdama domīgi lūkojās tālumā.

— Viņš bija bīstams noziedznieks, — Bells turpināja. — Kas zina, kādi kārdinājumi un pārdzīvojumi viņu līdz tam noveduši. Tagad es varu piedot viņam daudz ko. Tomēr man šķiet, ka naudas viltošana vēl nebija viņa smagākais noziegums.

Viņa klusēja, zinādama, ka Komstoks patreiz domā

par to dienu, kad tas pirmo reizi bija saticis viņu Helderā birojā.

— Vai cita nekā interesanta nav? — viņa pēc brīža jautāja, kad Komstoks no jauna bija nodziļinājies lasīšanā.

Viņš nolika uz galda vēstuli, kuŗu nupat bija smaidīdams lasījis.

— Cik savādi, ka katrs cilvēks atzīst vienīgi tikai to laimi, kādu viņš to iedomājas, — viņš sacīja.

Verita uzmeta viņam ātru skatu, bet tūliņ atkal to novērsa.

— Vai tad tagad tu esi laimīgs? — viņa mierīgi jautāja.

— Jā, es esmu laimīgs. — To viņš izteica bez vilcināšanās, tomēr viņa uztvēra tā balsī kādu tikko nojaušamu pieskaņu.

— Vai tiešām tu esi tik laimīgs, kā vēlies? — Viņa zināja, ka rotaļājās ar uguni, bet nespēja pretoties šim kārdinājumam.

— Es esmu pat laimīgāks, nekā jebkad drīkstēju cerēt.

Viņš bija piecēlies kājās, un nopietnu skatu lūkojās tai sejā.

— Jā, gan, laimīgāks, nekā varēju cerēt... Bet tu esi tik bāla — vai nejuties vesela? — viņš ātri jautāja.

Viņa uzsmaidīja tam.

— Esmu vesela, bet reizēm man uzmācās rūpes nākotnes dēļ. Mani moca sirdsapziņa. Es jūtu, ka zināmā mērā stāvu ceļā tuvai dzīves laimei.

— Mana dzīves laime esi tu, — viņš klusu sacīja. — Lai ko arī nenestu man nākotne, tas tomēr būs un paliks galvenais. Tik viegli un patīkami ir tevi mīlēt, Verita.

Viņa vārdi skanēja vienkārši un pārlicinoši, un Verita zināja, ka tie nāk tieši no viņa dvēseles dziļumiem.

Viņa nosarka un, slēpdama savu mulsumu, pacēla pie lūpām jau tukšo tasi.

— Kādreiz vēlāk, varbūt pēc gadiem, arī tu izjutīsi šādas mīlas jaukumu, un ir vērts gaidīt uz to...

— Bet ja nu viņa nenāk nekad? — Verita nobijusies viņu pārtrauca. — Vai būtu pareizi atstāt to vienīgi likteņa gādībā?

— Un ja arī tā nebūtu pati lielā mīla, tad tomēr tas varbūt būs kautkas tikpat vērtīgs.

Viņa ilgi sēdēja klusēdama un rotaļājās ar savu tasi.

— Bet ja nu mēs kādu dienu tomēr pamanām... — Viņa neuzdrošinājās pacelt skatu. — Tas ir, es domāju, ja nu pēkšņi... — Viņa galīgi samulsa.

Bells pamāja ar galvu.

— Bet ja nu kādreiz mūsu starpā notiktu tas, kam būtu jānotiek... ja mēs tiešām iemīlētu viens otru galīgi neglābjami... vai tad mēs atkal dotos tādā pašā ceļojumā kā šis — tālu prom no pasaules un visiem cilvēkiem... tikai mēs divi — tu un es?

Viņš neiedrošinājās atbildēt.

Tasīte Veritas pirkstos sāka griezties ātrāk.

— Tas būtu ļoti viļinoši, — viņa klusu turpināja, — vēlreiz izbaudīt šo brīnumjauko ceļojumu, un es vēlētos, kaut man vismaz rastos cerība to kādreiz atkārtot, pirms vēl mēs atgriezāties Anglijā uz pastāvīgu dzīvi.

Tasīte izslīdēja viņai no rokām un saplīsa simts sīkos gabaliņos. Viņa iesmējās un strauji piecēlās. Viņas vaigi kvēloja.

— Bet es taču negribu vairs ilgāk gaidīt! — viņa kautri sacīja.

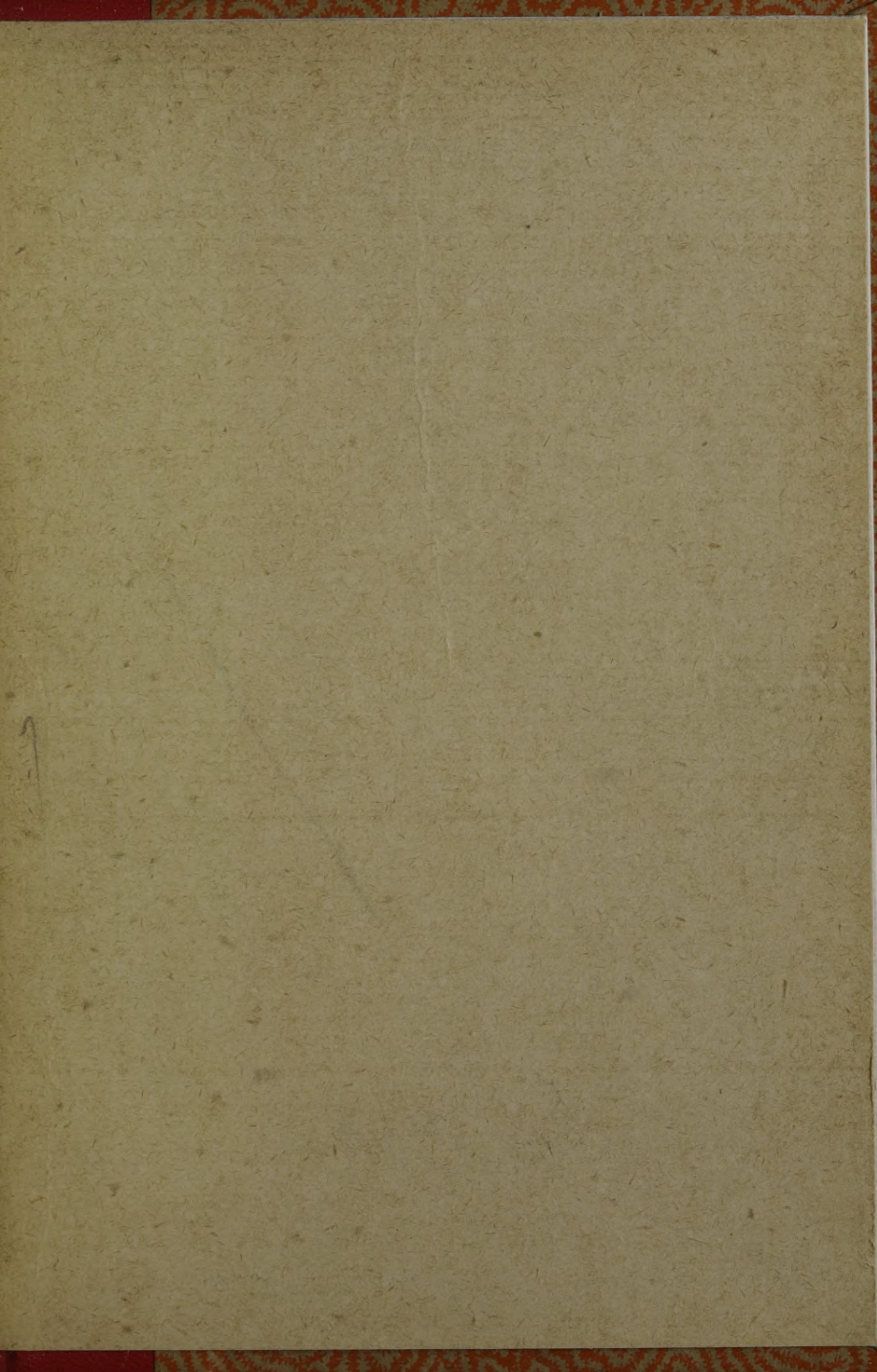
Beigas

20. 1465.

1 7 JUN. 1930

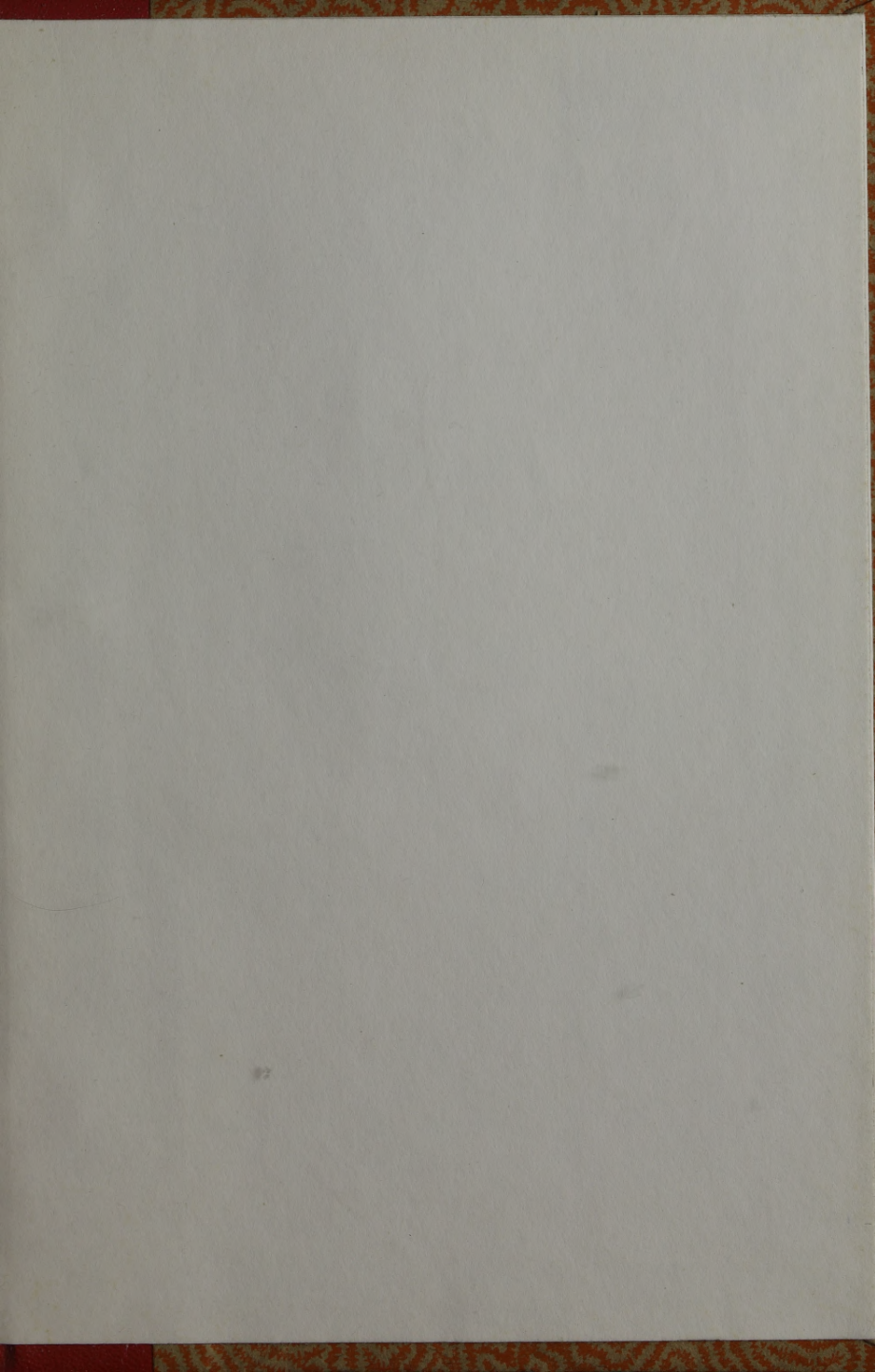

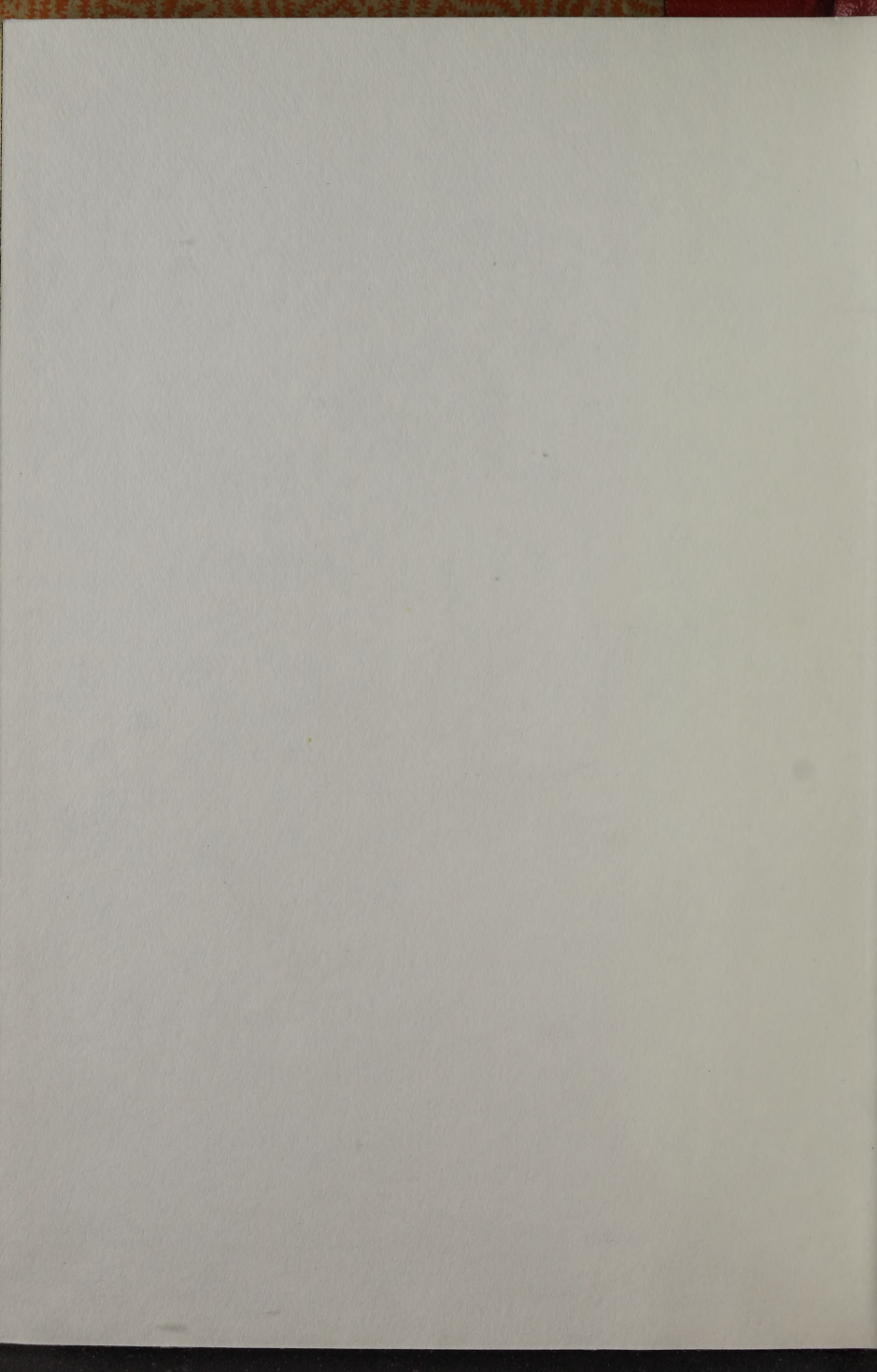

DEVNIECĪBA „GRĀMATU DRAUGS”
IĢĀ, PĒTERBAZNĪCASLAUK, 37.

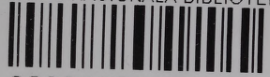

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309068828

Handwritten blue ink scribble or signature.